și de a-l utiliza într-un scop economic. Desigur, pentru aceasta e nevoie de aplicarea de tehnologii moderne. În legătură cu introducerea celor mai noi metode, la nivelul tehnicii mondiale, pot spune că realizăm o bună colaborare cu România. În programul nostru comun de cooperare primim credite, asistență tehnică, cumpărăm mașini, unelte etc. din țara dv., cu o bogată tradiție industrială în acest domeniu".

Schimbarea peisajului în Iranul contemporan este evidentă și în alte domenii. Industrializarea în ritm susținut, element preponderent pentru orice economie care dorește să se dezvolte armonios, la adăpost de dependența de capitalul străin, reprezintă astăzi în Iran una din coordonatele definitorii ale vieții de fiecare zi a populației. Am vizitat numeroase obiective economice, unele intrate cu toată capacitatea în funcțiune, altele în plină construcție. Uzinele „Iran National" de la Teheran, producătoare de automobile, autobuze și microbuze, marile rafinării de la Abadan, fabrica de tractoare de la Tabriz, oțelăria de la Isfahan, sînt numai cîteva din reperele noii hărți industriale din Iran.

Directorul general al departamentului comerțului exterior din Ministerul economiei, M. ZAMANI-MORTESA, îmi relata : „În linii generale, noi sîntem orientați în prezent spre dezvoltarea industriei grele, de mașini unelte, tractoare, automobile, precum și spre extinderea industriilor petrochimice, chimice și siderurgice. Pentru că sîntem la început de drum în acest domeniu, colaborarea tehnico-științifică cu alte țări este un obiectiv deosebit de important pentru noi. În legătură cu cooperarea noastră cu România, mi se pare semnificativ să vă relatez că, imediat după U.R.S.S., țara dv. ocupă ponderea cea mai însemnată în ansamblul relațiilor noastre comerciale externe cu țările socialiste. Acordurile semnate cu România se realizează într-un mod foarte satisfăcător".

Apreciind tendința principală a economiei iraniene, deplasările ei cele mai reprezentative, **HOUSHANGUE ANSARI, ministrul economiei,** subliniа : „Depășind stadiul de simplu exportator de materii prime Iranul devine o țară producătoare de obiecte finite. Marile noastre resurse naturale intră astfel într-un nou circuit, în circuitul național. Petrolul poate fi un exemplu : în loc de a-l exporta în formă brută, noi realizăm în prezent o industrie a derivatelor de petrol, capabilă prin produsele sale de a avea un acces superior pe piețele străine. Pe acest drum, noi acordăm un interes deosebit României, unul din partenerii noștri comerciali proeminenți. Relațiile noastre bilaterale s-au dezvoltat în ultimii ani rapid și profund, ca urmare a excelentelor legături existente între statele și popoarele noastre. Vizita oficială în Iran, în toamna anului 1969, a președintelui Nicolae Ceaușescu, ca și vizita efectuată în anul următor în România de Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, reprezintă evenimente memorabile în agenda legăturilor noastre".

O vizită în Iran îți impune constatarea că prezentul modern domină tot mai amplu vechile resorturi ale vieții social-economic. Poporul Iranului își demonstrează capacitatea de a continua în plin secol XX virtuțile personale de acum două milenii.

Radu BUDEANU

VENEZUELA, URUGUAY, ECUADOR, COLUMBIA

MUTAȚII SEMNIFICATIVE

Continentul latino-american pare că gîndește asupra soartei sale mai mult ca oricînd. Și nu o face precipitat, impulsionat de vechile preferințe pentru „pronunciamiento" ca cea mai directă soluție de a da satisfacție apetiturilor pentru putere. La această oră, continentul gîndește fundamental și stabil : structurile sînt în curs susținut de transformare în urma unor politici guvernamentale, opuse marilor interese financiare interne și externe ; aceste guverne se bucură de sprijin popular și se bazează pe el.

Localizate cu prioritate în cîteva capitale latino-americane care formează așa-numitul „triunghi andin", cu vîrfurile la Santiago, Lima și La Paz, noile evenimente care dau nota pe continent își găsesc gazde bune și în alte direcții ale sale. Diferă, la o primă vedere, învelișul de fapte, ceea ce determină pe mulți observatori să se oprească aici. Dar dincolo de constatarea lor, trebuie operate legături. În multe din aceste state se prefigurează condițiile unor schimbări, fiind posibile chiar unele reveniri, și totuși, ele sînt începuturi cu un demaraj bun. Prin anii '60, naționalizări sau coaliții de stînga erau privite cu admirația care înconjoară gesturile de curaj. Astăzi tind să devină, mai mult sau mai puțin, fapte curente.

Dar fiecare țară și le realizează altfel. Dacă Chile a definitivat recent naționalizarea cuprului, Venezuela a procedat similar în cazul petrolului (și totuși, așa cum vom vedea, în condiții diferite), din Ecuador s-a anunțat crearea unui Front al Unității populare, asemănător celui existent la Santiago, dar acționînd în interiorul altor coordonate politico-economice, în Bolivia continuă seria manifestărilor populare împotriva atentatelor grupărilor de dreapta, Peru armonizează măsurile de recuperare a bogățiilor naționale cu extinderea reformei agrare, iar în Uruguay, „Frontul lărgit" al forțelor anti-oligarhice se pregătește să ofere în alegerile prezidențiale din noiembrie, o altă alternativă politică decît cele tradiționale. Enumerarea, deși amplă, nu este exhaustivă. Evantaiul proceselor înnoitoare cuprinde aspecte încă în curs de afirmare. Fiecare, pe locul pe care se desfășoară, ilustrează amploarea și diversitatea fenomenelor sociale progresiste, revoluționare de pe continentul latino-american.

FURTUNI „PETROLIERE" PE WALL STREET

Rafael Caldera a semnat, ca ultimă etapă oficială, proiectul de lege referitor la naționalizarea petrolului. El intră în patrimoniul statului după expirarea termenelor actualelor contracte de concesiuni, adică în 1983. Și totuși, un amendament prezentat puțin înainte de votul după prima lectură în Camera deputaților și adoptat împreună cu ansamblul proiectului acordă statului venezuelan dreptul de a naționaliza fără indemnizații și în termen de trei ani toate concesiunile „insuficient exploatate". Or se știe că societățile petroliere străine nu exploatează practic decît aproximativ o cincime din concesiuni. Pe de altă parte, guvernul de la Caracas decretase recent o serie de măsuri care limitau profiturile. Ca urmare, companiile nu erau tentate să-și mărească producția sau investițiile. Pe baza acestei tactici încă din 1974, statul venezuelan va putea controla 80 la sută din bogățiile sale petrolifere.

Reacțiile părții adverse nu s-au lăsat bineînțeles așteptate, operîndu-se subtil tot soiul de încercări de persuasiune mai ales pe tema dezavantajelor naționalizării. „Prevăd o dereglare în principala industrie a Venezuelei și efecte negative asupra economiei acestei țări", a declarat Robert Dolph, președintele lui Creole-Petroleum Corporation, controlată de Standard Oil of New Jersey. Dereglările s-au făcut într-adevăr simțite, dar pe Wall Street. Circa două treimi din cele 500 000 de tone extrase zilnic în Venezuela, adică 65 de milioane de tone anual, sînt exportate în Statele Unite. Reprezintă deci sursa esențială de aprovizionare a economiei americane, ale cărei rezerve indigene de petrol nu i-ar fi suficiente decît pentru circa zece ani. Măsurile de la Caracas au avut repercusiuni directe. La New York Stock Exchange, titlurile de acțiuni ale lui Standard Oil of New Jersey, Royal Dutch Petroleum, Schell Transport and Trading Corporation sînt în pierdere. La fel, Golf Oil, Mobil Oil, Standard Oil of California, Texaco și alte mari firme au fost și ele atinse.

Societățile străine nu pot contesta legalitatea unei naționalizări fără indemnizații la dată precisă, care de altfel a fost prevăzută în acordul din 1943. Ceea ce le stînjenește sînt măsurile preventive, de securitate luate de către stat : firmele sînt obligate să depună fonduri speciale la Banca Centrală din Caracas, pentru a garanta cedarea bunurilor lor către stat „atunci cînd va sosi momentul" ; concomitent, ele trebuie să obțină autorizația scrisă a guvernului pentru orice acțiune care ar modifica activitatea sau administrația lor.

Naționalizarea petrolului și mai ales condițiile care o preced sau care o însoțesc este de natură să stîrnească furtuni în birourile firmelor americane. La Caracas se consideră, însă, încheierea logică a unei lungi evoluții. Vene-

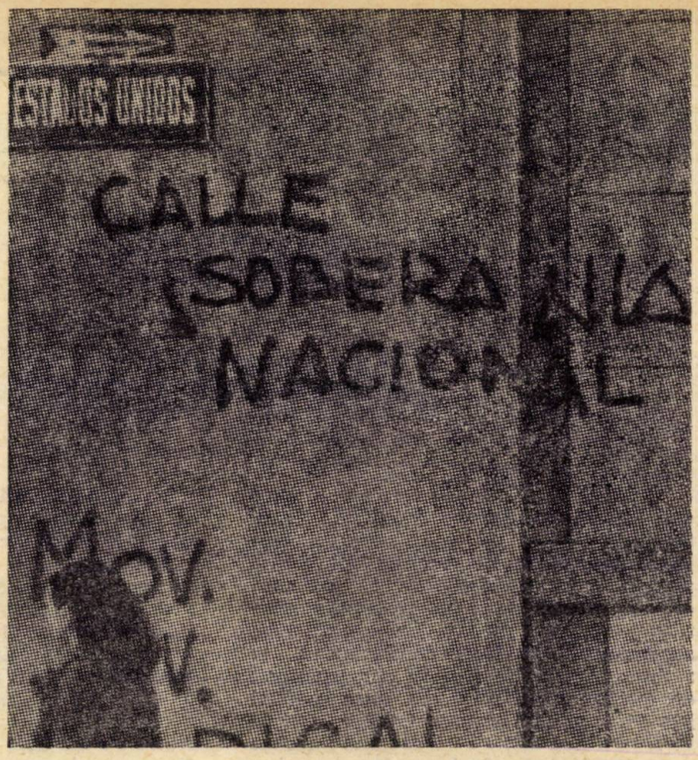

O inscripție semnificativă. La Buenos Aires, o mînă anonimă a „rebotezat" Strada Statelor Unite, atribuindu-i o nouă denumire : Calea suveranității naționale

zuela a jucat un rol determinant în crearea Organizației țărilor exportatoare de petrol (O.P.E.P.), a cărei solidaritate efectivă s-a manifestat cu prilejul negocierilor de la Teheran. „Trebuie să semănăm petrol" — sloganul guvernului Acțiunii democratice din 1945 — a fost preluat de aproape toate echipele guvernamentale ulterioare. În 1960, a fost creată Corporația venezueleană a petrolului, iar „contractele de serviciu" au început să înlocuiască vechile concesiuni pe termen lung. Președintele Caldera a adăugat noi reglementări : mărirea taxelor ce revin societăților, drepturi acordate președintelui statului de a fixa nivelul la „royalties", legea asupra naționalizării rezervelor de gaz, înființarea Comisiei guvernamentale pentru pregătirea proiectului de control al investițiilor străine. Răspunsul oficial la amendamentul propus de cîțiva senatori americani privind „interzicerea importului de petrol provenind din orice țară care expropriază, naționalizează sau afectează instalațiile petroliere americane fără compensații după luna ianuarie 1971", a fost următorul : „Ne vom continua politica noastră petrolieră, dar totul se va face în limitele legii, astfel încît nimeni să nu poată spune că Venezuela abuzează de drepturile sale".

Realizate în diverse domenii de activitate, de importanță secundară sau din contră, decisive pentru economia țărilor în cauză, naționalizările nu au constituit și nu constituie cazuri izolate pe continent. Și totuși, situații identice nu se întîlnesc. Fiecare situație în parte provine dintr-un cadru anume, atît istoric cît și prezent, care determină căi și soluții aparte. A dispune în mod liber de resursele naționale și a le valorifica în interesul națiunii care le deține înseamnă a pune de acord intențiile cu specificul locului. Subsumate aceleiași idei generale, naționalizările vor fi altfel concepute în Chile (minele de cupru trec, o dată cu promulgarea legii, în proprietatea statului), Venezuela (sînt preluate concomitent cu expirarea concesiunilor petroliere, în 1983, deși o mare parte încă în 1974), Bolivia (naționalizarea bunurilor filialei boliviene a lui Gulf Oil a inclus plata unor compensații) ș.a.m.d.

O ALTERNATIVĂ CU PROGRAM POPULAR

Afirmarea dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și alege de sine stătător calea dezvoltării sociale și politice este o parte inseparabilă și un atribut esențial al suveranității, o premisă a consolidării independenței politice a statului. Forțe progresiste latino-americane, avînd exemplul chilian al succesului unității în lupta pentru cucerirea puterii — ceea ce constituie o conjunctură favorabilă pentru dezvoltarea unei politici guvernamentale, deci de la cel mai înalt for, orientată pe direcții comune cu dezideratele marilor mase — cunosc în ultimul an un proces din ce în ce mai conturat de regrupare. Semnificativă este distribuția sa geografică amplă. Este un proces într-o evoluție constantă, marcînd fenomene deja precizate, sau altele în curs de afirmare, înregistrînd deocamdată prezența anumitor tendințe.

Spre sfîrșitul anului trecut și începutul celui în curs, în Uruguay s-a format „Frente amplio". Constituit în urma acordului dintre unsprezece partide (de stînga, grupări dizidente tradiționale și alte orientări) care au hotărît să participe pe liste comune la alegerile prezidențiale de la 28 noiembrie, „Frente amplio" va reprezenta în viața politică uruguayană cea de-a treia opțiune. Publicul electoral nu va mai fi obligat să aleagă doar între cele două partide tradiționale — „Colorado" (actualmente de guvernămînt) și „Blanco" (implicit în opoziție). Există în prezent o nouă perspectivă, ca rezultat al eforturilor depuse de mai mulți ani pentru unirea forțelor progresiste, în scopul înfăptuirii unor adînci transformări politice și social-economice. Într-un interviu publicat de „Corriere della sera" (Milano), Rodney Arismendi, secretar al C.C. al Partidului Comunist din Uruguay, definea componența și obiectivele frontului popular : „Noi considerăm coaliția în vederea alegerilor prezidențiale din acest an ca plasîndu-se sub semnul pluralismului. Este vorba de un adevărat front democratic, avansat, antioligarhic și antiimperialist. Fac parte din el personalități marxiste și nemarxiste, religioase și nereligioase, de formație muncitorească și intelectuală, de la simpli muncitori la reprezentanți ai lumii universitare etc. Asta deschide o alternativă, care pînă acum lipsea, între două forțe : cea a partidelor tradiționale, legate de oligarhie și de interesele imperialiste, și cea antioligarhică și antiimperialistă. Dintre grupările care compun coaliția, P.C.U. este majoritar. Dar ar fi greșit să se creadă că el constituie, numeric vorbind, forța preponderentă ; celelalte grupări luate împreună îl întrec. Superioritatea noastră constă în faptul că P.C.U. are sută la sută de partea sa importanta Confederație națională a muncitorilor. Aceasta nu înseamnă că muncitorii sînt în proporție de sută la sută comuniști ; înseamnă însă că mișcarea sindicală se dezvoltă alături de partidul comunist".

În actuala situație conflictuală internă — parlamentul se află în relații total divergente cu președintele, ca urmare a reintroducerii, sub pretextul controlării acțiunilor „Tupamaros", a măsurilor excepționale de securitate, la numai 12 ore de la abrogarea lor de către forul legislativ, ca și intențiile lui Pacheco Areco de a candida din nou în alegeri, sfidînd astfel constituția — „Frente amplio" reprezintă un produs necesar și normal al conjuncturii politice. Partidele aderente pledează pentru acordarea tuturor libertăților necesare participării nestînjenite a diverselor grupări politice la alegerile din noiembrie. Generalul Liber Seregni, considerat „o figură tipică a militarului revoluționar de stînga, progresist, al cărui obiectiv este o reformă fundamentală de structură, conformă constituției", a fost desemnat candidat al frontului.

Este totuși greu de presupus că nu se va face totul pentru a împiedica o pronunțare liberă a voturilor. De altfel, măsurile de securitate nu fac decît să ofere teren propice — sub o aparență anti-„Tupamaros" — pentru un control și o supraveghere dirijată a preparativelor electorale. Cu atît mai mult cu cît reformele pe care și le propune frontul în cazul unei victorii nu sînt tocmai comode, ba din contră : „Condițiile obiective ale fiecărei țări sînt diferite. Fiecare țară are cerințele sale, care determină căi diferite. În Uruguay, obiectivele unor reforme includ : suspendarea plății datoriilor în exterior și adoptarea unui moratoriu cu scadență lungă, instaurarea unui control al comerțului exterior, naționalizarea sectoarelor industriale, monopolizate de capitalurile străine și, în special, nord-americane. Ulterior, Uruguayul va putea începe opera reconstrucției sale economice, elaborînd reforma agrară, urmînd o politică externă independentă, ocupîndu-se de înlăturarea deficitului țării și de intrarea într-o fază concretă de dezvoltare." (Rodney Arismendi)

CLANURI CIVILE ȘI MILITARE ÎN CONFLICT

După Chile, Uruguayul este a doua țară latino-americană care cunoaște experiența frontului popular. Considerată o practică de viitor, cu șanse sporite de succes în raport cu posibilitățile fiecărui membru luat separat, crearea coaliților de stînga a găsit recent

adepți în Ecuador. Ziarul „Pueblo", organ al Partidului comunist, a anunțat crearea Frontului Unității Populare, asemănător celui existent în Chile, avînd în componența sa o serie de partide și grupări politice de orientare progresistă. „Scopul principal constă în crearea unui guvern popular și democratic", scrie „Pueblo".

Ca și în cazurile precedente, motivele alianței derivă dintr-o anumită realitate internă aflată în momente de intense confruntări, decisive acum și în perspectivă. Velasco Ibarra președintele veteran, în vîrstă de 78 de ani, care se află pentru a cincea oară pe scaunul prezidențial al Ecuadorului, reușește destul de greu să aplaneze o

Păturile muncitoare din diverse țări latino-americane sprijină acțiunile îndreptate spre consolidarea independenței și suveranității naționale

criză internă acută care-l pune periodic în conflict cu militarii. Cu puțin timp în urmă, ofițeri rebeli au reușit să oblige președintele la un compromis : Velasco Ibarra a trebuit să dea cîștig de cauză — acordînd funcția de comandant șef al armatei — unui reprezentant al „clanului Chavez" aflat în conflict cu „clanul Velasco" (familia președintelui avînd mulți reprezentanți în rîndurile ofițerilor superiori).

Dacă ar fi o simplă confruntare între familii lucrurile nu ar sta încă atît de grav. Dar, în iunie 1970, Ibarra, sub argumentul că nu poate guverna cu un parlament ostil, care îi blochează sistematic inițiativele de reforme economice și sociale, și-a asumat, cu sprijinul armatei, depline puteri dizolvînd parlamentul. Cu aceste noi prerogative, violent contestate, guvernul a intervenit în administrația instituțiilor autonome, (care cheltuiesc 45 la sută din bugetul național) și a devalorizat moneda, sporind rezervele de schimb dar nu mai puțin inflația. Șomajul și stagnarea economică n-au reușit să fie clintite de la indicativul „grav". Încercările guvernului de a obține mijloace pentru finanțarea unor proiecte de dezvoltare economică prin sporirea impozitelor categoriilor privilegiate s-au lovit de o acerbă împotrivire. Rebeliunea militară a intervenit astfel într-un moment de acută înfruntare între intențiile reformiste ale președintelui (dar neconcretizate, decît în mică măsură) și rezistența cercurilor economice tradiționale.

Depinzînd în mare măsură de poziția celor în uniformă, cîmpul de acțiune al președintelui este îngrădit. Și totuși noi curente surprinse în armată, mai apropiate de cei „de jos", fac ca afirmațiile categorice să nu-și găsească loc. Raportul de forțe oscilează, fără a acredita un echilibru stabil sau durabil. Apariția frontului reprezintă, în acest context, o necesitate obiectivă, un rezultat al stării actuale a scării interne a valorilor. Departe de a fi un gest imitativ, alcătuirea coaliției de stînga își găsește resursele existenței și activității pe fundalul frămîntărilor politico-sociale ecuadoriene.

RIPOSTĂ ORGANIZATĂ LA ADRESA DREPTEI

Aceeași proveniență o are noua formațiune politică — Frontul Revoluționar Național de Stînga (FRIN) — care a luat ființă la Santa Cruz, al doilea mare oraș al Boliviei, din necesitatea sprijinirii activității guvernului președintelui José Torres. Documentul de constituire precizează că noua organizație nu este un partid politic, ci un „front conștient de necesitatea unirii tuturor forțelor de stînga din țară". În măsură considerabilă reprezintă o reacție organizată față de numeroasele tentative ale dreptei de a răsturna guvernul. Detașamentele muncitorilor mineri se dovedesc încă o dată unul din punctele de sprijin, alături de țărani, ai politicii lui Torres.

Climatul politic bolivian, cunoaște, de altfel, precizări în sfera raportului de forțe. Cu cîtva timp în urmă a fost instalată „Adunarea Populară", organ consultativ, autorizat de guvern. Reprezentanții muncitorilor, țăranilor, studenților și ai altor categorii sociale, adepte ale prefacerilor structurale în curs, dezbat problemele majore ale națiunii și propun soluții. Își pot spune părerea asupra acțiunilor guvernului, avînd drept de a prelua puterea și a declanșa greva generală în cazul unei lovituri de stat din partea dreptei.

Atmosfera de incertitudine politică, dar între cu totul alte limite, care domnește astăzi la Bogota pune probleme mai mult sau mai puțin apropiate. Coaliția guvernamentală, compusă din partidele liberal și conservator, se află în criză ca urmare a dezacordului asupra politicii și programului de guvernare. În acest context, partidul „Alianța Națională Populară" (ANAPO) — principala formațiune din opoziție, constituită anul acesta sub conducerea generalului Rojas Pinilla, fost președinte al țării, — a dat recent publicității un program de acțiune propunînd realizarea unei înțelegeri cu alte grupări politice, în vederea constituirii unui Front Unitar de Stînga.

■

Activizarea forțelor progresului pe continent cunoaște deci variante din ce în ce mai numeroase. Succesele obținute în cîteva capitale fac ca privirile observatorilor să se concentreze aici, dar din ce în ce mai mult, atenția se cere distribuită. Așa cum menționa documentul Consiliului General pentru Congresul Permanent al Unității Muncitorești latino-americane (C.O.U.S.T.A.L.), care a avut între 2 și 5 august o reuniune în capitala Boliviei, în America Latină s-a creat o nouă situație, caracterizată prin evoluții ca triumful Frontului Unității Populare în Chile, adîncirea procesului revoluționar peruvian, dejucarea tentativelor de lovitură de stat în Bolivia, dezvoltarea unei mișcări democratice în Argentina, întărirea pozițiilor organizațiilor sindicale în Chile, Peru, precum și creșterea rezistenței împotriva represiunilor din Haiti, Paraguay, Guatemala și alte țări. Aceste evoluții reclamă necesitatea de stabilire a unității muncitorești latino-americane și a desfășurării unei lupte unite împotriva forțelor care exploatează proletariatul și popoarele continentului.

Anacronismul tiparelor încremenite, al subdezvoltării și dependenței generează o luptă pe planurile cele mai diverse și în formele cele mai eficiente — de la naționalizări în economie, la formarea fronturilor populare în politică — și, sincrone în sensurile lor, dar singulare în aspectele specifice, cu afirmarea pe plan mondial a forțelor și tendințelor progresiste, de transformare revoluționară a realităților învechite, de prefigurare a unei societăți drepte, democratice și independente.

Anca VOICAN

BĂTĂLIA HALELOR

- Baltard sau celebritate fără voie
- Un centru cultural sui generis
- Tristul bal din seara de 14 iulie
- Între modernizare şi profituri

VICTOR BALTARD
Consacrat prin ideea altuia...

Este greu să ne imaginăm acum, în deceniul al VIII-lea al secolului XX, ce au însemnat Halele în viaţa Parisului de odinioară. Dezafectate astăzi, cenuşii şi posomorîte, marile cupole de metal, piatră şi sticlă, înălţate în mijlocul Parisului cu un secol şi mai bine în urmă, au constituit la vremea lor o premieră mondială, deschizînd un nou capitol în istoria arhitecturii : construcţiile metalice.

Înălţate în timpul celui de-al doilea Imperiu, într-o perioadă în care Haussmann trasa magistralele şi peisajul arhitectonic al Parisului de azi, apariţia Halelor conţine o mică fabulă. În 1840, Consiliul Municipal hotărăşte executarea unui vechi proiect aparţinînd lui Napoleon Bonaparte şi desemnează ca arhitecţi pe Baltard şi Collet. Lucrările nu începuseră încă pînă în 1850, cînd un grup de financiari aleg ca executant pe Horeau. Geniu necunoscut, Horeau preconiza utilizarea fierului şi prevedea chiar un... parking, pentru 4 000 de căruţe şi 800 de cai. Dar Consiliul Municipal a respins proiectul în unanimitate. Astfel Baltard a reintrat în scenă, dar el considera fierul un material vulgar, bun cel mult pentru ingineri, dar nedemn pentru un arhitect. Napoleon III a fost acela care a impus folosirea fierului, arătînd lui Baltard că nu-i vorba de un monument artistic, ci de o „umbrelă". Şi iată cum, împotriva voinţei sale, Baltard a intrat în istoria arhitecturii, folosind ideea altuia !

Noutatea „umbrelelor" lui Baltard a fost un şoc puternic pentru sensibilitatea parizienilor, depăşit doar, cîteva decenii mai tîrziu, de Turnul Eiffel. Emil Zola le dedică un roman, în care le descrie astfel : „O maşină modernă, de proporţii uriaşe, un soi de cazan cu abur... imens pîntece de metal, înşurubat, nituit, întocmit din lemn, sticlă, fontă, avînd elocvenţa şi forţa unui motor mecanic". Imortalizate în romane, în filme, chiar şi în poezii, Halele au însemnat pentru generaţii de parizieni contactul diurn cu roadele şi aromele pămîntului, cu „fructele" oceanului şi ale mării ; într-un oraş tentacular ele deveniseră singurele relaţii directe cu sevele naturii, respiraţia lor marcînd ritmurile biologice ale Parisului. Un cartier pitoresc, mustind de o umanitate sănătoasă şi plină de culoare, care şlefuia zi de zi limba vie a parizienilor, a înconjurat acest enorm „pîntece" dătător de viaţă.

Şi iată că, după cel de al doilea război mondial, proiectele de modernizare a Parisului se împiedică din ce în ce mai des de bizarele „umbrele" ale lui Baltard, de forfota continuă din jurul lor, producînd teribile strangulări de circulaţie, de aromele lor prea tari pentru un nas civilizat. Inexorabil, decesul Halelor se apropia. Unul cîte unul, pavilioanele s-au închis, uriaşa piaţă a Parisului mutîndu-se la Rungis, nu departe de aeroportul Orly. Dar după ce precupeţii, parlagiii, zarzavagiii, scoicarii, şi-au părăsit tejghelele, vetustele umbrele şi-au descoperit o nouă vocaţie. Sub cupolele lor de sticlă şi fier şi-au găsit adăpost — cine ar fi crezut ! — vînzătorii de distracţie populară, cu „roata norocului" şi „scosul miresei", cu căluşei modernizaţi şi automobile electrice. Iar alături de acestea, îşi fac loc, printr-o simbioză originală, unică în Paris şi în întreaga Franţă, spectacolele. Artiştii, în majoritatea lor tineri, care nu mai vor să epateze un public subţire, sofisticat, caută un dialog viu, sincer, cu marele, obişnuitul public al sărbătorilor populare.

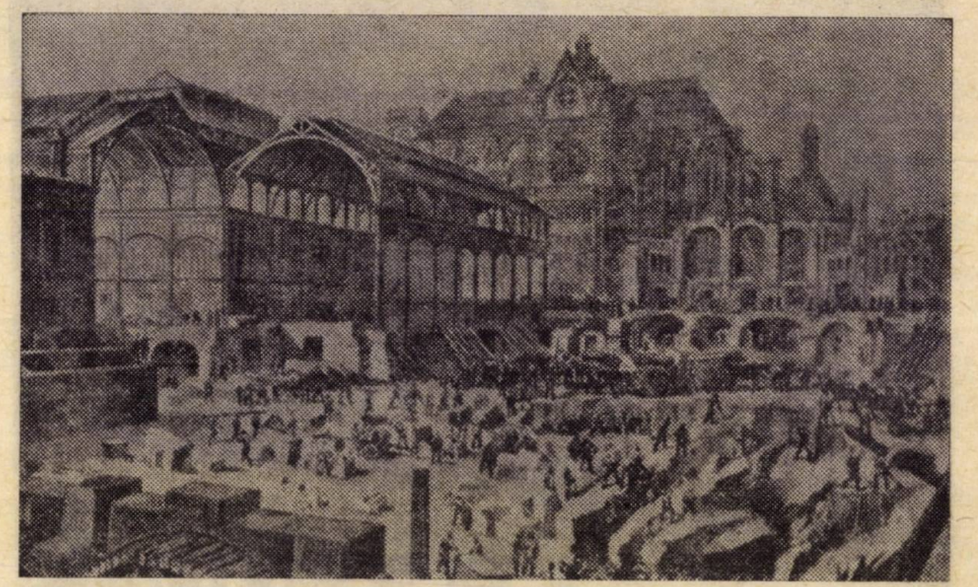

CONSTRUIREA HALELOR
...într-o stampă de epocă. „Un imens pîntece de metal" (Zola)

Am vizitat pentru prima dată Halele acum doi ani. Mii de parizieni, mulţi copii şi adolescenţi, turişti din toate colţurile lumii, treceau cu uimire şi curiozitate de la un pavilion la altul, de la un raion de distracţii la o expoziţie. În aceeaşi seară o trupă de actori juca o piesă de Brecht în una din faimoasele pivniţe cu pereţi de fontă ; o altă trupă interpreta scene moderne pe platforma unei remorci, veritabilă „căruţă cu paiaţe" ; o expoziţie de sculptură contemporană se învecina cu un cinematograf cu ecran triplu. În mod paradoxal, bătrînele „umbrele" se arătau generoase cu cele mai noi şi îndrăzneţe forme de artă. Ziariştii consemnau cu mirare revirimentul : în vreme ce Opera şi alte teatre cu veche tradiţie trec printr-o dureroasă criză de public şi de creaţie, Halele atrag zeci de mii de spectatori, se transformă într-un centru sui generis de animaţie culturală ! Şi toate acestea în pragul sfîrşitului, sub ameninţarea nemiloasă a unui destin pecetluit în lungi dezbateri, în care oamenii de afaceri au avut, se pare, un cuvînt greu.

În această atmosferă soseşte la Paris un miliardar american care vrea să cumpere Halele „la bucată", să le transporte şi să le remonteze peste ocean (ceea ce făcuse cu cîţiva ani în urmă cu faimosul Pod al Londrei). Propunerea aceasta, urmată de un refuz categoric, declanşează în presa din mai mulţe ţări un adevărat război de cuvinte. 120 (una sută douăzeci !) de ziare din S.U.A. iau apărarea pavilioanelor lui Baltard. „New York Times" devine chiar vehement acuzînd guvernul francez de „vandalism", afirmînd că trecutul capitalei

franceze aparține lumii întregi și că urbaniștii de azi vor fi, într-o bună zi, „puși la stîlpul infamiei de către Istorie...“ La rîndul său, „Washington Post“ scria : „Autoritățile franceze se încăpățînează să realizeze proiecte sterile de organizare urbană, de același gen ca și cele prin care mulți urbaniști americani au contribuit la masacrarea orașelor noastre. Nu sîntem măguliți de o asemenea imitație... America începe să-și dea seama că o bună parte a civilizației sale se întemeiază pe realitatea vieții din marile centre urbane și că viitorul său depinde de protejarea valorilor urbane și arhitecturale ale trecutului... Iată de ce deplorăm apropiata dărîmare a Halelor. Ele fac parte din Parisul care a inspirat în largă măsură propriile noastre orașe, precum și o bună parte din cultura occidentală“.

în afara disputei estetice și culturale, mai mult sau mai puțin importante pentru omul de pe stradă, au intervenit în discuție o serie de aspecte economice și sociale. O Asociație de apărare a Halelor a strîns zeci de mii de semnături pe o petiție adresată guvernului și care exprima opoziția locuitorilor din vechile imobile ce urmau să fie dărîmate. Personalități ale vieții politice, culturale și artistice și-au manifestat, de asemenea, dezacordul lor față de proiectele oficiale. Și astfel străvechile „Umbrele ale lui Baltard“ au mai beneficiat de o amînare, începutul demolării avînd loc abia în dimineața zilei de 2 august, din nou sub privirea atentă a polițiștilor.

Într-un articol apărut în aceeași zi sub titlul „De la distrugerea «pavilioanelor lui Baltard» la apogeul monopolurilor financiare“, ziarul „Combat“ consideră

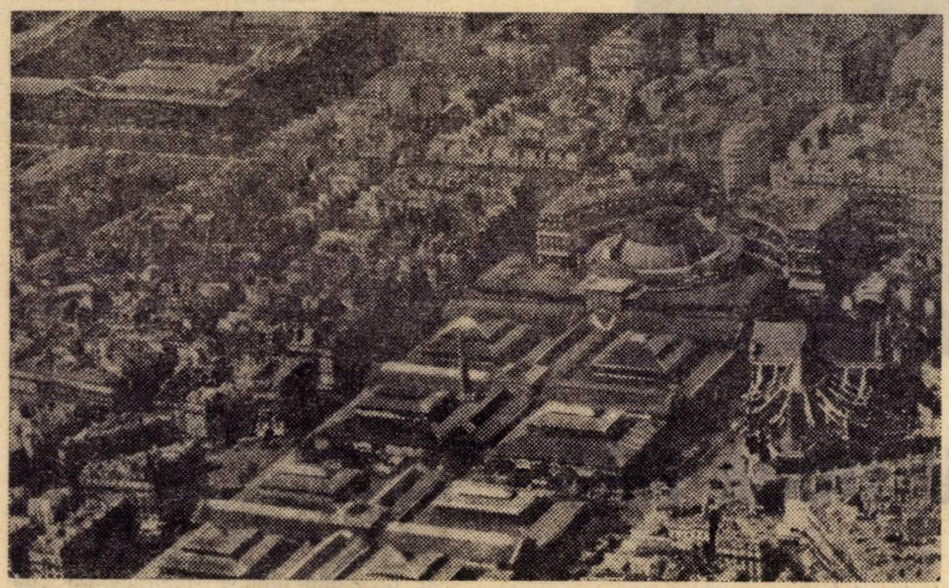

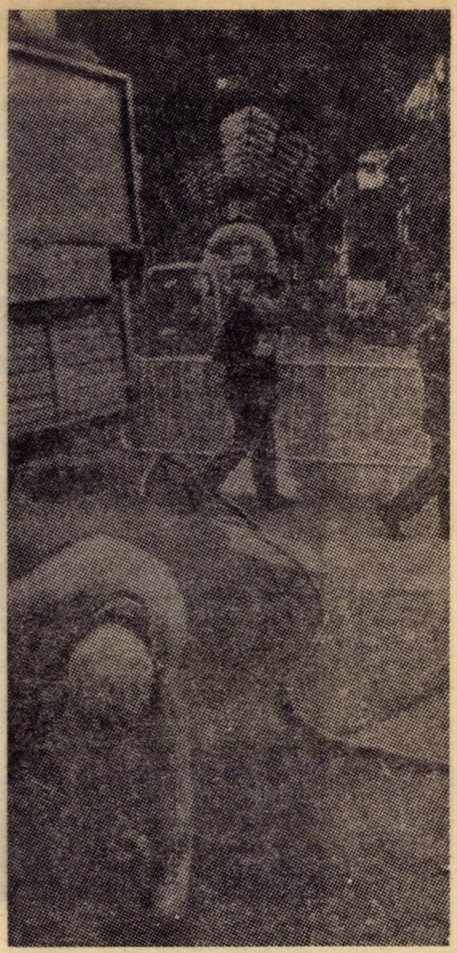

2 AUGUST
A început demolarea...

←
Cartierul Halelor văzut din avion

Și totuși, la sfîrșitul lunii iunie, Consiliul Municipal al Parisului votează hotărîrea de demolare a Halelor, fapt pe care ziarul „Combat“ de a doua zi îl denumește „Atentatul !“. „Pentru că se oferea un asemenea prilej — scrie autorul articolului — trebuia să creăm în mijlocul Parisului, respectînd vechile locuri care fac originalitatea și farmecul cartierului, o zonă vie, caldă, primitoare, un spațiu rezervat creației, culturii și veseliei. Și se face în schimb un bulevard turistic, impersonal, ostil, purtînd amprenta unui lux de parveniți. E un atentat monstruos la spiritul și frumusețea capitalei, un atentat continuat, în ciuda parizienilor, cărora li se impune, fără a fi consultați, un proiect care ucide trecutul și maimuțărește viitorul“.

Dar, conform hotărîrii luate, prima lovitură de tîrnăcop urma să cadă în dimineața zilei de 15 iulie.

În seara de 14 iulie, în vreme ce în Piața Bastiliei, în noul cartier La Défense și în alte locuri ale Parisului aveau loc baluri populare și jocuri de artificii, platoul Halelor oferea un spectacol insolit. În fața unui grup de tineri o singură pereche dansa, sub privirea vigilentă a zeci de polițiști, echipați cu căști, scuturi și grenade lacrimogene. Un trist bal, care avea să se încheie cu o rănire și conducerea mai multor persoane la comisariatul din apropiere. Halele deveniseră un timp „punctul cald“ al Parisului, pentru că demolarea Halelor și proiectul noilor amenajări, care vor transforma complet acest cartier al Parisului, vor oferi mari profituri unor întreprinzători particulari. Întrebîndu-se ce contribuție va aduce pe plan urbanistic noul proiect, ziarul „L'Aurore“ cita un articol semnificativ din marele cotidian britanic „The Times“ : „Elegantele umbrele de metal vor lăsa loc unor structuri urbanistice moderne, cunoscute sub numele de «complex». Este regretabil faptul că în toate marile orașe ale lumii occidentale inima urbanistică este ucisă“.

În urma repetatelor cereri ale opiniei publice s-a anunțat oficial, în ultimele zile, că „unul sau două pavilioane vor fi demontate piesă cu piesă și remontate în altă parte, pe cheltuiala statului“. Știrea nu a avut însă darul să liniștească populația din jurul Halelor. După cum anunță într-un comunicat Comitetul de apărare a locuitorilor din cartierul Halelor, aproape 1 500 de familii urmează să fie mutate la periferia Parisului, arătînd că pentru ele nu sînt disponibile la ora actuală decît 280 de apartamente. „Aceste familii sînt în marea lor majoritate modeste, cu numeroase persoane în vîrstă. La ce prețuri vor fi ele cazate și în ce condiții ?. S-au luat măsuri pentru a se da satisfacție celor care vor să se mute în imobile vechi ?“. Iată doar cîteva din întrebările pe care le pun cu îngrijorare locuitorii din cartierul Halelor.

În ultima duminică am trecut din nou pe sub „umbrelele lui Baltard“. Liniște, pustiu, dezolantă atmosferă, agonie. Accentuată și mai mult de obloanele lăsate ale bistro-urilor din împrejurimi. Nimic din forfota plină de viață de acum cîteva săptămîni, nimic din acel peisaj vesel și pitoresc, încărcat de tinerească exuberanță. Un sentiment de tristețe încearcă și pe rarii turiști care mai trec pe aici, fotografiind sau filmînd ultimele imagini a ceea ce a fost odinioară „pîntecele“ Parisului. Așezat pe o bordură de piatră, încă în umbra vastelor cupole, un bătrîn intră în vorbă cu vizitatorii. După ce le mărturisește că a lucrat timp de 18 ani în Hale, ne arată cu un gest obosit locul unde se vor înălța birourile. Cum vor fi, cîte vor fi, încă nu se știe precis. Se știe doar că în subterane se va amenaja o mare stațiune a rețelei metro-ului expres regional (R.E.R.).

„Adio Baltard“, scrie un ziar ; „Bătălia nu s-a sfîrșit“, răspunde altul, arătînd că, după mai multe scandaluri în domeniul afacerilor imobiliare, parizienii nu vor suporta ideea ca „inima“ orașului să-și înceteze bătaia : majoritatea lor privește cu neîncredere viitoarele proiecte de modernizare, convinși că de ele vor beneficia în primul rînd o mînă de mari oameni de afaceri.

Paul DIACONESCU

Paris, 11 august

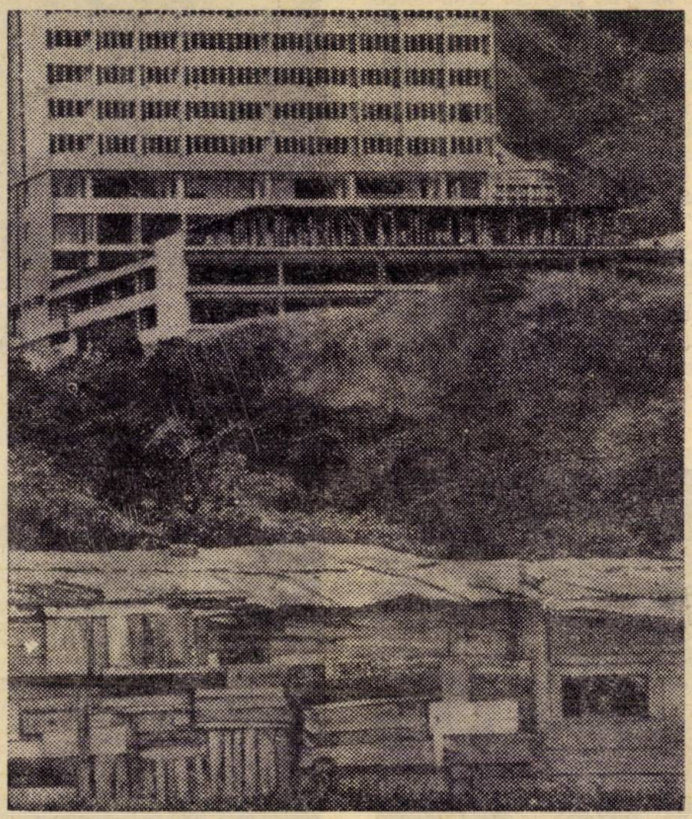

METROPOLE CU DOUĂ FEȚE

Într-un număr recent al revistei „Projet", consacrat special problemelor legate de continua extindere a procesului urbanizării în țările occidentale, Henri Coing, autorul studiului „Există o planificare urbană ?", unul din studiile publicate, face o remarcă ale cărei semnificații ar putea fi cu greu trecute cu vederea : „Orașul ne arată ceea ce noi înșine sîntem : pentru că el este produsul activității noastre, al societății noastre și în el aceasta se reflectă în întregime. Numeroși autori au arătat cum orașul reprezintă proiecția pe sol a societății : prin organizarea sa spațială, el oglindește raporturile dintre oameni sau, mai bine spus, între clasele sociale ; repartizarea oamenilor și activităților, organizarea transporturilor și schimburilor, simbolica monumentală pun în evidență raporturile de dominație și dependență. Mecanismele de funcționare ale orașului accentuează această structură (...) Iar dacă privim orașul ce este în curs de creare, vedem «la lucru» aceleași mecanisme : formele creșterii urbane — segregația spațială, separarea și izolarea funcțiilor urbane unele în raport cu altele, opoziția centru-periferie, rămînerea în urmă a înzestrării cu echipament social-colectiv — reflectă, la rîndu-le, raporturile sociale".

Chiar dacă sînt puțini acei economiști, sociologi, psihologi, politicieni, oameni de știință și de cultură occidentali care afirmă, în mod deschis, o asemenea viziune atît de lipsită de ocolișuri și compromisuri, atît de declarat angajată în admiterea existenței polarizării sociale și a aspectelor ei concrete în lumea capitalului, nu sînt puțini aceia care recunosc indirect aceste realități și, implicit deci, rolul de oglindă socială a cadrului și modalităților în care are loc și se dezvoltă, în această lume, procesul urbanizării. Practic, doar din ghidurile turistice lipsesc referirile la „cele două orașe" New York, Londra, Paris, Rio de Janeiro, Buenos Aires etc. În rest, tema „celor două orașe" nu lipsește din reportaje, din statistici și studii socio-economice, din lucrări literare, din preocupările oamenilor de știință, din disputele electorale.

Iată cîteva fragmente dintr-o prezentare a „celor două orașe" New York, făcută de o publicație care nu ar putea fi nicidecum bănuită de înclinație protestatară — buletinul economic al gigantului bancar „First National City Bank of New York" : „Orașul propriu-zis constituie centrul unei vaste regiuni unde trăiesc 10 la sută din locuitorii S.U.A. Anumiți rezidenți ai acestei zone metropolitane se numără printre cei mai bogați din țară. În comitatul Westchester, venitul personal pe locuitor este cu 75 la sută mai mare decît cel mediu din S.U.A... În acest oraș creșterea numărului de slujbe a fost cea mai scăzută din țară : începînd din 1952, 40 la sută pentru S.U.A., dar 6 la sută pentru New York. Potrivit unui studiu, mai mult de un sfert din familiile de culoare și o treime din familiile de portoricani trăiesc în sărăcie. Dacă se adaugă săracii albi, o familie din șase trăiește în sărăcie în orașul New York. Săracii locuiesc, în primul rînd, în vastele ghetouri ale orașului : Central Harlem, Bedford Stuyvesant, East Harlem, South Bronx".

Cu greu ar putea fi trecută cu vederea „a doua față" a metropolelor occidentale — lumea „slums-urilor și „bidonville"-urilor care înconjoară lumea „buildings"-urilor, a largilor bulevarde, a vilelor și magazinelor de lux. Această a doua lume — cea de la periferiile metropolelor occidentale — există. Mizeria și sărăcia — componente principale ale acesteia — sînt cercetate de economiști și sociologi, într-o încercare de a le stabili dimensiunile și cauzele, de a le măsura efectele economice și sociale.

Realitățile impun concluziile lui Coing. Structura spațială a orașului occidental, mecanismele lui de funcționare reflectă raporturile din societatea burgheză, polarizarea socială, racilele acestei societăți — inegalitățile dezvoltării, șomajul, climatul propriu alienării — într-un cuvînt esența însăși a acesteia. Iar amploarea deosebită a dezvoltării urbane în condițiile actuale pune toate acestea și mai pregnant în evidență.

Expansiunea urbană este în sine un proces normal. Ea este urmarea firească a industrializării, a eliberării unei mari părți din populația ocupată în activitatea agricolă, datorită creșterii înzestrării tehnice a agriculturii și, deci, sporirii puternice a productivității muncii în acest sector. Într-un cuvînt, urbanizarea continuă este produsul și, în mare parte, indiciul dezvoltării înseși. Și este foarte normal ca în condițiile actualei dezvoltări a științei și tehnicii, urbanizarea să cunoască un „boom" deosebit. De altfel, statisticile internaționale demonstrează, în limbajul lor precis, acest lucru. O dată cu și pe baza dezvoltării, gradul de urbanizare a crescut în ritm alert. Potrivit aprecierilor E.C.O.S.O.C., actuala expansiune a urbanizării nu are echivalent în istorie. Chiar în condițiile dezvoltării puternice a urbanizării din antichitate, populația urbană nu atingea decît 5 la sută din total. În schimb, în ultima jumătate de secol, populația urbană (considerată de O.N.U. ca cea care trăiește în aglomerări mai mari de 20 000 locuitori) a crescut de la 253 milioane, în 1920, la 752 milioane, în 1960, apreciată fiind în momentul de față la aproximativ 1 miliard, adică aproape o treime din întreaga populație a lumii. Ceea ce se dovedește caracteristic este faptul că sporește numărul celor care trăiesc în ceea ce s-a denumit convențional „orașe mari" (cu peste 500 000 locuitori) : de la 96 milioane, în 1920, la 351 milioane, în 1960, și la aproape 500 milioane în prezent. Peste 100 de orașe ale lumii au peste 1 milion de locuitori și mai mult de o duzină depășesc 4 milioane de locuitori. Previziunile pentru deceniul în curs cît și cele pînă în anul 2000 anunță accentuarea acestor tendințe

BUILDINGS-URI ȘI SLUMS-URI

Este evident, însă, că acest proces de urbanizare are loc într-un anumit cadru social-economic și nu poate fi despărțit de acesta. Iată de ce, în lumea capitalului, luxoasele „buildings"-uri și mizerele „slums"-uri sălășluiesc alături. Iată de ce această lume care a dovedit că poate construi și a construit „buldings"-uri nu a putut să elimine „slums"-urile și „bidonville"-urile. Societății capitalului îi sînt proprii tocmai aceste discrepanțe, inegalități, contradicții, polarizări, pe care urbanizarea într-un asemenea cadru social le implică și pe care expansiunea acesteia le accentuează. Ce poate dovedi mai elocvent acest lucru decît menținerea chiar și în unele țări capitaliste dezvoltate din punct

de vedere economic, a „celor două fețe", a „celor două lumi" ale orașelor și în special ale marilor metropole occidentale — care sînt tocmai o expresie concretă a faptului că **societatea capitalului oricît de dezvoltată ar fi ea, nu poate lichida inegalitatea, contradicțiile, polarizarea socială.** În acest sens, orice argument ar fi avansat de către economiștii și sociologii burghezi nu rezistă realității. Țările capitaliste dezvoltate nu au de plătit vreun tribut unei prezente sau trecute înapoieri economice, cum e cazul țărilor în curs de dezvoltare, fiind depășit de mult momentul în care o pretinsă moștenire a trecutului și-ar mai putea exercita vreo influență. Economiștii occidentali nu s-ar putea folosi nici de argumentul — pe care-l invocă pentru statele în curs de dezvoltare — că mizeria de la periferiile orașelor s-ar datora creșterii într-un ritm prea rapid a populației, întrucît țările capitaliste dezvoltate cunosc, în general, un spor natural redus de populație. Nu ar putea fi reținut nici argumentul unei prea masive eliberări de forță de muncă din agricultură, care ar îngroșa rîndurile populației urbane. Deși marcat, acest proces cunoaște în prezent, față de un trecut nu prea îndepărtat, anumite limite, dictate de faptul că, tocmai ca urmare a expansiunii deosebite din ultimele decenii a acestui proces, nivelul forței de muncă ocupate în agricultură a ajuns, în principalele țări capitaliste dezvoltate, la sub 10 la sută din totalul populației ocupate, iar în cele mai dezvoltate dintre acestea la sub 5 la sută. De altfel, cu toată creșterea deosebită a populației urbane, aceasta a sporit în ultimii 50 de ani în țările capitaliste dezvoltate de 2 ori, în timp ce în țările în curs de dezvoltare de peste 5 ori. Iar în ce privește așa-numitele „orașe mari" diferențele sînt și mai pronunțate : 2,5 ori față de 8 ori.

Cadrul social-economic — și numai el — rămîne deci unica explicație. Care sînt coordonatele sale concrete ? În ciuda creșterii economice ridicate din perioada postbelică, capitalismul nu a lichidat nicidecum problema deplinei utilizări a forței de muncă. Într-o formă sau alta, într-un cuantum sau altul, cu oscilații importante de la o perioadă la alta, de la o țară la alta, șomajul rămîne o constantă a capitalismului. Statisticile oficiale burgheze, care nu iau în considerare masa deosebit de însemnată a șomerilor parțiali, oferă imaginea unui nivel ridicat al subutilizării forței de muncă, chiar și în țările capitaliste cele mai avansate din punct de vedere economic. Numărul total al șomerilor din aceste țări se ridica în 1970 la peste 8,1 milioane.

În aceste condiții, o masă importantă de oameni este condamnată, în lipsa unor mijloace adecvate de subzistență, la un nivel de viață scăzut, la un trai într-un cadru insalubru, mizer ; corespunzător posibilităților lor financiare, acești oameni nu pot găsi un alt loc pentru a trăi decît în „slums"-urile metropolelor.

Eliberarea de forță de muncă din agricultură — ca urmare a ruinării micilor producători agricoli — joacă desigur un rol în menținerea unui grad relativ înalt al subutilizării forței de muncă urbane. Ar fi, însă, greșit a se considera — așa cum fac unii economiști burghezi — că simpla eliberare de forță de muncă din agricultură ar însemna, prin ea însăși, șomaj urban, ar fi principala explicație a menținerii inutilizării forței de muncă. Într-adevăr, potrivit statisticilor O.C.D.E., între 1957 și 1968 de pildă, în țările membre ale organizației (Statele vest-europene, S.U.A., Canada și Japonia) populația ocupată în agricultură a scăzut de la 61 la 45 milioane, din care în America de nord de la 7 la 4 milioane, în Japonia de la 15 la 10 milioane, în țările vest-europene de la 39 la 30 milioane. Dar să luăm cazul S.U.A., de pildă. În 10 ani, populația aptă de muncă ce a părăsit sectorul agricol a fost doar de mai puțin de 3 milioane. În același timp, șomajul urban s-a situat, anual, între 3 și 6 milioane, iar numărul săracilor din S.U.A. se cifrează, potrivit statisticilor oficiale, la peste 38 milioane.

CRIZA URBANĂ

Realitatea este că, cu unele excepții, chiar țările capitaliste cele mai dezvoltate nu au arătat capacitatea de a crea anual noi locuri de muncă în pas cu creșterea anuală a ofertei de mînă de lucru, ca urmare, pe de o parte, a sporului natural al populației active și, pe de altă parte, a eliberării de forță de muncă din agricultură. Astfel, acest din urmă proces — care corespunde creșterii gradului de industrializare al respectivelor economii și care reprezintă, în fond, o cerință a dezvoltării unei economii moderne, o tendință în sensul progresului economic — determină, avînd loc în cadrul societății capitaliste, consecințe sociale negative pentru milioane de fermieri mici și mijlocii. Eliminați forțat — prin pătrunderea capitalului monopolist de stat în agricultură — aceștia, neavînd o altă calificare, nu pot fi absorbiți în termen scurt în alte sectoare de activitate și sporesc rîndurile șomerilor, al celor fără ocupație de la periferiile marilor metropole, fiind nevoiți să trăiască în condiții mizere. „Exodul care împinge populația din regiunile rurale spre mizeria bidonville-urilor a provocat în multe țări o criză urbană aproape insurmontabilă prin amploarea ei", — apreciază Raportul directorului general al conferinței internaționale a muncii din 1970, atrăgînd, în context, atenția asupra gravelor probleme cărora le dă naștere urbanizarea și în cele mai dezvoltate țări capitaliste.

Șomerilor totali, locuitori ai „slums"—urilor și „bidonville"-urilor, li se adaugă șomerii parțiali, cei cu slujbe instabile, temporare, cei cu venituri scăzute, pribegii autohtoni veniți din regiunile mai puțin dezvoltate ale țărilor respective, precum și imigranții, dezrădăcinați din țările lor de origine în căutare de lucru pe meleaguri străine (vezi „Lumea" 29/1971). Aceștia sînt și cei care se află la unul din polii societății capitaliste, victimele polarizării sociale, cei care, datorită veniturilor lor scăzute, nu-și pot găsi loc în alte părți ale marilor orașe, în cartierele de locuințe confortabile, în buildings-urile centrale și nicidecum în vilele „banlieu"-urilor liniștite din împrejurimi.

Un raport al Organizației Internaționale a Muncii, arată că, repartizînd procentual veniturile personale brute pe zecimi ale populației, se obține următoarea situație privind polarizarea socială în țările capitaliste dezvoltate : „zecimea inferioară" din populație primește, din veniturile totale, 1 la sută în S.U.A., 2 la sută în Marea Britanie, 2,1 la sută în R.F.G., 1,3 la sută în Olanda, 1,7 la sută în Danemarca, 1,6 la sută în Suedia, 1 la sută în Norvegia, 0,5 la sută în Franța, 0,5 la sută în Finlanda, în timp ce „zecimea superioară" primește, din veniturile totale, 29 la sută în S.U.A., 29,3 la sută în Marea Britanie, 41,4 la sută în R.F.G., 33,8 la sută în Olanda, 27,1 la sută în Danemarca, 24,9 la sută în Norvegia, 27,8 la sută în Suedia, 36,8 la sută în Franța și 32,5 la sută în Finlanda. În asemenea condiții, celor din „zecimea inferioară" — și din cele imediat următoare — le este greu să găsească adăpost în afara „slums"-urilor, atîta timp cît, potrivit unor aprecieri citate de ziarul „Le Monde", întreținerea unei locuințe (chirie sau rate de proprietate, apă, încălzire, mobilă, echipament menajer) reprezintă din bugetul mediu familial : 31,9 la sută în S.U.A., 28,3 la sută în R.F.G., 30,2 la sută în Marea Britanie, 23,5 la sută în Franța. Cît despre cumpărarea unui apartament, acest privilegiu aparține doar „zecimilor superioare". „Chiar pentru aceia care au posibilități de a plăti — remarcă revista «The Economist» referindu-se la situația din S.U.A. — este adesea greu, astăzi, să găsească undeva în marile orașe posibilitatea de a-și construi locuințe, din cauza faptului că industria de construcții este lovită de o creștere fără precedent a ratei dobînzilor". În ultimii opt ani, în Marea Britanie, prețul construcțiilor de locuințe a crescut cu peste 50 la sută, iar în Franța costul unui m.p. construcție a ajuns în regiunea pariziană, între 3 000 și 4 000 de franci.

Nu de puține ori, polarizarea socială în marile metropole occidentale este însoțită și accentuată de segregația rasială. „Noii veniți — aprecia G. d'Haucourt într-un articol privind situația negrilor din S.U.A., publicat în «Economie et Humanisme» — se instalează unii lîngă alții. Astfel se constituie ghetourile. Ghetourile săracilor, și în special cele ale negrilor, sînt înăbușitoare, deteriorate. Aproape o treime din negri, trăind în cocioabe, au încă locuințe inadecvate... Acei care vor să părăsească ghetourile sînt supuși barierelor pe care le pun albii, în special proprietarii de imobile și agenții imobiliari. Li se refuză închirierea sau vînzarea unor imobile în afara perimetrului fixat dinainte pentru extinderea ghetourilor. Consecințele sînt foarte grave. Segregație în primul rînd. Niciodată negrii nu au fost atît de izolați, împinși să trăiască doar între ei înșiși, decît în marile ghetouri din New York, Chicago sau alte mari orașe americane".

PROGRAME DISCRIMINATORII

Nu s-ar putea spune că autoritățile occidentale nu sînt preocupate de problemele urbane. Sub presiunea dimensiunilor relativ crescînde ale mizeriei de la periferiile urbane, ale implicațiilor sale sociale, sub presiunea opiniei publice, acestea au fost nevoite să adopte programe speciale destinate combaterii sărăciei urbane. Unul din primele acte politice ale președintelui Nixon a fost acela de a crea, la nivelul cabinetului său, un comitet pentru afaceri urbane, însărcinat să stabilească programe vizînd atenuarea gravelor probleme generate de extinderea urbanizării, mai ales, în marile metropole. În 1970, în Franța, în urma unui tragic accident petrecut într-o suburbie pariziană, care a atras atenția opiniei publice, a fost reiterat un plan mai vechi pentru eliminarea „bidonville"-urilor.

Asemenea programe au existat în diferite țări occidentale de mai mult timp. Care sînt rezultatele ? Să vedem ce ne spune Olivier de Dinechin în revista „Projet" în ce privește planul de „resorbire"

a „bidonville"-urilor : „Un mare punct negru rămîne : în ciuda schimbării structurii bidonville-urilor și în ciuda reducerii lor numerice de la 280 la 149 în regiunea pariziană), totalul locuitorilor acestora a scăzut, în cursul unui an întreg (1969—1970) doar de la 8 409 la 7 794. Acum mai multe familii locuiesc acolo unde înainte nu locuia decît una". Experții americani apreciază că, în ciuda programelor urbane, în S.U.A. există în prezent peste două milioane de locuințe pasibile de prăbușire, alte două milioane vor ajunge în aceeași situație în a doua jumătate a deceniului în curs, iar alte două milioane sînt mult sub standardul confortului minim.

Chiar specialiști, arhitecți, economiști și sociologi occidentali se plîng de insuficiențele diferitelor programe urbane preconizate de autorități. Unii nu se dau în lături de a le sublinia, în mod deschis, tenta lor restrictivă, separatistă, de clasă. „O familie de culoare — remarcă Albert Rains și Laurence Henderson într-un comentariu asupra raportului Comitetului național al S.U.A. pentru creșterea urbană, publicat în «Revue politique et parlamentaire» — are de 3 ori mai multe șanse de a fi săracă decît o familie albă și de 7 ori mai multe șanse de a trăi în oraș decît în cartierele de vile din afara acestuia. Asemenea cartiere n-au fost construite pentru cei săraci și ele îi resping. Am putea, însă, acuza numai factorii economici ? Însuși sistemul care a creat metropolele este bazat pe separarea rasială sistematică. Imediat după război, organismele guvernamentale au fost în situația de a exprima o opțiune. Se putea citi, în acest sens, într-o broșură a Administrației federale a locuințelor : «Pentru ca un cartier să rămînă stabil, este necesar ca el să continue a rămîne locuit de către același grup rasial sau social». Și de-abia acum am început să realizăm rezultatele dezastruoase. Săracii sînt menținuți în locuri îngrădite, numite pe drept cuvînt ghetouri, unde se găsesc locuințele cele mai vechi și școlile cele mai vetuste. Această separare a fost atît de rigidă încît reprezentanții ghetourilor au crescut într-o atmosferă de frustrare și cinism, pierzîndu-și orice speranță de integrare rasială și socială". Iar Henri Coing, citat anterior, arăta că exemple chiar din ultimul timp dovedesc că „planificarea urbană este pusă în aplicare de către un grup social pentru a se apăra de altul".

Relevînd insuficiența fondurilor financiare acordate programelor urbane, unii specialiști occidentali accentuează asupra incidentelor și pericolelor sociale, fie ale modalității de a se acționa potrivit concepției „laissez-faire" în materie de urbanizare, fie ale întreprinderii unor acțiuni în conformitate cu programe lipsite de coeziune, de o planificare veridică, urmărind numai aspectele tehnice și nu și cele sociale. Un grup de experți aprecia în acest sens că, „o expansiune «naturală», necontrolată a orașelor are un efect centrifug, întrucît diferitele rase, clase, precum și diferitele forme de activități se găsesc astfel izolate, dezunite". „Intervenția puterii publice — conchide Pierre Viot, profesor la Institutul de studii politice din Paris — nu ar trebui să aibă ca singur obiectiv «conținutul ca formă» al orașului ; ea ar trebui să se traducă printr-un ansamblu de măsuri de orientare, de incitare, de interdicție sau de realizare vizînd «conținutul ca fond» al orașului".

Or, tocmai acest „conținut ca fond" nu este urmărit de programele urbane din unele țări occidentale. Soluțiile tehnice nu

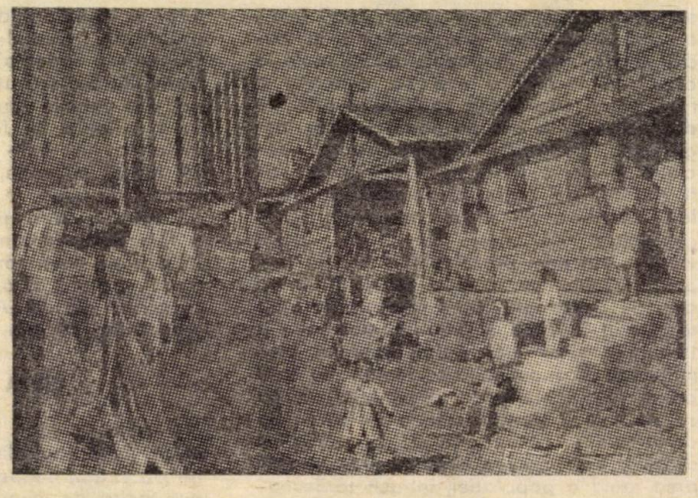

În preajma marilor uzine

lipsesc. Dimpotrivă, sînt dintre cele mai utile și mai îndrăznețe. Dar „conținutul ca fond" nu înseamnă numai soluții tehnice, înseamnă soluții sociale. Și tocmai problemele sociale nu-și pot găsi o reală rezolvare în societatea capitalului. O dovadă palpabilă : a existat ideea, printre unii specialiști și chiar sociologi occidentali, că înființarea, construirea unor „orașe noi" ar fi soluția salvatoare, panaceul eliminării sărăciei și disparităților sociale din mediul urban. Crearea din temelii a unui oraș complet nou — care nu ar mai fi nevoit să resimtă nici o moștenire a trecutului — ar fi de natură, se argumenta, să soluționeze definitiv problema „slums"-urilor și „bidonville"-urilor. Au fost angajați cei mai înzestrați arhitecți, au fost adoptate ideile cele mai ingenioase. Rezultatele par a fi, însă, altele decît cele scontate. Jean Paul Pigasse ne dă un răspuns concret în „Entreprise" : „Brasilia este, din toate capitalele lumii, cea ale cărei planuri au fost concepute în modul cel mai științific. Și totuși, o dată cu venirea serii, ea se golește într-un oraș fără nume care s-a creat în mod spontan la porțile sale pentru a oferi locuințe mîinii de lucru. Aici, în meandrele unei «favella» suprapopulate se desfășoară viața reală".

IMPLICAȚII SOCIALE

Am avut deja prilejul să relevăm unele din gravele implicații sociale ale expansiunii urbanizării în cadrul social-economic capitalist. Cercetătorii sociologi occidentali au dezvăluit ei înșiși unele din aceste implicații. În fața agravării problemelor sociale, aceștia au fost nevoiți să-și înmulțească, să-și diversifice investigațiile. Ei sînt, însă, departe de a fi pătruns adînc în lumea „slums"-urilor. Aceasta rămîne pentru mulți dintre ei o necunoscută, o lume, în mare parte, neînțeleasă. Ceea ce le este mai bine cunoscut sînt efectele, să le zicem palpabile : mizeria, șomajul, segregația socială și rasială, delincvența, alienarea.

Același buletin al băncii „First National City Bank of New York" prezintă cîteva crude realități, care demonstrează la ce se pot aștepta locuitorii acestei lumi, la ce sînt ei nevoiți să recurgă pentru a-și cîștiga existența : „Majoritatea familiilor sărace (în principal femeile care au copii în întreținere) primesc o anumită asistență. Dintr-un studiu efectuat asupra situației mamelor, rezultă că numai în mai puțin de 30 la sută din cazuri soții se află alături de ele ; în 40 la sută din cazuri cuplurile sînt separate, în 20 la sută din cazuri mamele nu sînt căsătorite iar în celelalte 10 la sută sînt divorțate sau văduve. Este deci foarte probabil ca numeroși soți să-și fi părăsit căminul conjugal pentru simplul fapt de a permite restului familiei să primească maximum de ajutor acordat mamelor ce au copii în întreținere". E numai un aspect. Delincvența și gangsterismul sînt altele două. Lipsa sau instabilitatea locului de muncă, spectrul nesiguranței zilei de mîine împing la disperare. Urmarea poate fi nu numai furtul, trăirea într-o falsă uitare — drogul — sau într-o falsă izolare de societate — fenomenul „hippy" — ci și violența. Nimeni n-ar îndrăzni să recomande cuiva o plimbare seara sau noaptea prin „slums"-urile americane, „bidonville"-urile pariziene sau prin „Soho"-ul londonez. În zonele ghetourilor din S.U.A., după unele aprecieri, rata violenței și crimelor este de 35 de ori mai mare decît în oraș și împrejurimi. Raportul McClellel arată că în orașele americane au explodat, numai în perioada ianuarie 1969 — aprilie 1970, peste 4 300 de bombe.

De această situație de disperare profită gangsterii, „regii" lumii interlope, cu largi ramificații și relații în „lumea bună", care îi folosesc pe dezrădăcinații sociali în scopurile lor veroase : furturi și delapidări organizate, șantaje, răpiri, omoruri. Violența și crima devin, în bandele organizate, o ocupație de sine stătătoare. Nu este de mirare că, într-un asemenea climat de violență și crimă, cei care pot, abandonează aglomerările urbane.

Dincolo, însă, de toate acestea se dezvoltă mișcările de protest, revendicative. Demonstrațiile și manifestațiile se înmulțesc. Sînt revendicate drepturi sociale, drepturile elementare la muncă, la odihnă, asistență medicală și socială. Sînt contestate structurile economice, politice și sociale. Se cere dreptul la o participare activă la viața socială, la luarea deciziilor. Sînt avansate revendicări politice.

Henri Coing are perfectă dreptate. Metropola occidentală este ceea ce însăși societatea capitalistă este — o lume a „buildings"-urilor și „slums"-urilor, a discrepanțelor, inegalităților și polarizării sociale, a raporturilor bazate pe exploatare și asuprire, a alienării și violenței, a incapacității de a trăi în echilibru. O lume care, însă, își pregătește propria sa negare.

Ilie ȘERBANESCU

Rinascita

ROMA

VIZITA LUI NIXON LA PEKIN

Sub semnătura lui Romano Ledda, revista Partidului Comunist Italian „Rinascita" publică un articol, cu titlul de mai sus, din care publicăm cîteva extrase :

CARACTERUL POZITIV al ştirii anunţate de preşedintele american reiese din următorul fapt : Statele Unite se pregătesc, printr-un început spectaculos, la o schimbare a politicii lor în Asia. Într-adevăr, Statele Unite sînt cele care au negat dintotdeauna realitatea Chinei şi nu viceversa. Nu a existat nici un act al S.U.A. în Asia — de la cel mai neînsemnat la cel mai amplu şi mai dramatic, ca agresiunea împotriva Vietnamului — care să nu fi pornit de la obsesia chineză. Ipoteze despre atacuri nucleare, politica de împingere înapoi, de îndiguire, totul a fost pus în acţiune pentru a înconjura China populară printr-un dur asediu politic, diplomatic şi economic. Nixon a intrat în această politică pînă peste urechi şi, nu mai departe de acum cîteva luni, făcea teorii despre necesitatea de a strînge balamaua bazelor ostile instalate în jurul Chinei, de a înzestra eventual cu arme nucleare Japonia şi nu înlătura posibilitatea de a ajunge în pragul unui conflict pe teritoriul chinez. Astăzi îşi dă seama că o parte a acestei politici nu mai poate fi aplicată, nu rentează. Ca şi Kennedy în anii '60 în atitudinea faţă de U.R.S.S., Nixon îşi dă seama că în ce priveşte China schemele războiului rece, cordoanele sanitare, cruciadele în genul lui Dulles nu mai stau în picioare, ba chiar riscă să devină elemente de instabilitate ulterioară în întregul continent asiatic. De aceea se lichidează o veche politică falimentară şi se pregăteşte trecerea pe o cale diferită, mai adecvată la realitatea actuală. Atitudinea este nouă şi inovatoare.

Cu toate acestea, falimentul politicii S.U.A. faţă de China n-ar fi suficient să redea întreaga însemnătate a pasului lui Nixon. Evenimentul şi schimbarea trebuie încadrate în uzura mai generală — care îşi are originea în înfrîngerea din Vietnam — a întregii strategii mondiale a S.U.A., a acelei politici globale care, pe baza unei excepţionale aroganţe de putere, şi-a asumat rolul de jandarm al unei „ordini" americane în lume. Şi dacă Johnson a fost simbolul cel mai complet al acestei politici, Nixon s-a afundat şi în această politică pînă peste urechi. Ba chiar cu un accent de aventurism în plus, deoarece invaziile din Laos şi Cambodgia au fost ultimele încercări cinice de a restabili o situaţie deja pierdută, într-un cadru mondial în care eşuase factorul, obiectiv sau presupus, al unei superiorităţi totale a S.U.A.pe diferitele eşichiere ale lumii. Înfrîngerea îndochineză a spulberat orice speranţă şi ambiţie în această direcţie şi nu este o întîmplare că de atunci datează accelerarea căutării unei luări de contact cu China populară.

Există în sfîrşit un al treilea element de apreciat : criza internă americană. Nu mai departe de acum cîteva luni, Nixon vorbea cu dispreţ despre „disensiune" şi punea accentul pe forţa de poliţie. Astăzi găseşte accente de-a dreptul ciudate în compararea Statelor Unite cu Grecia şi cu Roma antică „pradă decadenţei", deoarece bogăţia le-a scutit de încordări morale robuste. Lăsînd la o parte comparaţiile şcolăreşti, bumerangul Vietnam face să se adîncească din ce în ce mai dramatic criza societăţii americane şi contribuie prin aceasta într-o măsură foarte mare la schimbare.

Nu de mult afirmam că Nixon se află în faţa unei dileme ale cărei alternative erau în egală măsură de dramatice : sau să mărească miza aventurismului prin noi escaladări, sfidînd necunoscuta altor înfrîngeri şi a unei crize interne foarte grave, sau să păşească spre revizuirea politicii sale în Asia, în cadrul unei serioase redimensionări a rolului S.U.A. în lume. Vizita la Pekin confirmă că raţiunea a trecut înaintea aventurii. Contraproba cea mai convingătoare trebuie să vină însă acum de la testul hotărîtor din Vietnam, deoarece este clar că vizita ar pierde mult din însemnătatea sa dacă problema vietnameză n-ar fi între timp soluţionată conform drepturilor şi voinţei poporului vietnamez.

Ce va rezulta din aceasta pentru întreaga situaţie internaţională ? Henry Kissinger a afirmat cu prudenţă că nici un eveniment „nu poate avea efecte miraculoase", însuşi Nixon a recomandat prudenţă, iar contenciosul dintre Pekin şi Washington este foarte vast şi nu trebuie să ne grăbim să facem aprecieri.

Dar putem arăta rezultatele de pînă acum ale simplului anunţ al vizitei... Este vorba de un pas înainte pe calea greoaie şi complexă a construirii proceselor de destindere şi de coexistenţă paşnică. Abordarea în termeni noi de către partea americană a problemei chineze înseamnă într-adevăr a căuta dezlegarea unuia dintre nodurile care au influenţat în modul cel mai negativ întreaga situaţie internaţională...

Desigur, nimeni dintre noi nu poate să gîndească că ne aflăm în faţa unor schimbări care ating esenţa însăşi a prezenţei imperialiste americane în lume şi în Asia. Apropierea realistă şi luarea de cunoştinţă a ceea ce există sau se întîmplă sînt lucruri care au fost impuse Statelor Unite şi deci rezultanta unor anumite raporturi de forţe mondiale. Căutarea de noi căi care rezultă din aceasta ţinteşte spre o apărare şi spre o adaptare a propriilor interese la lumea care se schimbă, spre încercarea de a da o altă întorsătură crizei. Aspectul pozitiv al acestei căutări stă în faptul că acţionează pe terenul unui dialog şi nu pe cel al confruntării dure, de mai mulţi ani, cu China. Şi aceasta modifică în mod pozitiv cadrul mondial.

FOTOCRONICA

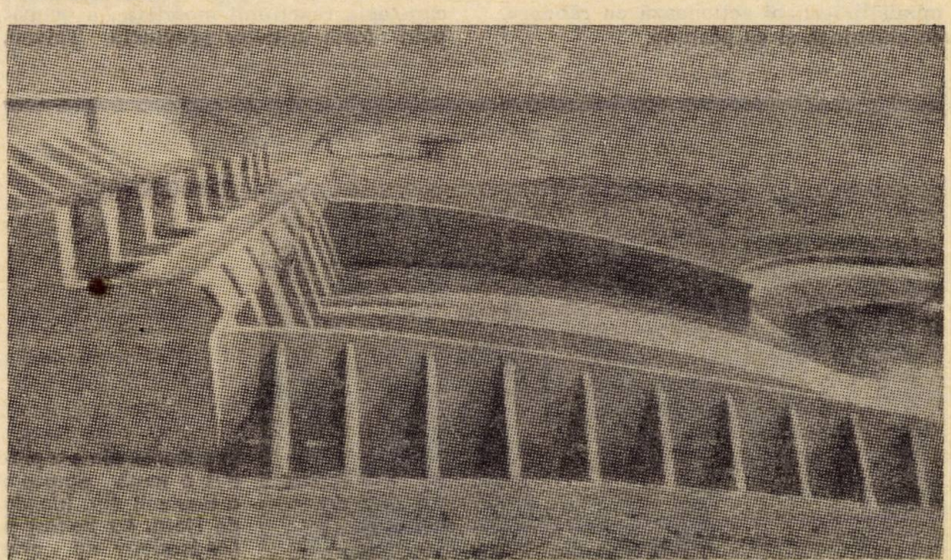

La 14 august se împlinesc 24 de ani de la proclamarea independenţei de stat a Pakistanului. În fotografie : barajul Mangla, una din lucrările de hidroameliorație realizate în ultimii ani

Cu toate acestea, chiar de pe acum trebuie spus că revizuirea strategiei americane nu are ca ţintă o concepţie democrată despre lume... De altfel, este vorba de lucruri evidente, deoarece nu i se poate cere imperialismului să nu-şi facă meseria. Dar reafirmarea unui adevăr evident poate fi utilă în momentele în care întregul ansamblu de forţe revoluţionare şi antiimperialiste, inclusiv tovarăşii chinezi, trebuie să se măsoare cu o situaţie nouă, cu o rectificare de linie a celei mai mari ţări imperialiste, care, la rîndul său, nu va putea să nu influenţeze asupra întregii structuri a Occidentului. Şi acest lucru este valabil şi pentru mişcarea muncitorească europeană, deoarece are loc tocmai în momentul cînd în Europa cărţile sînt profund şi din nou amestecate şi sînt pe cale să ia naştere noi şi diverse echilibruri mondiale...

Cealaltă problemă importantă se referă la disensiunea prezentă în rîndurile mişcării muncitoreşti, dintre partidele şi forţele antiimperialiste. Părerea noastră este că începutul unui dialog chino-american ar putea să înlăture unele elemente care au întreţinut divergenţele. Şi nu ne gîndim numai la dispariţia necesară şi de dorit a unei polemici, pe cît de proastă calitativ pe atît de dogmatică, şi care rezolvă totul prin acuzaţia de cîrdăşie cu duşmanul. Ne gîndim la ceva mai substanţial şi care a dominat gîndirea şi preocupările lui Togliatti : dacă există disensiune, după cum există, ea trebuie să se rezolve nu prin „condamnări generale" şi cu atît mai puţin prin invective, ci pe terenul iniţiativei politice, într-o confruntare cu imperialismul, confruntare în care realismul impus de „analiza concretă a unei situaţii concrete" nu poate să însemne diminuarea angajării internaţionaliste. Sfîrşitul izolării Chinei populare deschide în acest sens condiţi noi, rupînd o situaţie obiectivă care a stat la baza multor optici divergente în problemele mondiale. Considerăm că ar fi o greşeală să nu se sesizeze întreaga valoare a acestui element nou. A-l înţelege în profunzime constituie una dintre premisele acelei căutări unitare pentru care comuniştii italieni acţionează cu răbdare, cu stăruinţă şi cu pasiune.

NODOM SINMUN
PHENIAN

CURSUL ISTORIEI NU POATE FI OPRIT

Într-un editorial cu titlul de mai sus, ziarul Nodom Sinmun comentează proiectata vizită a preşedintelui Nixon în R.P. Chineză. Redăm extrase din acest articol :

PROIECTATA vizită în China a lui Nixon exprimă faliimentul politic „de forţă", al politicii duşmănoase de izolare şi blocadă duse, ca şi de alţi conducători ai imperialismului american, împotriva Republicii Populare Chineze...

Politica imperialismului american de agresiune în Asia s-a lovit la fiecare pas de lupta revoluţionară a popoarelor asiatice. Raportul de forţe în Asia se schimbă în defavoarea imperialismului american şi nu este departe ziua în care el va fi izgonit din această regiune. Imperialismul american este lovit şi izgonit nu numai în Asia ci şi în alte părţi ale globului...

Imperialiştii americani au recurs la tot felul de acţiuni împotriva Republicii Populare Chineze, ca o importantă componentă a politicii lor de „forţă" împotriva forţelor revoluţionare mondiale. Aceste acţiuni s-au soldat însă cu un eşec.

Atunci cînd revoluţia chineză a triumfat, iar Republica Populară Chineză a fost creată, imperialismul american, căpetenia reacţiunii mondiale, a ocupat prin forţa armelor provincia Taivan, teritoriul sfînt al R. P. Chineze şi a declanşat prin numeroase comploturi o campanie antichineză. În efortul de a înăbuşi R. P. Chineză, a forţat pe aliaţii şi sateliţii săi să izoleze R. P. Chineză pe plan politic şi diplomatic, instituind o blocadă economică şi militară. Toate acestea însă au constituit o încercare ridicolă de a stăvili un curent tumultuos. Nu R. P. Chineză ci imperialismul american s-a văzut izolat prin această politică duşmănoasă dusă împotriva R. P. Chineze. Faptele dovedesc că niciodată nu se pot întoarce zilele în care imperialismul american putea impune popoarelor altor ţări scopurile sale agresive prin intermediul „forţei". Sistemul imperialist, condus de imperialismul american, se fărîmiţează în mod ireparabil, şi soarta imperialismului american este pecetluită ca şi aceea a altor imperialişti reacţionari. Vizita în China, proiectată de Nixon în asemenea împrejurări dificile, nu este marşul unui „victorios" ci o călătorie a înfrîngerii... „Aceasta constituie o mare victorie a poporului chinez, o victorie a popoarelor revoluţionare din întreaga lume", a arătat tovarăşul Kim Ir Sen.

Istoria a consemnat faptul că atunci cînd Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a triumfat în Rusia, imperialiştii americani şi alte ţări imperialiste au declanşat o intervenţie armată spre a înăbuşi în faşă Uniunea Sovietică, primul stat socialist, şi că atunci cînd intervenţia s-a dovedit neeficientă, a recurs la tot soiul de manevre perfide pentru a înăbuşi prin blocadă şi izolare politică, diplomatică şi economică acest stat. Politica externă promovată de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, de guvernul sovietic, consolidarea puterii sovietice şi sprijinul amplu acordat Uniunii Sovietice de clasa muncitoare şi de popoarele lumii au constrîns ţările capitaliste să recunoască eşecul blocadei antisovietice şi să stabilească relaţii diplomatice cu Uniunea Sovietică. Aceasta a constituit o victorie a politicii externe sovietice... Precum poporul sovietic în acea epocă şi poporul chinez obţine astăzi victoria.

Confuzia creată astăzi în rîndurile imperialiştilor americani, ale aliaţilor şi ale marionetelor lor în legătură cu proiectata vizită a lui Nixon în China reflectă serioasele nelinişti şi frămîntări ale lacheilor lui.

Poporul chinez este un popor cu glorioase tradiţii de strălucită luptă victorioasă. Partidul Comunist Chinez este un partid care s-a călit şi s-a organizat conducînd lupta revoluţionară antiimperialistă a poporului chinez... Astăzi poporul chinez, menţinîndu-şi poziţia antiimperialistă, luptă hotărît în direcţia apărării securităţii Chinei, în direcţia păcii în Asia. Poporul Chinez, credincios internaţionalismului proletar, sprijină activ lupta popoarelor împotriva imperialismului american şi a lacheilor săi...

Tovarăşul Kim Ir Sen a arătat : „Ne pronunţăm hotărît împotriva războiului, a lichidării tensiunii şi a realizării unei păci autentice în Asia. Imperialiştii americani agresori trebuie să plece din Coreea de sud, din Taivan, Indochina, Japonia, cît şi din toate regiunile Asiei, să renunţe la planul «ridicării asiaticilor contra asiaticilor», prin intermediul ţărilor satelite şi al marionetelor..."

FOTOCRONICA

În ultimele zile s-a produs o nouă agravare a tensiunii din Irlanda de Nord. La Belfast şi Londonderry au avut loc incidente soldate cu morţi şi răniţi şi cu însemnate pagube materiale

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

MARELE DEBITOR

PROCESUL de devalorizare a dolarului s-a încheiat de fapt la începutul ultimei săptămîni a lunii iulie. Nu mai rămîne decît ca gradaţiile ei savante să fie stabilite în diferitele capitale vest-europene şi ca măsura să devină oficială într-o după-amiază de vineri a lunii august, imediat după închiderea burselor.

De ani de zile, devalorizarea dolarului era considerată inevitabilă. Dacă, de data aceasta, la Frankfurt, Londra, Zürich şi Paris, ea e considerată de asemenea iminentă, aceasta se explică prin faptul că din Statele Unite sosesc ştiri destul de îngrijorătoare. Rezervele de aur americane au ajuns la nivelul lor cel mai scăzut înregistrat în ultimii 33 de ani, adică la 9 979 000 000 dolari. Fapt şi mai grav, rezervele monetare americane au ajuns la 13 500 000 000 dolari — nivelul cel mai scăzut începînd din 1938 — şi, pentru prima oară în decurs de 21 de ani, comerţul exterior al Statelor Unite, în mod tradiţional excedentar, fusese deficitar timp de trei luni consecutiv. Cît despre deficitul balanţei de plăţi a S.U.A., el atingea un volum fără precedent : 12 miliarde dolari în decurs de 6 luni.

De data aceasta, totul s-a petrecut ca şi cum guvernul Statelor Unite ar fi renunţat definitiv să apere dolarul, considerînd că nu mai merită să depună un asemenea efort. Într-adevăr, încercările de „stabilizare" din anii 1969—1970 rămăseseră fără rezultat. Ele provocaseră o depresiune în economia americană, sporiseră procentul şomerilor la 6 la sută, reduseseră utilizarea capacităţii de producţie la 73 la sută, fără a reuşi să stăvilească inflaţia care, în iulie 1971, rămînea foarte puternică : preţurile crescuseră cu 0,6 la sută în decurs de o lună.

Administraţia Nixon a hotărît să redreseze economia, resemnîndu-se cu inflaţia. Redresarea urma să fie obţinută prin cheltuieli publice masive : în cursul ultimelor 12 luni, ele au depăşit încasările cu 23 200 000 000 dolari. Era cel mai mare deficit bugetar începînd din 1945. Dar nu era decît un început : potrivit prevederilor actuale, deficitul bugetar pe anul fiscal 1971—1972 va atinge 30 miliarde dolari.

(Din **The Washington Post**)

Dar aceste injecţii masive de monedă nu reuşesc să determine o redresare a economiei S.U.A. : producţia continuă să stagneze, exporturile scad, şomajul se menţine. Iar băncile şi monopolurile americane consideră că au ceva mai bun de făcut decît să investească în Statele Unite bani de pe urma cărora pot cîştiga mai uşor în alte părţi : ele îi plasează în Europa occidentală — în special în R.F.G. — unde, pe termen scurt, le aduc profituri mai mari.

Aşa se explică uriaşele „ieşiri" de dolari din ultimele luni. Ele nu par să îngrijoreze de loc guvernul american : atunci cînd datoriile sale ating sume astronomice, debitorul are o situaţie bună. Ce se poate face împotriva lui ? De fapt, nimic. Datoria americană faţă de guvernele străine se ridică la 27 290 000 000 dolari ; faţă de organizaţiile particulare străine, ea atinge 18 610 000 000 dolari. În total, 45 900 000 000 dolari. Convertirea în aur a acestor creanţe este exclusă, aşa cum ştie toată lumea, de vreme ce rezervele de aur americane sînt mai mici de 10 miliarde dolari. În consecinţă, creditorii Americii nu au de ales : de voie, de nevoie, ei trebuie să-şi păstreze dolarii. Dacă vor să-l devalorizeze, cu atît mai bine : datoria americană va scădea în mod corespunzător şi ei sînt aceia care vor plăti diferenţa.

În consecinţă, autorităţile americane nu s-au speriat atunci cînd preţul aurului pe piaţa londoneză a depăşit recent pragul de 42 dolari uncia, în timp ce, în mod oficial, ar trebui să fie de numai 35 dolari ; şi nici atunci cînd Banca federală vest-germană, prin vînzări susţinute, a încercat să obţină scăderea cursului dolarului de la paritatea lui oficială de 3,66 mărci la aproximativ 3,40 mărci, adică cu 6—7 la sută.

Ceea ce a fost considerat un moment drept începutul unei noi revalorizări a mărcii vest-germane anunţa de fapt o schimbare mai importantă. Într-adevăr, nu se pune doar problema de a revaloriza marca sau, ceea ce înseamnă acelaşi lucru, de a devaloriza dolarul numai în raport cu moneda vest-germană. Toate celelalte monede vest-europene trebuie să intre în joc, inclusiv francul. La Ministerul francez al finanţelor începe să se admită că francul este subevaluat în raport cu dolarul dar, în acelaşi timp, deşi în mai mică măsură, în raport cu paritatea viitoare a mărcii vest-germane.

Se pare deci că schimbarea care se schiţează în prezent va lua forma următoare : marca vest-germană va fi revalorizată cu 6—7 la sută în raport cu dolarul, francul cu aproximativ 3 la sută, iar celelalte monede vest-europene — cu un procentaj variabil. Ceea ce echivalează, de fapt, cu o devalorizare a dolarului.

Aceasta înseamnă oare sfîrşitul hegemoniei monetare americane în lumea occidentală ? Cîtuşi de puţin. De acum înainte, puterea economică a Statelor Unite se bazează pe... imensitatea datoriilor lor. Deoarece „partenerii" comerciali ai Statelor Unite deţin creanţe de 45 900 000 000 dolari, ei nu au nici un interes ca dolarul să înceteze de a mai fi o monedă internaţională : dimpotrivă, ei au tot interesul ca el să rămînă o monedă de rezervă în stare să cumpere pe toate celelalte.

Michel BOSQUET

jeune afrique

ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA COLONIALISMULUI PORTUGHEZ

O EXPERIENŢĂ originală, cu un autentic caracter popular şi african, este în curs de desfăşurare în teritoriile eliberate de forţele patriotice care luptă împotriva colonialismului portughez în Angola, Mozambic şi Guineea-Bissau. Această experienţă are loc în condiţiile războiului, cînd alte sarcini, în special

AMIR ABBAS HOVEYDA

primul ministru al Iranului

La invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, primul ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveyda, va face o vizită oficială în România în perioada 15—21 august 1971.

Amir Abbas Hoveyda s-a născut la Teheran în 1919. După ce obține licența în științe economice, politice și istorice la Universitatea liberă din Bruxelles, își desăvîrșește studiile la Paris, devenind doctor în istorie de la Sorbona.

În 1943 își începe cariera diplomatică în calitate de ataşat al Ambasadei iraniene din Paris. După război i se încredințează o serie de funcții diplomatice în R.F. a Germaniei și apoi în Turcia.

În perioada 1952 — 1957 îndeplinește la Geneva diferite funcții pe lîngă Națiunile Unite. În 1958 devine membru al Consiliului directorilor și președinte al Consiliului de administrație al Societății naționale petroliere iraniene. În 1963 este numit secretar general al Comisiei O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient.

Începînd din martie 1964, Amir Abbas Hoveyda participă direct la eforturile oficialităților iraniene în domeniul dezvoltării social-economice a țării. Devine ministru de finanțe în cabinetul lui Hassan Ali Mansur, împreună cu care a fondat în decembrie 1963 „Cercul tinerilor progresiști", devenit ulterior partidul „Iran Novine" („Noul Iran"), actualul partid de guvernămînt. În cadrul partidului „Iran Novine" îndeplinește funcția de șef al Comitetului Executiv și al Biroului Politic.

La 27 ianuarie 1965, Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, îl numește pe Amir Abbas Hoveyda în funcția de prim-ministru.

Premierul Hoveyda și-a dedicat activitatea din ultimii ani în vederea rezolvării problemelor legate de modernizarea țării : aplicarea programului de industrializare, de dezvoltare a agriculturii, alfabetizarea, extinderea rețelei de învățămînt etc.

Referindu-se la politica externă a Iranului, premierul Hoveyda declara în septembrie 1969, în cadrul unui interviu acordat revistei „Lumea" : „Sîntem de părere că este necesar să colaborăm, conform unei egalități depline în drepturi, cu toate statele lumii. Convingerea mea este că întreținerea unor asemenea legături exemplare între țări contribuie la ceea ce noi dorim și așteptăm cu interes : întărirea O.N.U. și capacitatea sa de a crea și consolida climatul de pace de care avem nevoie. România și Iranul — adăuga premierul iranian — nu numai că apreciază, dar și acționează în sensul ca națiunile să poată trăi în pace și armonie. Acest exemplu nu poate să nu fie prezent în conștiința generală a popoarelor".

R. B.

---

aceea a luptei armate, absorb, firește, o mare parte din resursele acestor teritorii. Valoarea experienței este deci cu atît mai mare. În „laboratorul guerrillei" se formează structuri, programe care, după cucerirea independenței, vor căpăta adevărata lor dimensiune. Despre ce este vorba ?

În condițiile aspre ale războiului anticolonialist, Partidul African pentru Independența Guineei și Capului Verde (P.A.I.G.C.), Frontul de Eliberare din Mozambic (FRELIMO), Mișcarea Populară de Eliberare a Angolei (M.P.L.A.) au pus în aplicare un program care se poate rezuma în patru puncte :

1. Distrugerea mașinii economice a colonialiștilor.

Din 1963, în Guineea-Bissau, populațiile din sudul și din centrul teritoriului boicotează comerțul portughez, determinînd astfel închiderea — exceptînd marile centre — a tuturor punctelor de desfacere situate la sud de fluviul Corubal (regiunea cea mai bogată și cea mai populată a țării). Magazinele aparținînd C.U.F., principalul trust portughez, sînt sechestrate și bunurile lor inventariate.

Acest boicot se extinde la culturile de export, îndeosebi la arahide, a căror producție a scăzut cu 50 la sută față de anul 1964. Orezul nu mai este livrat orașelor, fapt care obligă autoritățile portugheze să-l importe pentru alimentarea trupelor.

Lovituri puternice au fost date economiei coloniale și prin sabotarea căilor de comunicație. În sfîrșit, boicotul monetar și financiar a completat aceste măsuri : interzicerea circulației monedei potugheze în regiunile eliberate ; neplătirea așanumitelor datorii ale țăranilor față de autorități. Efectul acestui sabotaj este profund : veniturile pe care colonia le aduce metropolei au scăzut considerabil.

2. Mobilizarea țăranilor pentru creșterea producției.

Distrugerea nu este, firește, singurul obiectiv al luptei popoarelor de sub dominația portugheză. Ele trebuie de asemenea să construiască și să producă. În această perspectivă sînt valorificate imensele energii latente aflate la sate pentru a lupta „pe frontul economic". De exemplu, în regiunea Basse din Guineea, acoperită de mlaștini, mii de hectare au fost defrișate și cultivate de către populație. În Angola, în Mozambic, ca și în Guineea-Bissau, partizanii, pentru a nu constitui o povară pentru țărani, efectuează ei înșiși defrișarea și alte munci agricole. În aceste condiții, producția de orez din Guineea-Bissau, de exemplu, depășește în prezent cu mult necesitățile și o parte din recoltă a fost exportată. Culturile alimentare au făcut să se reducă ponderea arahidelor a căror producție, în contextul actual, nu era decît în favoarea colonialiștilor.

GUINEEA-BISSAU
Cursuri școlare pe teritoriul eliberat de forțele anticolonialiste

3. Aprovizionarea țăranilor și desfacerea producției.

A produce nu este întotdeauna operațiunea cea mai grea. Se punea și problema surplusului de produse deoarece, în aceste regiuni, comercializarea nu fusese nici prevăzută, nici organizată. Actualmente, desfacerea produselor este asigurată prin „magazinele poporului". Aceste magazine dispun totodată de produse de primă necesitate — textile, zahăr, săpun, sare, alimente, unelte agricole etc — pe care țăranii și le pot procura în schimbul produselor agricole : orez, sorg, arahide, muguri de palmieri. E vorba de o întoarcere temporară la arhaicul sistem de troc, impusă, evident, de condițiile războiului. Dar acesta este doar un aspect formal și secundar. Important este faptul că într-o colibă țărănească se găsesc astăzi cîteva zeci de metri de țesături, cîteva kg de zahăr, cărțiți, cuțite etc.

4. Formarea cadrelor.

Pentru a conduce „magazinele poporului", pentru a sfătui masele țărănești, sînt necesare cadre — agronomi, contabili etc. — așa cum, de altfel, este nevoie de medici, infirmiere, profesori. Un fapt impresionant : în aceste teritorii, unde în urmă cu zece ani populația era analfabetă în proporție de 99 la sută, asemenea cadre au început să se formeze cu ajutorul țărilor prietene, în primul rînd al țărilor socialiste. Acești tineri tehnicieni trăiesc în regiunile eliberate, studiază experiența seculară a țăranilor și îi ajută în activitățile lor.

POȘTA REDACȚIEI

ÎNTRE HONDURAS ȘI SALVADOR

S. Dumitrescu, București. 1. Diferendul existent între Honduras și Salvador nu a fost încă reglementat, deși se depun eforturi constante în cadrul O.S.A. Recent, între cele două state a fost stabilit, în cadrul reuniunii de la San José (Costa Rica), un acord privind reluarea zborurilor comerciale. Mediatorul întrevederilor este ministrul uruguayan José Amora. E posibil, potrivit declarațiilor mediatorului și ale altor personalități, ca pînă în toamna acestui an, cînd va avea loc o întîlnire a șefilor de state din America Centrală, să se pună capăt conflictului dintre Honduras și Salvador. 2. Numărul avioanelor americane doborîte deasupra Republicii Democrate Vietnam pînă la începutul lunii august a fost de 3 396. 3. Avionul experimental fără aripi „X-24-A" — care a îndeplinit o serie de zboruri de probă în Statele Unite — ar putea fi folosit ca navetă spațială, potrivit datelor publicate de N.A.S.A. Avionul fără aripi poate atinge altitudini foarte mari (în zborurile de încercare „X-24-A" s-a înălțat la 21,6 km, cu o viteză de 1 686 kmh) și se poate înscrie pe o orbită circumterestră. 4. Procesul căpitanului Ernest Medina, acuzat de complicitate în masacrele de la Song My, urmează să înceapă la 16 august.

8 SEPTEMBRIE 1971

Grigore Sima, Piatra Neamț. Ca și în anii precedenți, ziua de 8 septembrie 1971 va fi „Ziua internațională a alfabetizării", marcată pe toate meridianele și, în primul rînd, în țările în care analfabetismul reprezintă încă o importantă problemă socială. În cadrul acestei zile internaționale anul trecut au fost deschise cursuri de alfabetizare sau de formare de instructori, au fost create recompense naționale pentru alfabetizare, organizate colocvii pe tema educației etc. Într-o scrisoare adresată țărilor membre de către René Maheu, directorul general al U.N.E.S.C.O., se avansează ideea ca și în acest an „Ziua internațională a alfabetizării" să fie celebrată prin măsuri concrete, inițierea unor diverse programe de educație, acordarea de credite, sporirea bugetelor educației naționale. „Numeroase sînt activitățile — se spune în scrisoare — care pot fi întreprinse : lansarea unor proiecte funcționale, evaluarea unor proiecte existente și deschiderea de cursuri, concursuri de texte de lectură diversificate, folosirea mijloacelor audio-vizuale, lansarea de programe pentru neo-alfabeți, adoptarea unor măsuri legislative, administrative și financiare vizînd facilitarea executării programelor de alfabetizare, constituirea unor comitete naționale de alfabetizare și întărirea celor existente etc".

V. Gheorghiu, Cluj. 1. Aerotrenul francez n-a fost încă pus în circulație. De curînd s-a anunțat că prima linie comercială de aerotren va fi construită între Paris și Pontoise (30 km) și va fi dată în funcțiune în următorii patru-cinci ani. 2. Întrevederile dintre reprezentanții guvernului de la Bonn și ai Administrației americane în problema participării R.F. a Germaniei la cheltuielile necesare întreținerii trupelor americane pe teritoriul său nu au ajuns pînă acum la nici un rezultat. Cheltuielile pentru întreținerea trupelor S.U.A. aflate în R.F.G. se ridică la 1,2 miliarde dolari anual. Statele Unite cer ca, la aceste cheltuieli, R.F. a Germaniei să contribuie cu 80 la sută din întreaga sumă, cerere respinsă de guvernul vest-german. 3. După condamnările de la sfîrșitul anului trecut, tribunalele militare spaniole au mai pronunțat și alte sentințe împotriva membrilor organizației basce E.T.A.. De exemplu, la sfîrșitul lunii trecute, șase tineri aparținînd acestei organizații au fost condamnați la pedepse variind între șase luni și douăzeci și unu de ani închisoare. 4. Ciprul are, potrivit ultimelor statistici, 633 000 de locuitori.

Dinu Giugaru, Piatra Olt. 1. Președintele partidului radical francez este Maurice Faure. Este adevărat că Jean-Jacques Servan-Schreiber, secretarul general al acestui partid, e unul din posibilii candidați la președinția partidului. Anumiți observatori, sprijinindu-se pe discursurile pronunțate la Lyon și Versailles, înclină a crede că J.-J. S.-S. dorește revenirea în primul plan al arenei politice. 2. Rezultatele definitive ale recentelor alegeri din Iran arată că, dintr-un total de 269 de locuri ale Camerei Deputaților, 230 au revenit partidului de guvernămînt Iran Novine (Noul Iran), în timp ce partidul Mardom (partidul poporului) a obținut 37 de locuri. 3. Conform acordului semnat la 17 iunie, autoritățile americane au început evacuarea bazelor din Okinawa. Nu există nici un indiciu în legătură cu retragerea armelor nucleare din insulă. Se mai anunță că, la 15 iulie, cu extrem de mari precauțiuni (între care evacuarea satelor prin care urmau să treacă mașinile), au fost retrase din Okinawa aproximativ 13 000 tone de gaze chimice, care au fost transferate în insula Johnson, la sud de Hawai.

SISTEMUL METRIC

Al. C. Ionescu, Constanța. Marea Britanie a hotărît adoptarea sistemului metric în anul 1965. De atunci, dintre țările capitaliste industrializate, Statele Unite sînt singurele care nu au renunțat încă la măsurile anglo-saxone. În 1968 a fost prezentat Congresului S.U.A. un proiect vizînd înlocuirea yardului cu metrul. O hotărîre recentă anunțată de ministrul comerțului, Maurice Stans, arată că în următorii zece ani yardul va fi definitiv înlocuit. (De altfel, în cadrul N.A.S.A. de pildă, se folosesc de multă vreme unitățile de măsură metrice). Țările pe cale de a adopta sistemul metric sînt : Irlanda, Canada, Australia Noua Zeelandă, Republica Sud-Africană, Pakistan, Bahrein, Kuweit, Kenya, Uganda, Tanzania, Zambia, Ghana, Rhodesia, Ngwane. Statele care nu au trecut încă la înlocuirea măsurilor anglo-saxone sînt : S.U.A., Jamaica, Guyana, Gambia, Sierra-Leone, Liberia, Nigeria, Malawi, Ceylon. Toate celelalte state ale globului folosesc sistemul metric.

Costel Teodor, Brașov. 1. Vă sugerăm consultarea articolului „Napalm în Angola", publicat în cadrul rubricii „Puncte de vedere" în nr. 31. Putem adăuga informațiilor existente în articolul reprodus din „LUnită" că, potrivit revistei „Africasia", în Angola au fost distruse 4 000 hectare de plantații în urma folosirii defoliantelor. 2. Nu avem informații suplimentare celor publicate în legătură cu situația din Uganda.

CONGRESE

G. Constantin, București. 1. Al 17-lea Congres internațional de psihologie aplicată s-a desfășurat la Liège, între 26 și 31 iulie, cu participarea a 2 000 de psihologi din 73 de țări. 2. La Congresul de patologie avicolă din Statele Unite a participat și o delegație română, formată din dr. Traian Negruțiu, directorul Institutului „Pasteur" din București, și dr. Ion Pătrașcu, cercetător din cadrul acestui institut, care a prezentat două comunicări științifice în legătură cu „boala lui Marek" (boală canceroasă a păsărilor). 3. La cel de-al 25-lea Congres internațional de fiziologie, ale cărui lucrări s-au desfășurat în iulie la München, au participat 3 600 de savanți din 59 de țări.

C. Nicolae. București. 1. Henry Kissinger, consilier special al președintelui american pentru problemele securității naționale, s-a născut la Fuerth, în Germania, în 1923, și a emigrat cu familia sa în S.U.A., în anul 1938. După ce, în 1943, a obținut cetățenia americană, a studiat literele și a obținut doctoratul în filozofie. A fost consultat de Casa Albă în diferite probleme internaționale și de apărare în timpul

Administrațiilor Eisenhower, Kennedy și Johnson. A fost numit consilier special al președintelui Nixon pentru problemele securității în noiembrie 1968. 2. În Republica Sud-Africană, poliția poate aresta și deține pe timp nelimitat orice „suspect", în primul rînd dintre locuitorii de culoare. Juristul american William Booth a informat de curînd Comitetul special al O.N.U. pentru problema apartheidului că există tribunale sud-africane în care sînt judecate pînă la 1 900 de cazuri zilnic. Aceasta înseamnă că fiecărui acuzat îi sînt acordate maximum douăzeci de secunde pentru expunere a faptelor și apărare.

POȘTA REDACȚIEI

M. Vladimir, Ploiești. 1. Potrivit unor statistici neoficiale, de la 4 octombrie 1957, cînd a fost lansat primul satelit artificial al Pămîntului, pînă la jumătatea lunii iulie, au fost lansate în spațiul cosmic 5 308 de stații, rachete, nave etc., dintre care au revenit în atmosferă 2 881. Alți 2 427 de sateliți sau resturi de rachete se mai află încă pe diferite orbite în jurul Pămîntului sau în alte regiuni ale spațiului cosmic. 2. Al 22-lea Congres internațional de astronautică va avea loc în septembrie la Bruxelles. 3. Prima călătorie a unui ministru francez în Canada, după vizita din iulie 1967 a președintelui Charles de Gaulle, va avea loc în toamna acestui an. Este vorba de proiectata călătorie a lui Maurice Schumann, ministrul afacerilor externe.

TRANSPLANT CU CONTROVERSE

Dr. Dan Iancu, București. Recentul transplant de inimă și plămîni efectuat la spitalul Groote Schuur din Capetown de Christian Barnard a suscitat, într-adevăr, unele controverse, medicul fiind chiar acuzat de a fi procedat la „inadmisibile experiențe clinice". Pînă acum, toate operațiile de transplantare simultană a inimii și plămînilor s-au soldat cu eșecuri. Doctorul Barnard a declarat că nu a intenționat realizarea unei performanțe medicale sau a unei experiențe clinice, ci că a recurs la dublul transplant, deoarece era absolut necesar pentru pacient. O altă controversă s-a produs în legătură cu autorizarea acordată medicilor de către rudele donatorului. Donatorul, Jackson Gunya, un negru de 28 de ani, găsit pe o stradă din Capetown cu grave leziuni craniene, a fost transportat la spitalul Rondebosch și ulterior la spitalul Groote Schuur, unde a decedat. A doua zi, inima și un plămîn i-au fost transplantate metisului Adriaan Herbert (49 de ani). Soția lui Jackson Gunya a declarat că nu i s-a cerut nici o autorizație de folosire a corpului soțului său, autorizație pe care, de altfel, ar fi refuzat-o. Spitalul Groote Schuur a dat la rîndul său o declarație prin care afirmă că nu a fost comisă totuși nici o ilegalitate. Rudele decedatului nefiind găsite în timp util, s-a cerut aprobarea chirurgului districtului, așa cum stipulează o lege intrată în vigoare anul trecut. Recentul transplant al lui Barnard a fost al șaptelea efectuat de celebrul chirurg. Doi din pacienți operați înaintea lui Adriaan Herbert, Dorothy Fixher (operată în aprilie 1969) și Van Zyl (operat în mai a.c.) trăiesc încă.

PROTEZA INGENIOASA

Nic. Nicolescu, București. Presa de specialitate este unanimă în aprecierile privind lucrarea profesorului Willy Taillard, de la Universitatea din Geneva, și a inginerului Gilbert Favaro, care au conceput o proteză pentru un copil născut fără mîini și picioare, astăzi în vîrstă de cinci ani. Diferită, în ceea ce privește membrele inferioare, de tipul de proteză clasică (concepută numai pentru a susține corpul și a-i permite să se miște), proteza inventată de Taillard și Favaro, construită cu articulații la coapsă, genunchi și gleznă, imită toate mișcările normale și permite copilului să se așeze, să coboare o scară, să treacă un obstacol, să se ridice singur după o cădere, să se aplece etc. Deși pentru moment e necesar un ajutor, după ce vor fi construite bateriile miniaturizate reîncărcabile (și se pare că în foarte scurtă vreme), mișcările mecanismului vor fi comandate de către mușchii copilului, a căror contracție va fi transmisă prin intermediul unor electrozi. Se consideră că invenția celor doi elvețieni va avea repercusiuni uriașe asupra evoluției tehnicii protezei.

SOARTA TURNULUI EIFFEL

Sava Alexandrescu, Giurgiu. 1. Nu numai renumitele hale pariziene sînt victime ale timpului, ci și alte celebre monumente ale capitalei franceze. Turnul Eiffel, spre exemplu, se află — afirmă specialiștii parizieni — în pericol : deși este revopsit la fiecare cinci ani, rugina a început să-l macine. Se înțelege că, dacă acceptă demolarea halelor, nici un parizian sau francez nu s-ar împăca ușor cu „desființarea" Turnului Eiffel. Se pare că, pentru soluționarea problemei conservării turnului construit în 1889, edilii parizieni vor trebui să acorde credite speciale în anii următori. 2. Într-adevăr, poluarea apelor de coastă în Italia a devenit în ultimul timp o gravă problemă pentru autorități. Potrivit unui raport al Ministerului Sănătății, dat publicității la începutul lunii iulie, 6 000 de plaje ar fi atinse de poluare. „Giornale d'Italia" din Roma scria că anumite plaje de la Genova, Neapole și Salerno au un nivel de poluare de o sută de ori mai ridicat decît cel admisibil. Ca urmare a acestor constatări, au fost luate măsuri drastice : ministrul sănătății a interzis companiilor aeriene să arunce deșeurile în Tibru, lîngă aeroportul Fiumicino (Roma). Ulterior s-a hotărît închiderea a 30 de stațiuni balneare și au fost cu desăvîrșire interzise băile de mare în apropierea localităților Pescara și Spezia. **În fotografie :** plajă italiană pe care se încearcă înlăturarea efectelor poluării.

INDIENII BRAZILIENI

Ștefan Bădescu, com. Șiria, jud. Arad ; Petru Ionescu, Sibiu ; Al. Iancovici, Lugoj. „Dacă vrem ca indienii din Brazilia să nu dispară, trebuie întreprinsă imediat o acțiune de salvare" — aceasta este concluzia unui raport al lui Robin Hanbury-Tenison, președintele organizației londoneze „Primitive Peoples Found", în urma unei călătorii în zonele locuite de indienii din Brazilia. Amintind că, între mai și august 1970, o misiune a Crucii Roșii Internaționale a studiat viața indienilor brazilieni făcînd recomandări pentru salvarea lor, raportul lui Robin Hanbury-Tenison precizează că autoritățile nu au luat nici una din măsurile recomandate. Se subliniază faptul că nu s-au mai înregistrat masacre, dar că indienii nu beneficiază de nici un fel de asistență. Rezultatul poate fi prin urmare același : dispariția într-un timp scurt a celor 40 — 80 000 de indieni brazilieni.

Marian Bibe, Arad. În afară de Juan Vila Reyes, și alte persoane au fost condamnate în procesul „Matesa" : Mariano Navarro Rubio, fost guvernator al Băncii Spaniei — o amendă de 50 000 000 pesetas sau trei luni de închisoare ; Faustino Garcia Monco, fost ministru al comerțului, și José Espinosa San Martin, fost ministru al finanțelor — cîte 10 000 000 pesetas amendă sau două luni închisoare ; Juan Ginebra Torra și Angel de Las Cuevas, înalți funcționari implicați în scandal — 500 000 000 pesetas amendă sau șase luni închisoare. Alți trei conducători ai societății „Matesa" au fost condamnați la închisoare. Consultați și articolul apărut în nr. 31.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225

C.P.C.S

CONFORT

ARGEŞ — 4

MUSCEL

ASTORIA

C. E. I. L. — PITEŞTI

în ţară şi peste hotare

Mobilierul elegant, creat de

C. E. I. L. — PITEŞTI

impresionează plăcut prin ireproşabila finisare, prin funcţionabilitatea garniturilor sale.

Tipul „CONFORT“ poate fi dispus în locuinţă în cinci variante: cameră de lucru, cameră combinată, sufragerie, cameră pentru tineret sau hol.
Camera de lucru „ASTORIA“, holul rustic „MUSCEL“ şi sufrageria „ARGEŞ-4“ se recomandă prin trăinicia şi frumuseţea lor.

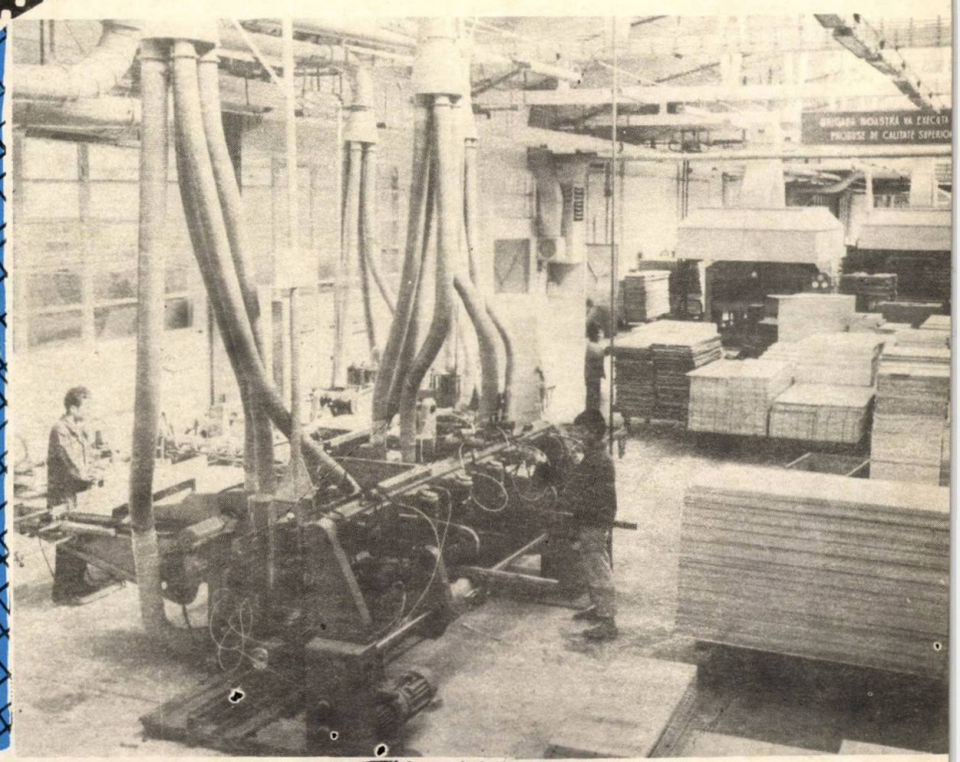

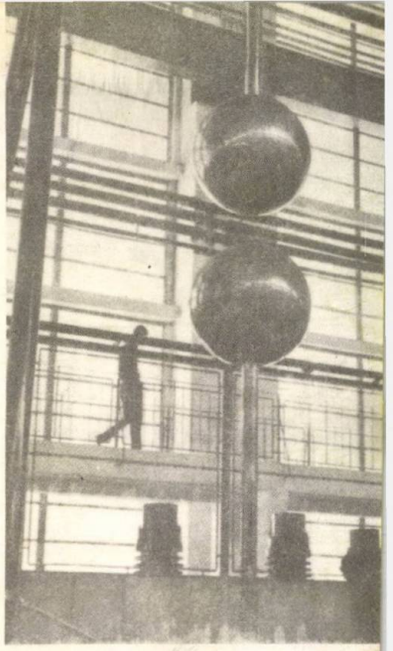

PE CINCI CONTINENTE

o marcă mult apreciată:

ELECTROPUTERE –
Craiova

DINTRE MAŞINILE ŞI APARATELE ELECTRICE SOLICITATE ATÎT PE PIAŢA INTERNĂ CÎT ŞI EXTERNĂ AMINTIM :

- **Locomotivele electrice, locomotivele Diesel electrice, motoare electrice rotative, aparataj electric de înaltă tensiune.**
- **Transformatoarele cu puteri între 2,5 pînă la 400 MVA, mono şi trifazate, transformatoare de 250 şi 400kVA, transformatoare de 80 şi 125 MVA la 110 kV, echipament de 400 kV pentru dotarea sistemului energetic naţional.**

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ŞI MAŞINI ELECTRICE CRAIOVA
Calea Bucureşti nr. 244

Lei 2

LUMEA

Nr. 34

19 august 1971

23 AUGUST
1944–1971

CABINETUL DE PARTID
SIBIU

DIN REALIZĂRILE ROMÂNIEI SOCIALISTE

Un nou lot de tractoare la uzina din Brașov

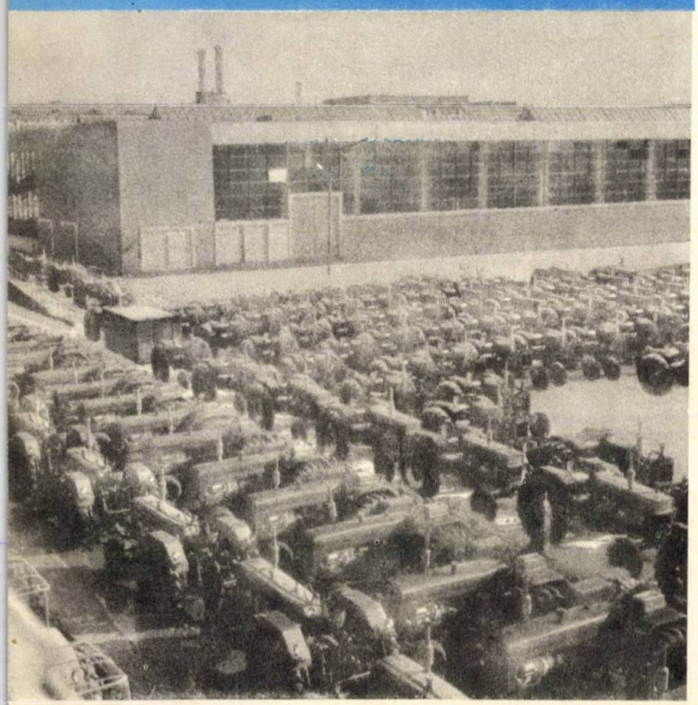

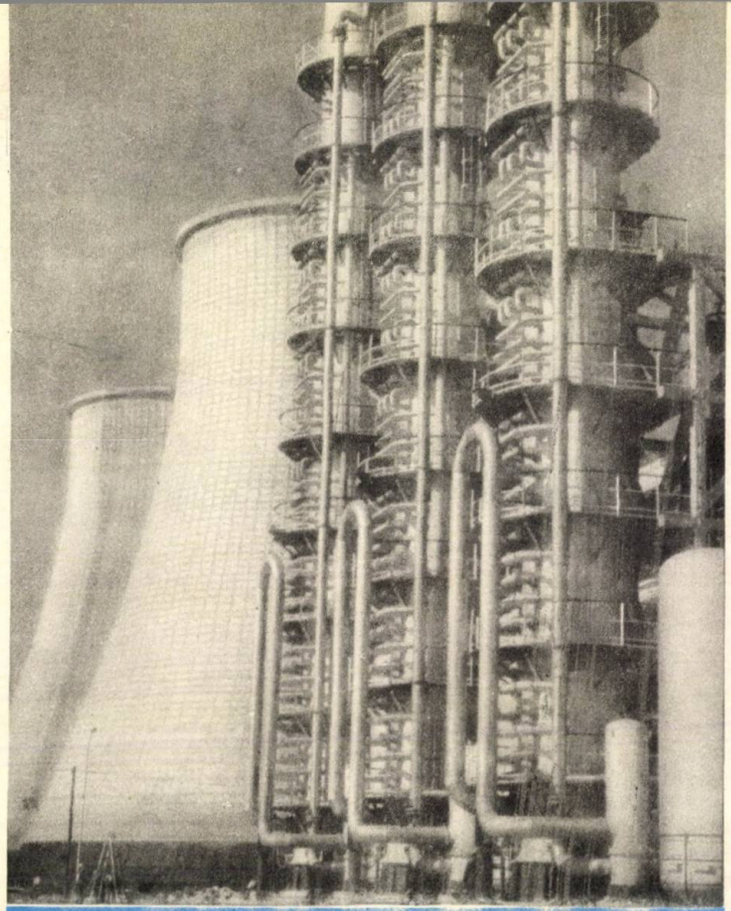

Combinatul chimic din Tg. Mureș

În interiorul uzinei de automobile de la Pitești

Construcții de interes social la Constanța

LUMEA

Nr. 34 (408) 19 august 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

23 AUGUST 1944-1971

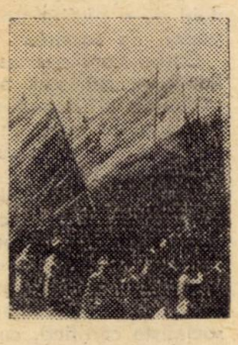

EVENIMENT CRUCIAL în viața poporului român, moment de cotitură în istoria patriei, 23 August 1944 a marcat începutul înfăptuirii unor profunde transformări revoluționare, pe calea împlinirii idealurilor de libertate națională și dreptate socială ale oamenilor muncii din România. Sub conducerea Partidului Comunist Român, fiii acestei țări au dezvoltat o uriașă operă de construcție, încununată de victoria definitivă a socialismului pe pămîntul României, de intrarea patriei în etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. Abordînd în mod dialectic, ca două laturi de nedespărțit ale unui proces unic, sarcinile interne și cele externe, partidul și statul nostru se consacră unei ample și dinamice activități internaționale, de înaltă principialitate marxist-leninistă, care unește în mod armonios efortul creator pentru înflorirea patriei socialiste, pentru apărarea și promovarea intereselor naționale, cu acțiunile multiple în direcția triumfului socialismului, păcii și progresului în întreaga lume (pag. 2).

AMPLUL BILANȚ al realizărilor pe care le trecem în revistă cu prilejul glorioasei aniversări este indisolubil legat în conștiința poporului nostru de zilele eroice ale insurecției naționale antifasciste, a cărei victorie deplină a demonstrat marea capacitate organizatorică și influența politică a Partidului Comunist Român. Noi surse documentare recent descoperite fac să devină și mai bogată imaginea noastră asupra memorabilelor evenimente din urmă cu 27 de ani, cînd poporul român și-a manifestat hotărîrea de a-și lua soarta în propriile sale mîini (pag. 11).

PRESTIGIUL INTERNAȚIONAL al României socialiste își găsește o puternică expresie în multitudinea aprecierilor elogioase ale unor personalități eminente de pe toate meridianele, aprecieri ilustrînd larga recunoaștere și înalta prețuire de care se bucură realizările țării noastre pe cele mai diverse planuri, politica sa externă de pace și cooperare între popoare (pag. 5).

23 AUGUST

În slujba intereselor poporului român, a cauzei socialismului, progresului și păcii. 2

Largă prețuire internațională. Cristian Popișteanu. 5

Opinii despre România. 5

România și Europa. Radu Pascal. 9

În acel august de neuitat. Colonel Dumitru Tuțu. 11

ROMÂNIA — PREZENTE. CONTACTE. OPINII

Convorbiri cu :

Amir Abbas Hoveyda, primul ministru al Iranului. 13

Karl Schiller, ministrul economiei și finanțelor al Republicii Federale a Germaniei. 14

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Direcții ale dezvoltării în continuare a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre țările socialiste membre ale C.A.E.R. Gheorghe Florescu. 15

Ecuația militarizare — criza dolarului. Ilie Șerbănescu. 17

Ulster. Sursele noilor tulburări. Stelian Țurlea. 22

Santiago de Chile. Scindarea democrației creștine. Eugen Pop. 24

DIN SURSE. 21

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

Bugete militare, bugete sociale. L. Petrini. 18

ECONORAMA. 25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Rinascita, The New York Times, International Herald Tribune, Remarques Africaines. 26—30

POȘTA REDACȚIEI. 31—32

23 AUGUST 1944 - 1971

ÎN SLUJBA INTERESELOR POPORULUI ROMÂN, A CAUZEI SOCIALISMULUI, PROGRESULUI ŞI PĂCII

În patrimoniul multiseculare istorii de lupte şi jertfe a poporului român, ziua de 23 August 1944 va rămîne veşnic înscrisă ca un eveniment epocal, ca un moment de cotitură în destinele naţiunii noastre. Răsturnarea — ca rezultat al insurecţiei armate naţionale antifasciste — a dictaturii militaro-fasciste antonesciene, angajarea încă din această zi, cu toate resursele sale umane şi materiale, a poporului român în războiul antihitlerist au coincis cu începutul unei perioade de ample mişcări sociale, fără precedent în istoria ţării, mişcări care au deschis calea înfăptuirii unor profunde schimbări revoluţionare, a împlinirii idealurilor de libertate şi dreptate, socială şi naţională, ale oamenilor muncii din România.

Rememorăm în fiecare an, cu emoţie şi mîndrie, conţinutul deosebit de bogat al întregii perioade care s-a scurs de la istoricele evenimente de acum 27 de ani. Într-un răstimp relativ scurt, oamenii muncii din ţara noastră, sub conducerea Partidului Comunist Român, au schimbat fundamental chipul patriei, au dezvoltat o uriaşă şi complexă acţiune creatoare, al cărei rezultat îl constituie victoria definitivă, pe pămîntul acestei ţări, a orînduirii socialiste. România se prezintă astăzi ca un stat socialist înfloritor, cu o industrie dezvoltată şi cu o agricultură în plin proces de modernizare, cu o ştiinţă şi cultură în plină afirmare, cu o orînduire socială avansată, în măsură să asigure tuturor oamenilor muncii condiţii tot mai bune de viaţă. Toate aceste mari succese, politica Partidului Comunist Român de dezvoltare susţinută, multilaterală a ţării stau la temelia prestigiului internaţional al României socialiste, a stimei şi consideraţiei de care ţara noastră şi conducătorii săi se bucură astăzi în lume.

Strălucitul bilanţ al cincinalului 1966—1970 oferă condiţii obiective pentru racordarea României la înaltele ritmuri ale civilizaţiei contemporane, asigură baza necesară transpunerii plenare în viaţă a măreţului şi însufleţitorului program de construire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R. Noul plan cincinal, pe anii 1971—1975, ca şi liniile directoare ale amplului şi luminosului program de dezvoltare a României socialiste pe următorii 15—20 de ani — izvorîte dintr-o complexă şi riguroasă analiză ştiinţifică, marxist-leninistă, avînd deopotrivă în vedere resursele şi posibilităţile naţionale, cît şi necesităţile dezvoltării şi înfloririi continue a ţării — asigură procesului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate garanţia desfăşurării sale cu succes.

Toate victoriile obţinute pe calea transformării revoluţionare a societăţii româneşti în acest peste un sfert de veac sînt legate strîns, pînă la determinare, de existenţa Partidului Comunist Român, partid marxist-leninist, suflet din sufletul acestui popor, trup din trupul său. Partidul Comunist Român, al cărui glorios semicentenar a fost sărbătorit în acest an cu deosebit entuziasm de întregul nostru popor, şi-a înscris pe stindard, încă din prima zi a existenţei sale, ca un sacru legămînt, slujirea cu credinţă a intereselor clasei muncitoare, ale tuturor celor ce muncesc. Succesele înregistrate în toate sectoarele vieţii noastre sociale — succese resimţite, de altfel, la nivelul fiecărui cetăţean al patriei şi care au dat ţării un nou profil, o nouă identitate — conferă acţiunii Partidului Comunist Român un înalt şi autentic certificat de validitate istorică. Devotamentul fără margini faţă de interesele ţării, faţă de cauza generală a socialismului, fermitatea şi priceperea în conducerea maselor pe drumul făuririi noii societăţi, legătura indestructibilă cu clasa muncitoare, cu poporul — izvor al tăriei sale de neînfrînt — stau la baza unităţii strînse a oamenilor muncii, a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, forţa conducătoare a naţiunii socialiste.

De-a lungul întregii sale activităţi, Partidul Comunist Român a privit sarcinile naţionale şi cele internaţionale ca două laturi inseparabile ale unui proces dialectic unitar. Armonizînd în mod consecvent efortul pentru apărarea şi promovarea intereselor naţionale cu acţiunea în direcţia triumfului socialismului şi progresului, a împlinirii aspiraţiilor şi intereselor reale ale tuturor popoarelor, politica externă a partidului şi statului nostru evidenţiază în toate poziţiile şi actele sale politice un caracter de clasă socialist, un profund umanism şi democratism propriu noii orînduiri. Ea îşi identifică unul din filonii principali ai justeţei şi prestigiului în înalta sa principialitate, pusă în slujba îndeplinirii obiectivelor sale fundamentale — victoria cauzei socialismului şi păcii, a securităţii şi colaborării între popoare.

ÎN SPIRITUL INTERNAŢIONALISMULUI SOCIALIST

În centrul activităţii lor internaţionale, Partidul Comunist Român şi guvernul Republicii Socialiste România situează în mod statornic întărirea prieteniei, colaborării multilaterale şi alianţei frăţeşti cu toate ţările socialiste, de care sîntem legaţi prin comunitatea de orînduire, ideologie, ţeluri şi aspiraţii fundamentale. La baza relaţiilor pe care le dezvoltă cu toate ţările socialiste, România aşează principiile marxism-leninismului şi internaţionalismului proletar, principiile egalităţii în drepturi, independenţei şi suveranităţii naţionale, respectării integrităţii teritoriale, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărăşeşti şi avantajului reciproc. Promovarea cu neabătută consecvenţă a unor asemenea relaţii este de natură să stimuleze dezvoltarea fiecărei naţiuni socialiste în parte, să contribuie la asigurarea unităţii ţărilor socialiste, la creşterea influenţei socialismului, să demonstreze pe plan internaţional capacitatea noii orînduiri de a realiza un **tip nou, calitativ superior,** de raporturi între state.

Cursul continuu ascendent al relaţiilor României cu toate statele socialiste, amplificarea şi diversificarea acestor relaţii, ca de altfel întreaga activitate internaţională a ţării ilustrează convingător justeţea liniei politice externe elaborate de Congresele IX şi X ale Partidului Comunist Român, fermitatea cu care conducerea de partid şi de stat, şi în primul rînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu, au acţionat şi acţionează pentru transpunerea sa în viaţă.

Evoluţia raporturilor bilaterale cu ţările socialiste certifică, cu forţa faptelor, aprecierile de ordin general. În ultimul an, de pildă, au fost semnate tratate de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală cu U.R.S.S., R.P. Polonă şi R.P. Bulgaria ; au fost, de asemenea, parafate şi urmează a fi semnate tratatele cu R.P. Ungară şi R.D. Germană. Noi şi importanţi paşi pe calea dezvoltării raporturilor de colaborare reciprocă s-au înregistrat şi în relaţiile României cu celelalte ţări socialiste din Europa, aceştia materializîndu-se în încheierea a numeroase instrumente de colaborare, pe multiple planuri, în desfăşurarea de contacte şi vizite reciproce la diferite nivele etc.

Membră a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc şi a Tratatului de la Varşovia, România socialistă extinde continuu colaborarea prietenească, multilaterală, cu statele participante la aceste organisme. Desfăşurată la Bucureşti, între 27 şi 29 iulie a.c., sesiunea a XXV-a a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc a marcat un nou şi important moment în dezvoltarea colaborării ţărilor membre, adoptînd în unanimitate, după cum se ştie, Programul complex al adîncirii şi perfecţionării în continuare a colaborării şi dezvoltării integrării economice socialiste a ţărilor membre. Realizarea acestui Program este menită să contribuie la dezvoltarea economică multilaterală a fiecărei ţări membre, la apropierea şi egalizarea treptată a nivelelor de dezvoltare economică a ţărilor participante la C.A.E.R., la întărirea influenţei socialismului pe plan mondial. O mare importanţă prezintă faptul că în Programul complex integrarea socialistă este concepută a avea loc pe baza principiilor internaţionalismului socialist, a respectării suveranităţii de stat, independenţei şi intereselor naţionale, neamestecului în treburile interne, egalităţii depline în drepturi, avantajului reciproc şi întrajutorării tovărăşeşti. În ceea ce o priveşte, România socialistă este hotărîtă, în spiritul acestor principii, să îşi aducă în continuare contribuţia la dezvoltarea colaborării cu ţările socialiste membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, cu toate celelalte ţări socialiste.

Pornind de la faptul obiectiv că sistemul socialist mondial cuprinde 14 state din Europa, Asia şi America Latină, care edifică noua orînduire într-o mare varietate de condiţii, Partidul Comunist Român se

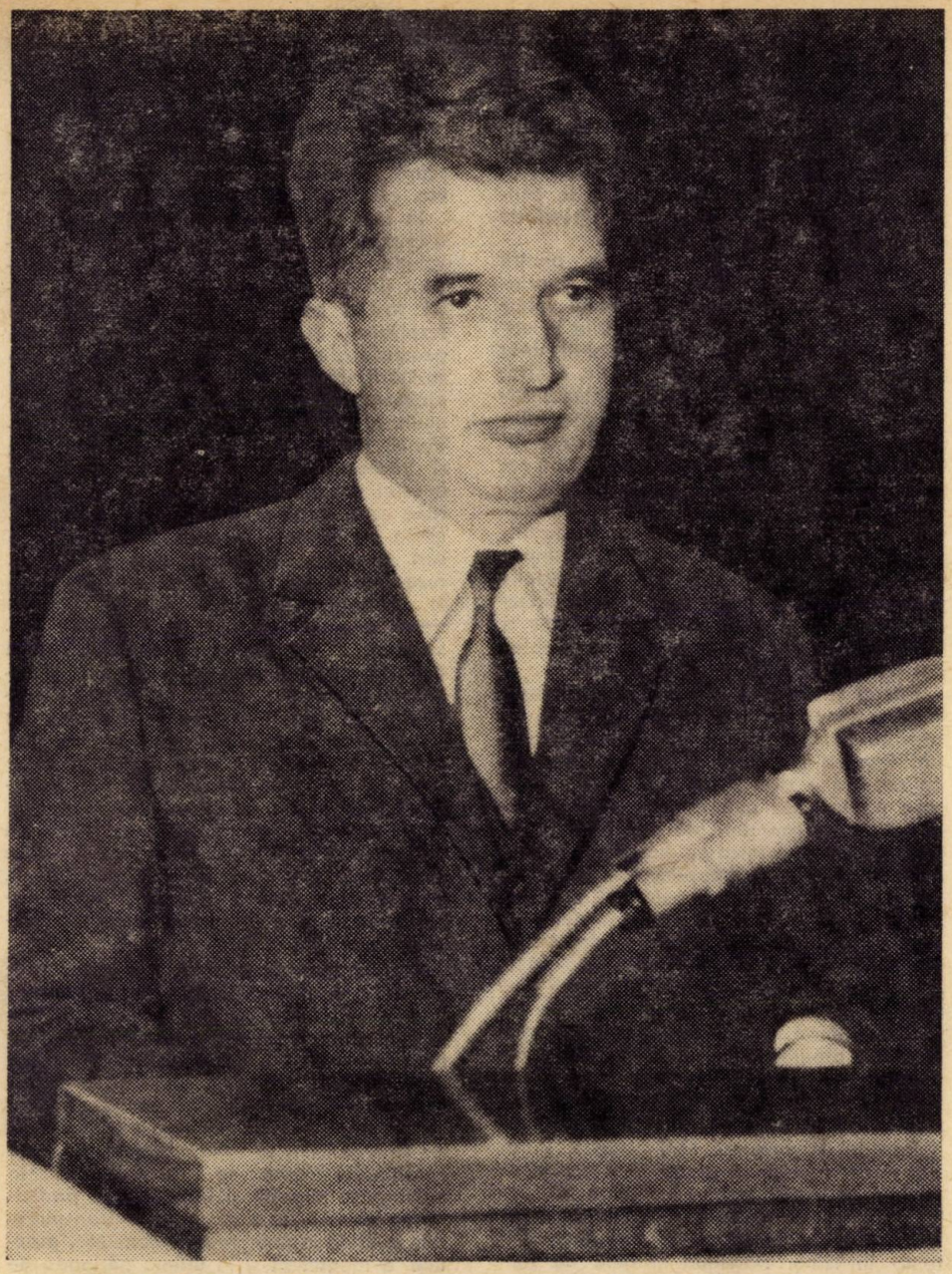

„Îmbinînd sarcinile naționale cu cele internaționale, partidul nostru acționează și va acționa consecvent și în viitor pentru a contribui la realizarea unei politici de colaborare între toate țările socialiste, între toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru a contribui la cauza păcii și cooperării în lume".

NICOLAE CEAUȘESCU

pronunță și acționează statornic în direcția unor relații de autentică colaborare între toate aceste state. Elocventă ilustrare a acestei politici marxist-leniniste a partidului și statului nostru, vizita delegației de partid și guvernamentale române, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țările socialiste din Asia – R.P. Chineză, R.P.D. Coreeană, R.D. Vietnam și R.P. Mongolă – a constituit un moment deosebit de important în întărirea prieteniei și solidarității reciproce, în dezvoltarea colaborării cu fiecare din aceste țări, a însemnat, totodată, un aport de seamă la cauza unității tuturor țărilor socialiste, a tuturor partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste.

Apreciind că ceea ce unește țările socialiste, partidele comuniste și muncitorești constituie esențialul în relațiile dintre acestea, trebuind să prevaleze față de deosebirile de păreri, care nu pot avea decît un caracter vremelnic, conducerea partidului și statului nostru, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, acționează cu fermitate și consecvență marxist-leninistă pentru depășirea divergențelor, pentru soluționarea în spirit tovărășesc a oricăror probleme dificile în aceste relații, pentru întărirea unității și coeziunii tuturor țărilor socialiste, a tuturor partidelor comuniste și muncitorești, în conformitate cu cerințele majore ale internaționalismului proletar.

Politica partidului și statului român de dezvoltare a relațiilor cu toate țările socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești răspunde intereselor fundamentale ale națiunii noastre socialiste, reprezentînd, totodată, o contribuție activă la unirea tuturor forțelor antiimperialiste contemporane – comandament fundamental al luptei pentru socialism, pace și progres. **„Noi știm bine** – arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marele miting de la Miercurea Ciuc – **că este necesar să desfășurăm o intensă activitate internațională, să acționăm permanent pentru dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste – atît cu țările socialiste din Europa și în primul rînd cu țările socialiste vecine, cît și cu statele socialiste de pe alte continente – pentru că numai acționînd pentru dezvoltarea continuă a relațiilor și solidarității dintre toate țările socialiste, pentru întărirea colaborării lor și depășirea divergențelor care se mai manifestă, numai promovînd o colaborare multilaterală, asigurăm condiții bune de construcție a socialismului în fiecare țară și, în același timp, contribuim la creșterea influenței socialismului în lume".**

TOT MAI AMPLE RELAȚII EXTERNE

Lumea contemporană, aflată în perioada de trecere de la capitalism la socialism, se caracterizează prin existența unor state cu orînduiri social-economice și politice diferite. Partidul și guvernul țării noastre apreciază că în aceste condiții singura modalitate rezonabilă de organizare a vieții internaționale, modalitate deplin confirmată de viață și în concordanță riguroasă cu aspirațiile de securitate, progres și prosperitate ale popoarelor, o constituie coexistența pașnică a acestor state, conviețuirea și colaborarea lor, întemeiate pe respectul eticii internaționale.

Sub îndrumarea directă a Partidului Comunist Român, politica externă a României socialiste a urmărit și urmărește constant dezvoltarea relațiilor țării – pe plan diplomatic, economic, științific, tehnologic, cultural – cu toate celelalte țări ale lumii, participarea ei tot mai activă la circuitul mondial de valori materiale și spirituale. Ca rezultat al promovării consecvente a acestei politici, **România întreține, în prezent, relații diplomatice și consulare cu 99 de state, iar relații economice cu peste 100 de state.** Prin sine însăși elocventă, această cifră își reliefează noi semnificații dacă ținem seama de faptul că la finele anului 1947, România întreținea relații diplomatice cu un număr de numai 26 de state. Procesul dezvoltării relațiilor diplomatice și consulare ale țării noastre ilustrează deopotrivă și preocuparea pentru cuprinderea în sfera relațiilor a tuturor zonelor geografice. Țara noastră întreține astăzi relații diplomatice și consulare cu 26 de state din Europa, 29 din Asia și Oceania, 31 din Africa și 13 din America de Nord și Sud.

Constatării privind amploarea relațiilor internaționale ale României socialiste trebuie să i se adauge o alta, privind evoluția lor deosebit de dinamică, mai ales după Congresul al IX-lea al P.C.R., ca urmare a bilanțului deosebit de rodnic al acestei perioade a tot mai puternicei afirmări a României socialiste pe plan internațional și a activizării continue în acești ani a politicii sale externe. Astfel, în cei patru ani care s-au scurs între Congresul IX și Congresul X ale P.C.R. (1965—1969) au fost stabilite relații diplomatice și consulare cu 30 de state, față de 27 de state cu care s-au stabilit relații în cursul întregului deceniu 1955—1965.

Ultimul an a cunoscut o nouă și continuă lărgire a contactelor politice, la diferite nivele, ale României, o amplificare și diversificare a schimburilor sale economice, culturale, științifice și tehnologice etc. cu tot mai multe state ale lumii. Cronica relațiilor externe ale României înscrie în această perioadă, ca momente deosebit de importante, vizitele întreprinse de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, în Franța, în Austria, în unele regiuni ale S.U.A. (vizită neoficială), în Finlanda.

23 AUGUST 1944 - 1971

O caracteristică fundamentală a politicii și activității internaționale a României este dezvoltarea relațiilor sale cu statele independente din Asia, Africa și America Latină. Bucurîndu-se în mod sincer de succesele acestor state pe drumul dezvoltării lor de sine stătătoare, pe calea progresului, România socialistă își exprimă și își manifestă în mod activ deplina sa solidaritate cu lupta popoarelor pentru dreptul de a-și hotărî singure destinele, în conformitate cu interesele și aspirațiile lor, sprijină în mod ferm mișcările de eliberare națională, lupta tuturor forțelor care se ridică astăzi cu vigoare împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului.

Dînd expresie profundului atașament al poporului nostru pentru cauza păcii, libertății și progresului, **politica externă a României socialiste se întemeiază în mod consecvent pe respectarea deplină și promovarea cu neabătută fermitate a normelor și principiilor unanim recunoscute ale dreptului internațional, și în primul rînd, a principiilor independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului și avantajului reciproc.** Tot mai larg recunoscute și sprijinite, aceste principii se evidențiază în prezent drept garanția de neînlocuit a unei evoluții politice sănătoase în raporturile dintre state, condiția indispensabilă a unui curs politic pozitiv în viața internațională. Reafirmînd solemn importanța pe care partidul și guvernul țării noastre, întregul popor român o acordă acestor norme și principii, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în Expunerea prezentată cu ocazia împlinirii a 50 de ani de existență a P.C.R.: **„Noi considerăm că într-un anumit sens aceste principii sînt pentru societatea omenească de astăzi, pentru relațiile de colaborare în lume, așa cum sînt apa și aerul pentru existența omului. Cum am putea să renunțăm la apă și la aer? Ar însemna să renunțăm la viață. Nu, nu putem renunța la aceste principii, pentru că ele constituie condiția vieții noastre independente și libere, condiția vieții independente și libere a tuturor națiunilor lumii".**

PREZENȚĂ ACTIVĂ ÎN VIAȚA INTERNAȚIONALĂ

Prezență vie, viguroasă și dinamică în interschimbul de valori materiale și spirituale cu celelalte state ale lumii, România socialistă este, în același timp, angajată activ, plenar, în dezbaterea marilor probleme ale contemporaneității, la a căror abordare și rezolvare înțelege să-și aducă, pe măsura posibilităților ei, întreaga contribuție. Acționînd în acest fel, țara noastră pornește de la convingerea că găsirea unor soluții eficiente și durabile pentru problemele cardinale ale zilelor noastre reclamă — fiind de neconceput altfel — **participarea activă și egală în drepturi a tuturor statelor mari, mijlocii sau mici.** Ca rezultat a tot mai numeroase interdependențe, problemele internaționale au devenit în zilele noastre probleme mondiale, a căror rezolvare nu mai poate constitui în nici un caz apanajul unui grup restrîns de state; datele obiective ale prezentului ca și sensul evoluțiilor contemporane în ansamblu impun, drept un imperativ deosebit de actual, ca toate statele comunității internaționale să se constituie în autori și beneficiari ai operei de pace, securitate, și cooperare.

În această complexă acțiune pentru transpunerea în viață a normelor și principiilor fundamentale ale dreptului internațional, a legalității internaționale în ansamblu, în abordarea și rezolvarea unor aspecte majore — de ordin politic, economic și social-umanitar — ale contemporaneității, Organizația Națiunilor Unite, născută ca un for internațional cu vocație de universalitate, este chemată să aibă un rol dintre cele mai importante. Împlinirea acestui rol este, firește, legată de realizarea universalității Organizației. Restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze în O.N.U. și în celelalte instituții specializate ale sale, în toate organismele internaționale, ca și primirea în Organizație a altor state, apar în acest sens ca probleme de cea mai mare actualitate.

Pacea și războiul sînt în epoca contemporană fenomene indivizibile. Conflicte izbucnite la antipozi se pot extinde rapid, pot implica noi state și popoare, riscînd, ca urmînd o dezvoltare proprie, să tindă spre periculoase generalizări. Politica imperialistă — caracterizată prin inegalitate, nesocotirea și încălcarea brutală a intereselor naționale ale popoarelor, asuprirea celor slabi de către cei puternici, presiuni, imixtiuni, dictat, războaie de agresiune — continuă să genereze noi surse de tensiune, de încordare și conflicte. Există, însă, astăzi forțe capabile să zădărnicească planurile imperialismului, să apere pacea lumii. Creșterea și întărirea forțelor socialismului, progresului și păcii, sporirea influenței lor asupra evoluției omenirii, a vieții internaționale constituie garanția fundamentală a succesului acestei lupte.

Partidul și guvernul țării noastre, întregul popor român, se pronunță și acționează în mod hotărît pentru încetarea războaielor dintre state, pentru lichidarea conflictelor și a focarelor de tensiune existente în lume. România sprijină cu fermitate popoarele Indochinei în lupta lor împotriva agresiunii imperialiste a S.U.A., se pronunță pentru retragerea trupelor americane din această zonă, pentru respectarea drepturilor sacre ale popoarelor vietnamez, laoțian și cambodgian de a-și hotărî singure soarta. Preocupată în mod esențial de destinele păcii în lume, țara noastră se pronunță, în același timp, pentru soluționarea conflictului din Orientul Apropiat și pentru rezolvarea problemelor litigioase din zonă în spiritul rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967.

Țara noastră acordă o importanță deosebită problemei statornicirii securității pe continentul european. Pornind de la faptul că înfăptuirea acestui deziderat vital al popoarelor europene ar constitui un factor esențial în asigurarea unui climat sănătos, în normalizarea relațiilor dintre toate statele, în excluderea definitivă a forței și a amenințării cu forța din viața politică europeană, România acționează neobosit în direcția înfăptuirii securității pe continent, își aduce o contribuție activă la pregătirea Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare. În acest context de preocupări se înscriu firesc poziția României privind necesitatea dezvoltării raporturilor între toate țările din Balcani, contribuția sa activă în vederea transformării acestei regiuni într-o zonă a păcii și a colaborării, fără arme atomice, baze militare și trupe străine. Această poziție pornește de la o adîncă analiză a realităților trecute și prezente, a intereselor popoarelor din Balcani, a dezideratelor generale de pace, securitate și colaborare, în împlinirea cărora progresele la scară regională sau subregională pot avea efecte dintre cele mai salutare.

În mod firesc, necesitatea instaurării și asigurării unui curs normal, pozitiv al evoluției relațiilor internaționale, la adăpost de orice încercare de folosire a forței sau a amenințării cu forța, reclamă rezolvarea, în conformitate cu interesele generale ale popoarelor, a problemei dezarmării. Niciodată în trecutul umanității problema dezarmării nu s-a impus cu atîta acuitate ca în prezent, cînd ea concentrează în cea mai înaltă măsură atenția și interesul tuturor națiunilor. Împlinirea acestui deziderat vital al lumii contemporane cere, după părerea țării noastre, trecerea de urgență la adoptarea unor măsuri practice, eficiente, care să elibereze omenirea de pericolele pe care le adaugă neîncetat spirala ascendentă a cursei înarmărilor. Acționînd perseverent și cu înaltă responsabilitate în această direcție, Republica Socialistă România a reiterat recent, în cadrul Comitetului de dezarmare de la Geneva, un amplu complex de propuneri, a căror transpunere în viață ar oferi garanția unor progrese reale pe calea înfăptuirii dezarmării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare. Țara noastră este hotărîtă să-și aducă și în viitor, alături de celelalte state socialiste, de toate popoarele lumii, o contribuție activă, permanentă, la înfăptuirea acestui imperativ major al contemporaneității.

Alte importante aspecte ale vastei problematici a zilelor noastre au concentrat în cea mai mare măsură și concentrează în continuare interesul și participarea țării noastre — atît în planul relațiilor bilaterale, cît și în acela al raporturilor multilaterale — exprimate, în primul rînd, în contribuția sa activă la opera organizațiilor și organismelor internaționale. Această contribuție, care se concretizează în numeroase sugestii și inițiative, în participarea directă la elaborarea și transpunerea în viață a unor măsuri concrete, practice, a identificat și în ultima perioadă de timp numeroase momente de referință. Rezoluțiile inițiate de țara noastră la cea de-a 25-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. — „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale negative asupra păcii și securității", „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state" —, ca și numeroase alte acțiuni și inițiative circumscriu amploarea și constanta preocupărilor țării noastre și în aceste domenii, principialitatea și consecvența în acțiune, sensul constructiv al ideilor avansate. În aceste atribute de fond ale politicii externe românești trebuie identificate larga sa rezonanță, unul din izvoarele esențiale ale prestigiului internațional al României socialiste.

Întîmpinînd ziua de 23 August — sărbătoare scumpă întregului nostru popor — cu noi și importante succese în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, oamenii muncii din țara noastră își exprimă unanim, în aceste zile, hotărîrea de a depune și în viitor — sub înțeleapta conducere a Partidului Comunist Român — toate eforturile pentru ridicarea României socialiste pe noi trepte ale civilizației și progresului, pentru a face să sporească neîncetat contribuția țării la afirmarea și victoria cauzei socialismului și păcii.

PREȚUIRE INTERNAȚIONALĂ

„În sfîrșit, sîntem *cineva* în lumea asta." Sînt cuvintele prin care poetul-diplomat Vasile Alecsandri, omul de nestinsă vibrație patriotică, saluta actul independenței de stat a României moderne, de la a cărui proclamare vom sărbători, desigur prin alese festivități, centenarul în 1977. În accepția cea mai profundă și multidimensională am devenit cu adevărat *cineva* în lumea contemporană, ca țară, ca popor, ca națiune, în anii trecuți de la acea cotitură radicală în destinele românești care a fost insurecția națională antifascistă armată de la 23 August 1944.

Simpla juxtapunere a istoriei acestor 27 de ani cu a celor aproape șapte decenii anterioare, este de la sine vorbitoare despre saltul calitativ produs în viața poporului român.

Și nici o explicație de natură pur economică sau socială, pur politică sau culturală, nici un indicativ de producție sau de spiritualitate nu va putea dezvălui resorturile acestui avans pe scena și pe scara istoriei dacă nu-l vom raporta la opțiunea fundamentală de viață a poporului român care a ales socialismul ca pe orînduirea ce corespunde în cel mai înalt grad aspirațiilor sale umane și sociale, intereselor sale vitale de libertate, dreptate și progres. Victoria deplină și definitivă a noii orînduiri pe pămîntul strămoșesc a confirmat cu strălucire justețea luptei de mai bine de 50 de ani a comuniștilor români în fruntea clasei muncitoare și a întregului popor, luptă dedicată, în ciuda oricăror jertfe și greutăți, cauzei unei vieți libere, demne și fericite.

Într-un an în care forța conducătoare a poporului român, partidul comunist, a aniversat cinci decenii de existență militantă și ferm devotată intereselor clasei muncitoare și tuturor oamenilor muncii, realitățile românești sînt cel dintîi și principalul izvor al convingerii că am devenit *cineva* în lumea contemporană. Transformările revoluționare, înfăptuite în toate domeniile vieții sociale, economice, politice, culturale, atestă în propriii noștri ochi și în fața tuturor justețea drumului pe care ne-a călăuzit partidul, realizările noastre vizibile la fiecare pas, indică limpede că ne aflăm angajați într-un proces de amplă devenire. Și ca un corolar de nedespărțit al construcției socialiste, măreția realizărilor este aliată cu con-

→

OPINII DESPRE ROMÂNIA

Prestigiul internațional al României socialiste, larga prețuire și recunoaștere de care se bucură țara noastră pentru marile ei realizări în domeniul dezvoltării economice și social-culturale, pentru caracterul constructiv și principial al politicii sale externe își găsesc expresia și în aprecierile elogioase a numeroase personalități politice de peste hotare. Din multitudinea acestor aprecieri, reproducem cîteva opinii despre România formulate în ultima vreme.

LE DUAN
prim-secretar al C.C. al Partidului celor ce muncesc din Vietnam

„În peste un sfert de veac, România a devenit o țară socialistă înzestrată cu o industrie și agricultură ce se dezvoltă rapid, o știință și tehnică avansate ; viața materială și culturală a poporului s-a îmbunătățit continuu. Cu o producție industrială de aproape 17 ori mai mare, cu o producție agricolă cu 50 la sută superioară și cu un venit național aproape de cinci ori mai mare decît în 1938, Republica Socialistă România a contribuit la scoaterea în evidență a superiorității regimului socialist".

URHO KEKKONEN
președintele Finlandei

„Am amintit deseori, cu căldură, despre vizita de patru zile în România și, în același timp, am urmărit cu deosebit interes industrializarea rapidă care a fost caracteristică țării dv. în ultima vreme. Nu am putut să nu observ, de asemenea, numeroasele contacte constructive pe care România, în spiritul coexistenței pașnice, le-a avut cu diferite state, indiferent de orînduirea lor socială sau forma lor de guvernămînt".

I.V. PROHOROV
secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din U.R.S.S.

„Sub conducerea partidului său comunist, poporul român a obținut mari succese în construirea socialismului, în dezvoltarea economiei naționale, în creșterea bunăstării materiale și culturale a oamenilor muncii, rod al uriașei munci constructive a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității din România".

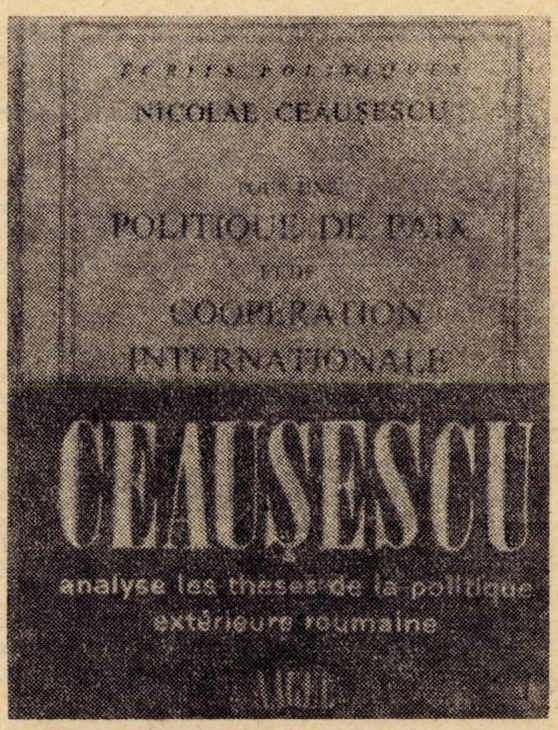

Tipărite de importante case editoriale în limbile franceză, engleză, spaniolă, apariția unor culegeri de texte din principalele rapoarte, cuvîntări și declarații ale tovarășului Nicolae Ceaușescu răspunde interesului unor largi cercuri de cititori de peste hotare față de România, față de personalitatea marcantă și de prezența activă în viața internațională a conducătorului partidului și statului nostru

FRANZ JONAS
președintele Republicii Austria

„Noi știm să apreciem în mod deosebit intențiile și inițiativele dumneavoastră în problema securității europene și, în același timp, contribuția țării dumneavoastră la destindere și colaborare în Balcani".

23 AUGUST 1944 - 1971

vingerea că mai avem încă multe de înfăptuit.

Sîntem conştienţi — şi partidul ne educă perseverent în spiritul evidenţierii critice şi autocritice a activităţii noastre — că ne aflăm încă în faţa multor eforturi pentru făurirea socialismului multilateral dezvoltat. Şi în această perspectivă — a cîtorva cincinale necesare pregătirii temeinice a condiţiilor trecerii la construirea comunismului — se integrează creator mobilizarea conştiinţei revoluţionare a maselor de oameni ai muncii, factor de primă însemnătate al întregului proces de înaintare a ţării noastre pe calea socialismului.

Cu totul alta decît a fost oricînd înainte de 23 August 1944, societatea românească a deceniului opt se distinge întîi de toate prin spiritul novator, de perfecţionare şi autoperfecţionare ce caracterizează istoricele hotărîri ale Congresului IX şi X ale P.C.R., hotărîri pe care le vedem — sub înţeleapta conducere a secretarului general al partidului nostru, Nicolae Ceauşescu transpuse din proces decizional în practică curentă, rînd pe rînd în toate sectoarele vieţii economice şi de stat, de partid şi culturale.

Într-un moment istoric în care marxism-leninismul este ideologia partidelor aflate la conducerea a 14 state socialiste, iar ideile socialismului şi comunismului se afirmă pe numeroase planuri în lumea întreagă, modul profund partinic în care este condus statul nostru, permanenta îmbinare dintre sarcinile sale naţionale şi cele internaţionaliste, osmoza de nezdruncinat dintre conducerea partidului şi poporul român, toate acestea evidenţiază caracteristicile de clasă ale politicii marxist-leniniste a Republicii Socialiste România. Şi dacă bilanţurile economice exprimă sintetic realizările impunătoare pe care le-a obţinut poporul nostru, dacă atmosfera creatoare, de continuă stimulare a tuturor pîrghiilor construcţiei socialismului, începînd de la sarcinile republicane ale industriei, agriculturii, ridicării nivelului de trai, educaţei şi culturii şi pînă la problematica fiecărui colectiv de producţie interesat deopotrivă de exigenţele tehnico-materiale şi de cele moral-ideologice, exprimă hotărîrea naţiunii noastre de a se avînta, învingînd, ca şi în trecut, nu puţine greutăţi, spre culmile civilizaţiei comuniste, atunci politica noastră externă exprimă consecvent şi dinamic străduinţa de a fi la nivelul prestigiului şi preţuirii, respectului şi demnităţii de care ne bucurăm astăzi în lume.

CIAN-CIUN-CIAO
prim-secretar al Comitetului municipal Şanhai al P.C. Chinez şi preşedinte al Comitetului revoluţionar municipal

„Într-o perioadă scurtă, România a fost transformată dintr-o ţară eminamente agricolă într-o ţară cu o industrie avansată şi o agricultură în plină modernizare. Noi, populaţia din Şanhai, felicităm cu căldură poporul român pentru marile victorii obţinute în apărarea patriei şi construirea socialismului şi-i urăm succese şi mai mari în viitor".

CLODOMIRO ALMEYDA
ministrul relaţiilor externe al Republicii Chile

„Sîntem profund impresionaţi de spiritul de prietenie şi înţelegere manifestat de guvernul român faţă de guvernul revoluţionar chilian. Primirea de către preşedintele ţării dv., Nicolae Ceauşescu, ne-a onorat în mod deosebit, constituind un excelent prilej pentru un larg şi interesant schimb de păreri, celelalte contacte şi convorbiri cu oficialităţi române ne-au dat posibilitatea realizării unui larg tur de orizont asupra unor probleme de interes mai general şi a abordării concrete a unor aspecte particulare ţinînd de relaţiile bilaterale dintre ţara dv. şi Chile".

Acad. SAVA GANOVSKI
preşedintele Biroului Adunării Populare a Republicii Populare Bulgaria

„Pretutindeni, în ţara dv. se simte rolul conducător al partidului, spiritul gospodăresc al consiliilor populare, competenţa şi iniţiativa cu care lucrează cadrele dv.

Cunosc România încă de acum 24 de ani cînd, în calitate de reprezentant diplomatic al Bulgariei, am avut posibilitatea să trăiesc în ţara dv. Pe atunci procesul edificării noii orînduiri era încă la început. Şi acum cînd, personal, văd aceste măreţe realizări în construcţia societăţii socialiste, cînd văd întărindu-se şi crescînd rolul partidului, încerc un sentiment deosebit şi o încredere şi mai adîncă în viitorul luminos al României frăţeşti".

EDVARD HAMBRO
preşedintele celei de a 25-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

„Sînt profund convins că politica externă a României se bazează pe principiile Cartei Organizaţiei Naţiunilor Unite şi pe voinţa fermă de a găsi noi posibilităţi pentru o şi mai strînsă cooperare cu toate statele lumii şi în mod deosebit cu cele europene, indiferent de sistemul lor politic, social şi economic".

NGUYEN THI BINH
ministrul afacerilor externe al Guvernului Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud

„Întrevederile şi vizitele în România ne-au permis să cunoaştem frumoasele realizări socialiste ale poporului frate român şi să înţelegem mai bine efortul desfăşurat de guvernul, de partidul şi de poporul Republicii Socialiste România în vederea desfăşurării construirii socialismului, pentru bunăstarea poporului român, precum şi contribuţia sa la sprijinirea popoarelor care luptă pentru independenţa naţională şi pentru salvgardarea păcii".

OTTO WINZER
ministrul afacerilor externe al Republicii Democrate Germane

„O impresie deosebit de pregnantă ne-a făcut-o, atît mie, cît şi tovarăşilor care m-au însoţit, dezvoltarea dinamică a economiei Republicii Socialiste România. Ea este determinată de succesele oamenilor muncii români în construirea socialismului, sub conducerea Partidului Comunist Român".

KANG IÄNG SAP
ambasadorul R.P.D. Coreene la Bucureşti

„Poporul român este solidar cu lupta justă a poporului coreean pentru izgonirea imperialiştilor americani din Coreea de Sud, pentru unificarea independentă a patriei. Noi acordăm o înaltă preţuire acestui sprijin şi ne exprimăm recunoştinţa pentru aceasta".

SAMORA MACHEL
preşedintele Frontului de Eliberare din Mozambic

„Apreciem întreaga politică a României, politica realistă a Partidului Comunist Român. Am înţeles într-un fel şi de ce România ne susţine : datorită istoriei sale, tradiţiilor sale de luptă".

Corelate în mod intim cu realizările noastre revoluționare ca stat socialist, eforturile politicii noastre externe se înscriu neabătut drept contribuții la întărirea și dezvoltarea comunității mondiale socialiste, la refacerea și cimentarea unității dintre statele socialiste, la lupta tuturor forțelor antiimperialiste, la consolidarea păcii, securității și cooperării internaționale, la progresul omenirii, aflată în această ultimă jumătate de secol sub imperiul răscolitoarei revoluții tehnico-științifice.

Reamintindu-ne de spusele lui Vasile Alecsandri putem considera că sîntem *cineva* în lumea contemporană și prin principialitatea politicii noastre externe — ale cărei succese sînt generate de munca și realizările socialiste ale poporului român condus de partid — prin fidelitatea față de aliațele noastre socialiste, prin apărarea principiilor cu tot mai largă recunoaștere și acțiune pe arena internațională — respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalitatea în drepturi, avantaj reciproc — prin contribuții directe într-un domeniu sau altul, al îmbunătățirii relațiilor interstatale bilaterale și multilaterale.

Cronica politicii noastre externe înregistrează zi de zi o multitudine de evenimente care consacră angrenarea și angajarea României socialiste în acțiunea tenace, de perspectivă a asigurării condițiilor pentru o pace trainică, pentru o cooperare neîngrădită a statelor și națiunilor. Peisajul fluxului de contacte la nivelul cel mai înalt al conducerii statului și partidului nostru, al relațiilor noastre diplomatice, economice și culturale, al prezenței noastre la organizațiile internaționale, exprimă cu suficientă putere de sugestie locul și rolul pe care-l ocupă politica externă a României socialiste în lumea zilelor noastre.

Aceeași cronică înregistrează aprecierile pe care le întrunesc la O.N.U. și în afara organizației, în declarațiile oamenilor de stat și în consensul de opinie publică din numeroase țări, inițiativele și propunerile prezentate de Republica Socialistă România, spiritul de răspundere în care acționează diplomația românească, faptul că țara noastră este un demn și prețuit partener în relațiile internaționale.

Am citat doar cîteva. Cîtă valoare de simbol are însă fiecare dintre ele pentru politica externă a unei țări în care libertatea și democrația au început să se simtă cu adevărat acasă doar în urmă cu mai puțin de trei decenii.

Și oricine meditează la prezența României socialiste în lumea de astăzi, înțelege trăinicia și profunzimea credinței noastre că nimeni și nimic nu vor putea opri poporul nostru din mersul său înainte, că nimeni și nimic nu ne poate smulge de pe drumul socialismului, definitiv și pentru totdeauna înrădăcinat pe pămîntul și în conștiința României.

Cristian POPIȘTEANU

Glasul României socialiste, expresie a politicii de pace și cooperare promovate de partidul și guvernul țării noastre, răsună în numeroase organisme și reuniuni internaționale

SARIN CHHAK
ministrul afacerilor externe
al Guvernului Regal
de Uniune Națională al Cambodgiei

„Doresc să exprim adînca noastră gratitudine, profunda recunoștință a guvernului nostru, a poporului cambodgian, față de atitudinea prietenească a României, care desfășoară o remarcabilă politică externă, orientată în vederea respectării în practică a principiilor fundamentale ce trebuie să stea la baza relațiilor între state".

M. BENHAYOUN
secretar general al Oficiului
însărcinat cu probleme industriale
din Ministerul Industriei și Comerțului — Maroc

„Diferite delegații marocane — printre care și cea de parlamentari și industriași în fruntea căreia am avut onoarea să mă aflu — s-au reîntors extrem de impresionate de dezvoltarea multilaterală a țării dv., care poate constitui un exemplu pentru multe state. Am putut cunoaște o Românie aflată în plin efort creator, încununată de strălucite succese atît în domeniul economic, cît și pe plan cultural și social".

ADNAN KURAL
conducătorul delegației economice turce
la lucrările Comisiei mixte economice
româno-turce

„Drumul dezvoltării țării dv. este, cu adevărat, remarcabil pentru oricine are posibilitatea de a intra în contact direct cu rezultatele eforturilor constructive ale minunatei dv. țări. Am fost extrem de plăcut impresionat, tulburat aș spune, văzînd armonia peisajului românesc, cadru pe care multe țări cu industrie turistică vi-l invidiază. Nimic mai frumos decît activitatea remarcabilă a unui popor trăind în asemenea splendide locuri și posesorul, în același timp, al unei înalte culturi".

OTTORINO MONACO
deputat italian

„România, țară socialistă care luptă consecvent pentru afirmarea principiilor respectării independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne și renunțării la forță în relațiile dintre state, aduce o prețioasă contribuție la lărgirea cooperării între toate statele lumii, la crearea acelui climat propice promovării progresului general".

PER OTTO RATHSMAN
ambasadorul Suediei la București

„În Suedia, noi am urmărit cu multă simpatie și interes eforturile României pentru încurajarea înțelegerii reciproce nu numai între popoarele Europei, dar și între toate popoarele lumii. Noi am urmărit, de asemenea, cu mare admirație, evoluția remarcabilă a economiei țării dv. în anii de după război".

CIRO RIOS NIETO
președintele Comisiei de relații externe
a Senatului Republicii Columbia

„Noi urmărim cu deosebită atenție succesele dv. și ne bucură interesul pe care dv. îl manifestați față de Columbia. Sprijinul românesc față de inițiativele noastre de independență națională ne este foarte prețios. Am încredere în succesul relațiilor noastre pe diferite planuri, cunoscînd punctele de vedere și obiectivele majore ale poporului român".

Dr. AGOSTINHO NETO
președintele Mișcării Populare
pentru Eliberarea Angolei

„România este o țară prietenă și sper ca această prietenie să se dezvolte tot mai mult. Menținem relații de prietenie și solida-

23 AUGUST 1944 - 1971

ritate reciprocă cu Partidul Comunist Român, relații bazate pe egalitate, respect reciproc, schimburi deschise de păreri.

Apreciem în mod deosebit politica Partidului Comunist Român și avem o stimă profundă pentru această țară, pentru poporul român atît de ospitalier".

MARIANO PAGADOR PUENTE
ambasadorul Republicii Peru la București

„Peru aduce prinosul său de admirație activității internaționale a Republicii Socialiste România și cunoaște rezultatele deosebite obținute de ea în creșterea bunăstării poporului".

ALAIN RAVENNE
secretarul Mișcării franceze pentru securitatea și independența Europei

„Președintele Ceaușescu a propus de mai mult timp crearea unui organism permanent de cooperare europeană. Acestei propuneri trebuie să i se acorde toată considerația, ea constituind, după părerea noastră, o orientare extrem de pozitivă și de rodnică pentru viitorul continentului european. Faptul că o astfel de propunere a fost făcută de către președintele Ceaușescu nu ne miră, deoarece vigoarea, curajul, inspirația șefului de stat român și a întregii Românii constituie de mai mult timp un aspect important al speranțelor pe care le putem nutri în fața viitorului Europei".

MICHEL-PIERRE HAMELET
publicist francez

„Sînt cinci ani de cînd am venit pentru prima oară în România. Pot spune că este o țară, un popor în mișcare. Se vede din an în an progresul, al industriei, al agriculturii. Dar ceea ce este într-adevăr izbitor este echilibrul dintre dezvoltarea industriei și dezvoltarea agriculturii. Ai senzația că tot ce este cultivabil e și cultivat. Fiecare uzină se dezvoltă și alături de fiecare uzină există un șantier ce o face să crească încă... Ca să rezum : impresia e că, sub impulsul lui Nicolae Ceaușescu și al colaboratorilor săi, țara e în plină dezvoltare".

CYRUS EATON
personalitate a vieții obștești din S.U.A.

„Cred că președintele României este unul dintre cei mai valoroși oameni de stat ai lumii contemporane. Un dinamic promotor al înțelegerii și apropierii dintre popoare. Prin activitatea sa, el a adus României un înalt prestigiu, prin politica externă a făcut ca țara dv. să aibă un enorm aport la crearea unei lumi a păcii și înțelegerii dintre oameni".

V. W. GUICCIARDI
director general al Oficiului Națiunilor Unite de la Geneva

„Trebuie să considerăm România ca un membru activ al Națiunilor Unite. Guvernul țării dv. crede în chip realist în utilitatea O.N.U. ca instrument al colectivității internaționale".

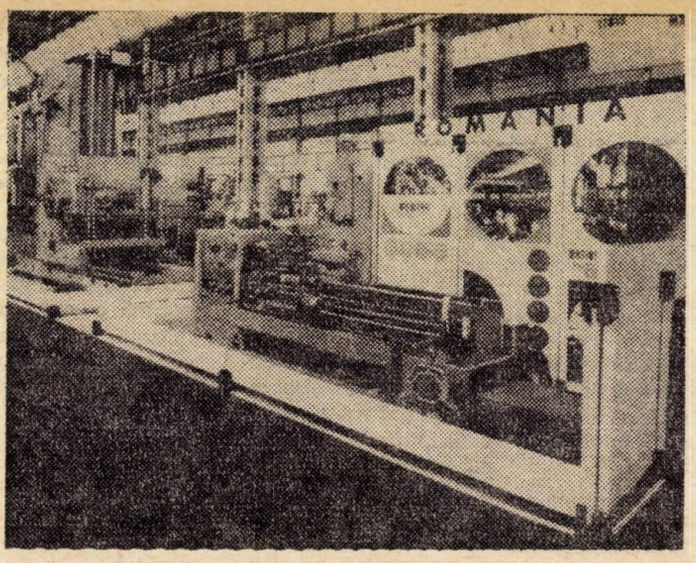

Produsele industriei noastre socialiste sînt tot mai larg cunoscute și apreciate în străinătate. Imaginea înfățișează exponate ale industriei constructoare de mașini la ediția 1971 a Tîrgului internațional de la Milano

„În toate organismele O.N.U. de la Geneva — fie că ne gîndim la Comitetul pentru dezarmare, la Comisia Economică pentru Europa sau la alte instituții specializate — țara dv. invederează întotdeauna o poziție dinamică. România a promovat mereu idei care ne îndreptățesc să o putem numi o țară cu adevărat europeană. Pot spune de aceea că România se numără printre țările care se străduiesc și reușesc să utilizeze cît mai bine posibilitățile puse la dispoziția statelor membre ale O.N.U. de către organizația internațională și aceasta nu în vorbe, ci în promovarea efectivă a idealurilor care o animă".

NDABAKWAJE LIBERE
ministrul afacerilor externe și cooperării al Republicii Burundi

„Am fost primiți așa cum sînt primiți prietenii, și nu pot să nu mulțumesc celor care ne-au ajutat să cunoaștem și să apreciem această țară. O altă categorie de impresii decurge din cunoașterea geniului, voinței și convingerii cu care țara dv. își urmează calea dezvoltării pe toate planurile, economic și social. Am vizitat uzine, centrale electrice, ferme de stat și peste tot am simțit voința unui popor muncitor și hotărît de a ajunge la stadiul de dezvoltare cel mai înalt. Sînt convins că eforturile poporului dv. vor conduce la rezultate foarte bune în dezvoltarea României".

OULARE ANSOUMANE
lider al Uniunii Sindicale Panafricane (U.S.P.A.)

„Poporul român își făurește el însuși viitorul. În cursul călătoriei prin România îți dai seama de progresul tehnic și social, vezi cu propriii tăi ochi transformările din această frumoasă țară. Organizarea socială și culturală, care vine să se grefeze pe organizarea economică și care urmărește să facă din fiecare unitate de producție o parte vie a vieții naționale, dovedește în mod elocvent că, sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român și a conducătorului său prestigios, tovarășul Nicolae Ceaușescu, creșterea potențialului economic al țării continuă într-un ritm accelerat, paralel cu dezvoltarea multilaterală a vieții sociale, a științelor, a învățămîntului și culturii, în folosul exclusiv al harnicului dv. popor".

JAMES O. METTELE
lider sindical din Sierra Leone

„În timpul scurtei mele șederi în frumoasa dv. țară, mi s-a oferit prilejul de a vedea și de a observa anumite aspecte din viața economică și socială a poporului român. Sînt impresionat de ritmul rapid de creștere al economiei naționale".

ROMÂNIA ȘI EUROPA

România aparține Europei. E acesta un adevăr dovedit nu numai de realitatea geografică. Însăși ființa poporului român, civilizația lui milenară sînt organic legate de destinele și istoria continentului. De-a lungul unor secole de adînci prefaceri și deveniri sociale și politice, România s-a definit prin vocația ei europeană.

În epoca modernă, o dată cu crearea statului unitar român, procesul de afirmare a României pe plan politico-diplomatic în Europa a continuat să se dezvolte, problemele majore care frămîntau toate națiunile continentului preocupînd, în egală măsură, poporul român. Sînt astfel cunoscute lumii întregi realismul și curajul unui diplomat român, cum a fost Nicolae Titulescu, al celui care, în perioada interbelică, s-a dovedit un exponent de seamă al voinței de cooperare a poporului român, dorinței lui de a reglementa în spirit constructiv problemele care afectau pacea în Europa.

În anii care au urmat istoricului act de la 23 August 1944, ceea ce am numit vocația europeană a României a cîștigat potențe nebănuite ; dimensiunea europeană a politicii externe a țării noastre s-a conturat mai precis, la o scară calitativ nouă, impusă de opțiunea noastră socialistă.

Dorința și interesele țării noastre de a dezvolta relații de colaborare cu toate statele continentului, am putea spune, îndatorirea ei europeană, au reușit să-și găsească, în noile condiții, cel mai fertil teren de manifestare, în concordanță cu aspirațiile profunde ale tuturor popoarelor europene, cu năzuințele lor de pace, destindere și securitate pe continent.

Ultimii ani stau elocventă mărturie pentru considerabilul evantai al curentelor de gîndire care apreciază că Europa și civilizația ei nu pot ființa decît în condiții de pace, că, deși cuprinde țări cu sisteme social-politice diferite, realitatea europeană este incompatibilă cu antagonismele generatoare de conflagrații ; tendința spre înfăptuirea securității europene a devenit, cu nuanțele firești unui continent atît de divers, tot mai fermă. Diversele sugestii, luări de poziții, recomandări venind din toate colțurile continentului — și conținînd, desigur, o gamă largă de aprecieri — constituie expresia pregnantă a actualei stări de spirit europene. Și este simptomatic că această rezonanță nu s-a concretizat numai în activitatea diplomatică a cancelariilor europene, ci a corespuns — și a dat un nou impuls — căutărilor și dezbaterilor largi ale opiniei publice internaționale.

O serie de date și fenomene care conferă distinctivitate climatului politic european confirmă, la modul concret, cursul pozitiv, încurajator al vieții continentului nostru concepută în multilateralitatea ei creatoare. Fără a încerca un bilanț, e de-ajuns să amintim că, pe tărîm economic, amplificarea continuă, progresivă, a contactelor și a schimburilor intereuropene a devenit o constantă a contextului politic continental.

În planul colaborării europene, asistăm astăzi, totodată, la un fenomen de incontestabilă renaștere a unor tradiționale legături culturale, la intensificarea, prin modalități noi, originale, a unui amplu schimb de valori spirituale. Este neîndoios că, în complexitatea și dinamica lor, toți acești factori ai colaborării au contribuit eficace la îmbunătățirea atmosferei politice pe continent, au facilitat și stimulat un larg dialog european în probleme politice de extremă importanță. Vom sublinia astfel, că pe tărîm politic s-au făcut pași concreți, favorizînd progresul securității europene. Încheierea tratativelor sovieto — vest-germane și polono — vest-germane, convorbirile și negocierile dintre cele două state germane, ca și cele privind rezolvarea problemei Berlinului occidental constituie, toate acestea, cîteva elemente de dată recentă care — alături de un ansamblu de factori ai cooperării europene — demonstrează, concret, prevalența tendințelor pozitive, constructive, în viața politică a continentului. Progresele remarcabile ale cooperării europene bi și multilaterale, în cele mai diverse domenii de activitate — economică, politică, diplomatică, tehnico-științifică, culturală — se dovedesc a fi, astăzi, o premisă reală a abordării cu succes a problematicii europene, a consolidării destinderii și realizării securității europene.

România, țară socialistă europeană, profund interesată în asigurarea celor mai propice condiții internaționale pentru desfășurarea vastei opere de construcție în care este angajată, a înscris securitatea europeană ca un obiectiv esențial al politicii sale externe ; prin întreaga sa activitate politico-diplomatică, ea s-a afirmat și se afirmă ca un factor dinamic în direcția realizării acestei aspirații fundamentale a națiunilor europene. Țara noastră și-a adus și își aduce cu consecvență o contribuție proprie, specifică, la întărirea păcii și securității pe continent. După cum este bine cunoscut, preocuparea centrală a politicii externe românești o constituie întărirea prieteniei și alianței cu toate țările socialiste. Profund legată de țările socialiste prin comunitatea de orînduire, ideologie și țeluri fundamentale, România acordă o deosebită importanță relațiilor de colaborare cu țările socialiste europene, cu toate țările socialiste, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, a respectării independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești. Țara noastră promovează larg colaborarea politică, economică, științifică cu țările socialiste vecine, cu toate țările socialiste de pe continentul nostru, considerînd că aceasta corespunde intereselor poporului român, ale tuturor țărilor socialiste, ale cauzei păcii și securității în Europa și în lume.

În concordanță cu Declarația Consfătuirii de la București, din iulie 1966, a statelor participante la Tratatul de la Varșovia — care avansau atunci, pentru prima oară, ideea unei conferințe general-europene și a unui program de ansamblu al securității continentului — România consideră că factorul primordial, hotărîtor pentru realizarea securității europene, îl reprezintă promovarea între țările continentului, indiferent de orînduirea lor socială, a unor relații normale, de autentică și echitabilă colaborare. Într-adevăr, un examen realist al Europei politice contemporane demonstrează că realizarea acestui deziderat firesc este posibilă numai în temeiul respectării stricte a unui ansamblu de principii, ca fundament al tuturor acțiunilor politico-diplomatice în relațiile interstatale, în exercitarea politicii externe a statelor. Dezvoltarea unui climat de bună înțelegere și colaborare între toate statele continentului, ca și între toate statele lumii, presupune recunoașterea și respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, de a-și alege liber calea dezvoltării sale, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, a integrității teritoriale și intangibilității frontierelor existente. Avînd implicații pozitive practic nelimitate, aceste principii corespund largului consens european și internațional în favoarea abolirii actelor ostile destinderii, a politicii de intimidare, a tuturor încercărilor de deteriorare a atmosferei politice. O bogată experiență de viață internațională stă mărturie pentru ideea că numai traducerea în practică a acestor principii poate crea un cîmp fertil dezvoltării relațiilor dintre state, pentru lărgirea și stimularea circuitului de valori materiale și spirituale.

Vital interesată în destinele politice ale continentului nostru, România socialistă duce o politică externă pătrunsă de conștiința rolului și ponderii pe care Europa le-a avut și le are în contextul vieții internaționale. Răspunzînd exigențelor majore ale înfăptuirii operei de pace și securitate pe continent, țara noastră dezvoltă o intensă activitate în această direcție. Obiectivului nobil al instaurării și întăririi securității europene i-au fost consacrate numeroase vizite, contacte, convorbiri pe care președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu personalități ale vieții politice din țara noastră le-au avut cu șefi de state și guverne europene, cu alți factori de răspundere ai vieții politice internaționale. Un mare număr de delegații prezidențiale și guvernamentale europene ne-au vizitat, în ultimul timp, țara ; nu mai puțin numeroase au fost delegațiile românești prezente în diferite țări europene. Desfășurate în spirit de stimă și înțelegere reciprocă, aceste întîlniri și convorbiri s-au soldat cu rezultate pozitive pe planul relațiilor bilaterale, precum și pe planul îmbunătățirii climatului general european. Totodată, cu aceste prilejuri, au fost încheiate un mare număr de acorduri comerciale, tehnico-științifice, culturale, s-a realizat o vizibilă dezvoltare a relațiilor de cooperare economică reciproc avantajoasă, s-a extins conlucrarea țării noastre cu alte țări pe plan bilate-

23 AUGUST 1944 - 1971

ral, ca și participarea ei în cadrul diferitelor organisme internaționale.

Sînt, astfel, bine cunoscute inițiativele, propunerile și acțiunile desfășurate de țara noastră pe plan bilateral și multilateral, la O.N.U., în cadrul Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, în diverse alte foruri internaționale, pentru promovarea colaborării și înțelegerii între state, în Europa și în lume. Vom evidenția, în acest sens, ca o acțiune de mare răsunet inițiativele întreprinse de România pentru normalizarea și intensificarea raporturilor pe plan european și, în mod special, rezoluția inițiată de țara noastră, și adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la cea de-a 20-a sesiune — Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între state europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite. Subsumate acestei idei, vom sublinia, în context, propunerile — și acțiunile concrete — ale guvernului român în vederea unei înțelegeri a statelor din Balcani, avînd ca scop pacea, securitatea și colaborarea multilaterală în peninsulă, transformarea ei într-o regiune lipsită de arma atomică. Factor esențial al securității și prosperității Europei, realizarea unei atmosfere destinse, de colaborare între statele din Balcani este în deplin acord cu voința popoarelor din regiune, cu cerințele păcii pe continent.

Prin întreaga sa politică externă, România a depus și depune eforturi constante pentru normalizarea relațiilor între state, pentru reglementarea diferendelor și litigiilor prin tratative, pentru dezvoltarea largă a cooperării între țări și popoare. Promovînd o asemenea politică, țara noastră are convingerea că își aduce o contribuție eficientă în slujba destinderii și securității pe continent.

Experiența contactelor și schimburilor interstatale s-a repercutat favorabil nu numai asupra dezvoltării relațiilor bilaterale — sferă în care conlucrarea europeană a atins nivelul cel mai înalt —, ci a avut, în același timp, un reflex benific asupra atmosferei politice de pe continent, în general. Pe această cale s-au realizat progrese remarcabile în înțelegerea mai profundă a realităților europene. Acest proces complex a dovedit virtuțile unei abordări realiste, obiective comprehensiunea și conlucrarea efectivă s-au verificat ca o modalitate sigură de a înainta spre înfăptuirea destinderii și securității în Europa. În concepția politicii noastre externe, imperativele majore ale continentului nu se pot implini decît pe calea colaborării și încrederii reciproce între state, a normalizării relațiilor intereuropene — țeluri care corespund pe deplin aspirațiilor de pace ale popoarelor. Viața demonstrează că încurajarea acestui proces creează condiții favorabile pentru soluționarea problemelor în suspensie ; totodată, ea reprezintă o tot mai eficientă barieră împotriva acțiunilor cercurilor imperialiste, a încercărilor de a polua climatul politic internațional.

Desigur, aceasta presupune acoperirea prin fapte a declarațiilor de intenție, aceasta implică necesitatea de a se asigura dezbaterilor europene un conținut din ce în ce mai bogat și o eficiență sporită, într-un cuvînt, de a contribui prin acțiuni concrete și hotărîte la stimularea amplului dialog european direcționat spre soluționarea durabilă, și în avantajul tuturor popoarelor, a problemelor care privesc continentul.

O asemenea cerință capătă, de pildă, contur de extremă actualitate dacă ne referim la propunerea, de larg răsunet internațional, privind convocarea conferinței general-europene, propunere aparținînd țărilor socialiste. Nu vom insista asupra adeziunilor la ideea conferinței — sau a conferințelor general-europene. Frecvența lor e de la sine grăitoare. Sînt demne de evidențiat modul nou, mai concret și mai activ, în care este discutată și abordată astăzi această temă, consensul realizat privind unele puncte de pe ordinea de zi a conferinței. O analiză obiectivă a stadiului în care se află procesul de realizare a acestei importante întruniri europene duce la concluzia că, în ciuda existenței a încă o serie de dificultăți, s-au creat astăzi condiții reale pentru accelerarea pregătirii ei, prin trecerea cît mai grabnică la întîlniri multilaterale, cu participarea tuturor statelor interesate. De natura evidenței aceasta implică renunțarea la punerea unor condiții prealabile și înlăturarea oricăror obstacole, reclamă eforturi sporite din partea tuturor statelor europene.

Pronunțîndu-se în mod constant pentru convocarea acestei conferințe, țara noastră a manifestat o largă receptivitate față de orice opinii și propuneri constructive exprimate și, în același timp, a luat și ia parte activă la pregătirea ei. În acest sens, România a prezentat o serie de propuneri și sugestii importante, menite să contribuie considerabil la organizarea întrunirii și la soluționarea problemelor europene existente. În concepția țării noastre, la organizarea conferinței — ca, de altfel, la întreg procesul de edificare a securității europene — trebuie să participe pe baze egale și în mod direct toate statele interesate, indiferent de orînduire socială și mărime. În același timp, este cunoscută poziția țării noastre, potrivit căreia nu e realistă pregătirea conferinței pe calea tratativelor de la bloc la bloc, deoarece o asemenea procedură ar contribui la consfințirea actualei diviziri artificiale a continentului și nu la depășirea ei, așa cum cer interesele reale ale securității europene.

Discuțiile din ultimul timp privind înfăptuirea securității europene și, implicit, cele legate de convocarea conferinței au scos în evidență că, dată fiind complexitatea temei, ar fi utilă crearea unui organism permanent pentru problemele securității și cooperării în Europa. Un asemenea organism ar putea, desigur, să joace un rol important în viața continentului, oferind reprezentanților statelor europene un cadru adecvat, specific, care să poată facilita o mai bună cunoaștere a pozițiilor, armonizarea lor.

Una din problemele principale de rezolvarea căreia depinde securitatea europeană este renunțarea la folosirea forței sau la amenințarea cu folosirea forței în relațiile mutuale dintre statele europene. Faptul că această idee este inclusă pe ordinea de zi propusă a conferinței europene, iar în favoarea ei s-a înregistrat o largă adeziune internațională, luminează caracterul stringent al acestei cerințe. Este un adevăr demonstrat de o îndelungată experiență internațională și europeană că, pe calea forței, a amenințării cu forța, a dictatului și presiunilor politice, economice și de orice altă natură nu se pot rezolva problemele litigioase dintre state.

România se pronunță cu hotărîre în favoarea abolirii definitive a forței în relațiile internaționale, militează cu consecvență pentru o nouă consacrare a acestei idei și, apreciază în context, că reuniunea general-europeană propusă oferă, în acest sens, un cadru adecvat. **„Considerăm** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că dezvoltarea evenimentelor internaționale demonstrează în mod pregnant că trebuie pus cu desăvîrșire capăt politicii imperialiste de forță, de dictat și amestec în treburile altor state, că deziderатul păcii internaționale nu se poate realiza decît prin renunțarea la politica de război, la orice fel de presiuni împotriva altor state". „Viața evidențiază tot mai mult** — subliniază, de asemenea, secretarul general al partidului nostru — **că unica modalitate de rezolvare a problemelor litigioase o constituie mijloacele pașnice, tratativele purtate în spiritul stimei și respectului reciproc. În acest sens, sînt chemate, după părerea noastră, să acționeze toate statele — mari, mijlocii sau mici — indiferent de orînduirea socială sau de continentul pe care se află situate".**

Realizarea, în cadrul conferinței general-europene, a unui acord în privința renunțării la forță în relațiile internaționale și asupra lărgirii relațiilor economice și tehnico-științifice, cu alte cuvinte, asupra a două teme care ating însăși esența securității și colaborării europene, ar contribui, desigur, la crearea unor condiții noi, favorabile soluționării treptate și a altor probleme ale continentului. În acest sens, de o deosebită importanță se dovedește a fi realizarea unor progrese reale pe calea dezarmării. În slujba acestui obiectiv, statele socialiste au promovat o serie de inițiative concrete. În ce privește România, ea s-a pronunțat în repetate rînduri — recent, cu prilejul sesiunii Comitetului pentru dezarmare de la Geneva — în favoarea adoptării de măsuri privind reducerea cursei înarmărilor, lichidarea bazelor militare de pe teritoriile altor state și retragerea trupelor străine în granițele naționale, desființarea simultană a blocurilor militare, renunțarea la efectuarea de manevre militare pe teritoriile altor state, abținerea de la demonstrații de forță și de la orice acte care generează tensiune, stimulează înarmările și împiedică progresul pe calea dezarmării.

Statele europene beneficiază astăzi de premise reale, de condiții calitativ noi pentru instituirea unui autentic sistem de securitate. Ansamblu de state suverane, Europa posedă capacități inestimabile de a deveni o zonă a păcii, un spațiu politic al înțelegerii și colaborării internaționale. Sînt necesare însă eforturi perseverente, tenace, în căutarea și sprijinirea acelor inițiative menite să promoveze un climat de încredere mutuală, o mai bună cunoaștere a punctelor de vedere, înlăturarea obstacolelor care încă mai persistă în calea înțelegerii între state ; se impun eforturi sporite pentru crearea unor condiții favorabile care să permită națiunilor să contribuie la soluționarea problemelor majore ale vieții internaționale.

În spiritul intereselor vitale ale destinderii, păcii și securității europene, România — împreună cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele democratice și antiimperialiste — a militat și militează neabătut pentru ameliorarea atmosferei politice europene ; prin întreaga ei activitate internațională, țara noastră își exprimă deplina adeziune la lupta pentru înfăptuirea deziderатelor nobile ale păcii și securității în Europa și în lume.

Radu PASCAL

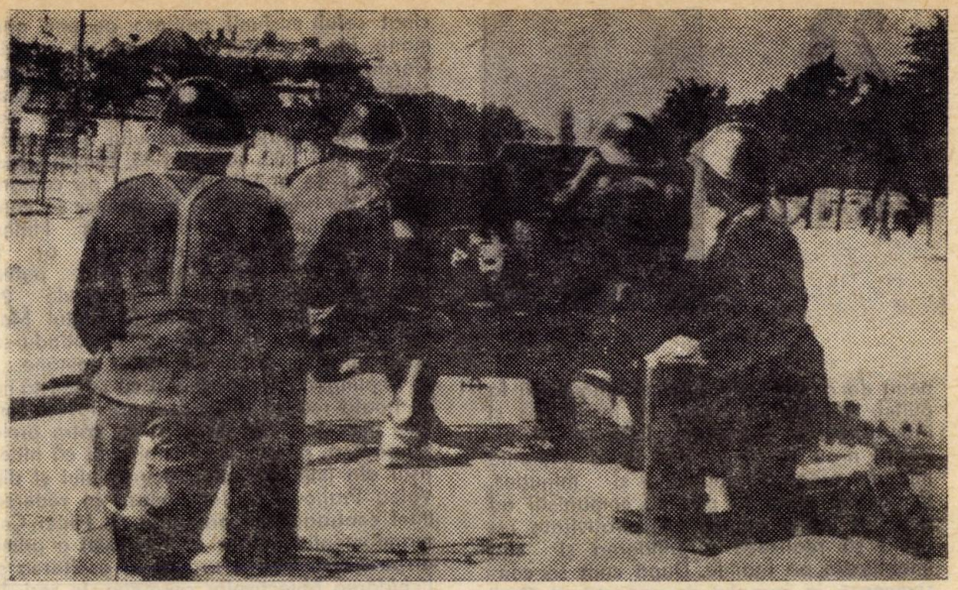

Ostași români în luptele de la Băneasa

ÎN ACEL AUGUST DE NEUITAT

În îndelungata și frămîntata lui istorie, în lupta grea dusă de-a lungul secolelor împotriva exploatării și asupririi, pentru libertate, independență și progres social, poporul român a înscris nenumărate pagini de glorie. Cu toate acestea se poate spune, fără exagerare, că opera de adînci prefaceri, care a început o dată cu insurecția națională antifascistă din august 1944, este de o măreție și însemnătate fără egal în istoria țării.

Încununată de succes deplin, insurecția națională antifascistă a demonstrat marea capacitate organizatorică și influența politică a Partidului Comunist Român. Exprimînd voința poporului, interesele vitale ale țării, partidul a condus cu hotărîre rezistența antifascistă, lupta pentru răsturnarea regimului antonescian, pentru ieșirea țării din războiul antisovietic și întoarcerea armelor împotriva Germaniei fasciste. P.C.R. a fost inițiatorul și organizatorul insurecției armate din august 1944, forța însuflețitoare a luptei poporului pentru îndeplinirea acestor obiective. Este meritul partidului comunist de a fi reunit, pentru realizarea acestor obiective, într-un singur front clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, ostași și ofițeri, cadre militare superioare, cercuri și personalități politice din rîndul claselor dominante, inclusiv monarhia, toate forțele democratice și patriotice ale poporului, ostile grupului dictatorial aflat la putere și dornice să pună capăt fascismului, să scoată țara din războiul antisovietic.

Evenimentele militare din vara anului 1944 pe fronturile celui de-al doilea război mondial, loviturile nimicitoare date hitleriștilor de Uniunea Sovietică, victoriile forțelor aliate, precum și marea amploare pe care o luase mișcarea de rezistență din Europa, în fruntea căreia se situau comuniștii, au creat condiții externe favorabile declanșării insurecției naționale antifasciste.

În interiorul țării, efervescența maselor atinsese în acea perioadă punctul culminant. Guvernul antonescian era izolat, aparatul de stat în derută. Erau coapte toate condițiile trecerii la acțiuni hotărîtoare.

În condițiile înaintării victorioase a armatelor sovietice, ale marii ofensive desfășurate pe direcția Iași-Chișinău (începută în zorii zilei de 20 august 1944), în zilele de 21 și 22 august au avut loc la Slănic Moldova convorbiri între Ion Antonescu și generalul Hans Friessner, unde, analizîndu-se situația de pe front, s-a hotărît continuarea războiului și transformarea României într-o zonă de operații militare. În acest scop, o parte din diviziile române din zona interioară au primit ordin să se deplaseze spre front. În seara zilei de 22 august 1944, reîntors la București, Ion Antonescu a convocat Consiliul de Miniștri, unde s-a luat hotărîrea să se continue războiul.

În aceste împrejurări, partidul comunist și celelalte forțe antifasciste au hotărît să grăbească înfăptuirea planurilor stabilite inițial, să treacă neîntîrziat la declanșarea și înfăptuirea insurecției naționale antifasciste. Aceasta a început, așa cum se știe, la 23 August 1944, prin arestarea, în jurul orei 17, a lui Ion Antonescu.

Imediat după arestarea membrilor guvernului antonescian a început punerea în aplicare a măsurilor politice și militare stabilite anterior. În București, la ora 18, Comandamentul Militar al Capitalei a comunicat unităților ordinul „Pajura", parolă convențională de alarmare a trupelor ; totodată, comandanții sectoarelor militare din oraș au fost convocați la Comandamentul Militar al Capitalei. La orele 18,30 s-a transmis ordinul „Stejar — extremă urgență", consemn de a se intra în dispozitivul de luptă prevăzut pentru acțiunile de curățire a Capitalei de trupele hitleriste. La aceeași oră, comandanților de unități li s-au transmis ordinele și dispozițiunile referitoare la ocuparea și apărarea sediilor instituțiilor publice din Capitală, blocarea prin foc și lichidarea într-o anumită succesiune de urgență a obiectivelor hitleriste.

Ofițerii și soldații au primit cu un sentiment de mare bucurie și entuziasm vestea răsturnării dictaturii militaro-fasciste și și-au exprimat hotărîrea de a îndeplini întocmai misiunile încredințate. A fost constituit noul guvern care includea reprezentanți ai partidelor politice din Blocul Național-Democrat, printre care Partidul Comunist Român. Proclamația regelui, întocmită de reprezentanții partidului comunist și ai palatului, de comun acord cu reprezentanții celorlalte partide din B.N.D., a fost imprimată de un tehnician al partidului comunist și difuzată la radio, de repetate ori, începînd de la orele 22, aducînd la cunoștința țării și a lumii actul istoric cu adînci repercusiuni în viața politică internă și de mare însemnătate pe plan internațional. Vestea răsturnării dictaturii antonesciene și a încetării ostilităților cu Națiunile Unite, a întoarcerii armelor împotriva Germaniei hitleriste a fost primită cu adîncă bucurie de masele largi ale poporului. În același timp, victoria insurecției a avut un larg ecou internațional, fiind apreciată de forțele antifasciste, democratice de pretutindeni, drept o contribuție de o deosebită importanță la prăbușirea frontului hitlerist în această parte a Europei.

Între orele 18,30 și 24,00, unitățile militare și formațiunile de luptă patriotice au luat sub control toate obiectivele române : Președinția Consiliului de Miniștri, Ministerul de Interne, Ministerul de Război, Palatul telefoanelor, Poșta centrală, posturile de radio etc. De asemenea, obiectivele hitleriste prevăzute în planul insurecției au fost blocate.

Forțele insurecționale din București au trecut apoi la atacarea succesivă a obiectivelor hitleriste, începînd din dimineața zilei de 24 august, ora 4. În zona Văii Prahovei, unități militare și grupe de patrioți înarmați au luat asupra lor paza principalelor uzine și instalații petroliere. În nordul țării o grupare de grăniceri români, sub comanda colonelului Nistor Teodorescu, a declanșat atacul contra Diviziei 3 munte germană în care era încadrată.

Declanșarea insurecției naționale antifasciste a constituit o adevărată surpriză pentru Germania nazistă, organele politice, diplomatice, militare și de informare hitleriste din România. Deși dispu-

23 AUGUST 1944 - 1971

neau de o rețea de spionaj bine pusă la punct, implantată adînc în instituțiile și întreprinderile românești, informatorii hitleriști n-au reușit să descopere acțiunile militare pregătite îndelung și minuțios. Punîndu-și viața în pericol, comuniștii au acționat într-o adîncă conspirativitate reușind să realizeze surprinderea și să-l imobilizeze pe inamic. După cum se consemnează în jurnalul de operații al Grupului de armate german „Ucraina de Sud" *, prima știre în legătură cu arestarea lui Antonescu „s-a primit la grupul de armate în jurul orei 20,30". În jurul acestei ore, statul major al armatei germane (de la Berlin — n.a.) comunica telefonic statului major (Ucraina de sud — n.a.) că, „în legătură cu Antonescu și cu vicepreședintele Consiliului de Miniștri s-ar părea că ceva nu este în regulă". Pentru a culege știri mai precise despre cele petrecute la București în după-amiaza zilei de 23 August, comandamentul Grupului de armate „Ucraina de Sud" a luat legătura cu șeful misiunii militare aeriene germane în România, generalul Gerstenberg, în jurul orei 20,50. Acesta a confirmat că informația transmisă de Berlin corespunde realității: „Ambii (Ion Antonescu și Mihai Antonescu — n.a.) ar fi mers azi după amiază la rege și nu s-ar mai fi întors pînă acum. Sper ca într-o jumătate de oră să pot da lămuriri". Iar la orele 22,25, deci, după transmiterea la radio a proclamației regale, șeful statului major al Grupului de armate „Ucraina de sud" a luat legătura cu Manfred von Kilinger, ministrul Germaniei în România, care i-a comunicat că „în cursul după-amiezii am primit informația că mareșalul ar fi fost arestat. După aceea m-am dus la rege. Acesta mi-a explicat că mareșalul ar fi demisionat și de aceea el a format un nou guvern". Totodată, Killinger îl informa că la acea oră toate „serviciile germane din București sînt înconjurate de trupe române".

Abia la ora 23,25, generalul-colonel Hans Friessner a raportat lui Hitler că față de schimbările survenite în România, el a preluat comanda supremă a tuturor misiunilor militare germane și a hotărît ca trupele germane să fie retrase pe cele mai rapide căi pe noi poziții, la poalele Carpaților Răsăriteni. Hitler s-a declarat de acord cu măsurile luate de Friessner și a promis că va transmite un ordin în acest sens.

În jurul orei 00,00 șeful secției operative a Wehrmachtului a transmis telefonic Grupului de armate ordinul lui Hitler „de a zdrobi lovitura (!), de a aresta pe rege și camarila regală și de a forma sub conducerea unui general filo-german, în cazul în care Antonescu nu mai este disponibil, un nou guvern". Cu aducerea la îndeplinire a ordinului lui Hitler era însărcinat șeful misiunii militare aeriene germane în România, generalul de aviație Gerstenberg. Acest ordin a fost comunicat telefonic șefului statului major al aviației germane din România de către șeful Statului Major al Grupului de armate în jurul orei 1,05. La ora 1,55, comandantul Grupului de armate însărcina pe comandantul de brigadă S.S. Hoffmeyer să conducă acțiunea ordonată de Hitler, dacă generalul Gerstenberg ar fi în situația de a nu-și mai putea îndeplini misiunea. În ziua de 24 august în jurul orei 1,15 la Statul Major al Grupului de armate, discutîndu-se „problema dezarmării trupelor române... , se deplîngea imediat faptul că „aceasta nu se poate realiza din cauză că lipsesc forțele necesare". În aceeași zi, către orele 2 noaptea, primindu-se informații că hitleriștii din împrejurimile Bucureștiului și din Valea Prahovei se regrupează în vederea unei contraacțiuni, ordonate de Hitler, Comandamentul militar al Capitalei a primit dispoziții să treacă urgent la asaltarea și lichidarea obiectivelor germane. În zori, în jurul orei 4, unitățile militare și formațiunile patriotice, cu sprijinul larg al populației bucureștene, au dezlănțuit atacul general împotriva hitleriștilor.

La ora 3,05, generalul Hansen, șeful misiunii militare germane pentru trupele de uscat din România, se afla la generalul Racoviță, noul ministru de război român, cu care discuta situația creată. La ora 4,05, Hansen a raportat telefonic lui Friessner discuțiile avute. Între altele, el atrăgea atenția că „noul guvern român trebuie privit cu seriozitate. Să nu se lase nimeni condus de iluzia că este vorba de un grup restrîns... În spatele său stă întregul popor român... întreg corpul de generali". Și mai departe Hansen afirma că atît el cît și ambasadorul von Killinger, generalul de aviație Gerstenberg și ministrul Clodius sînt „unanimi de părere că forțele proprii sînt cu totul insuficiente pentru luarea în stăpînire a Bucureștiului și înlăturarea noului guvern" și că „acțiunea va eșua". În urma acestei convorbiri, comandantul Grupului de armate a luat din nou legătura cu Berlinul, informîndu-l asupra convorbirii cu generalul Hansen. În același timp, generalul Gerstenberg, însoțit de doi ofițeri români, sosea la trupele germane de la Băneasa, pregătite de Hofmeyer să atace Bucureștiul în scopul de a opri acțiunea forțelor insurecționale. La ora 5, Berlinul comunica grupului de armate că ordinul dat, de atacare a Bucureștiului, se menține, iar la ora 5,10 generalul Gerstenberg primea ordin să treacă imediat la acțiune. Forțele insurecționale erau, însă, pregătite să primească așa cum se cuvine pe dușmanii țării. Acțiunea împotriva Bucureștiului declanșată în jurul orei 7,30, cu aproximativ 6 000 de militari, a suferit un eșec total.

Cu toate încercările unor cercuri din jurul palatului de a împiedica intrarea imediată în luptă a armatei române împotriva Germaniei hitleriste, unitățile militare, împreună cu formațiunile patriotice care numărau mii și mii de luptători în principalele orașe ale țării, dînd bătălii grele, au lichidat rezistența trupelor naziste și au eliberat în cîteva zile Bucureștiul și cea mai mare parte a țării.

Împotriva atacurilor îndreptate asupra Capitalei, forțele insurecționale au opus o dîrză rezistență, ceea ce a determinat pe generalul Gerstenberg să raporteze, la mai puțin de o oră de la începerea atacului, că „s-a izbit încă de la declanșarea acțiunii de o puternică rezistență", ca la 40 de minute după aceea, la ora 8,40, să transmită un nou raport în care să arate că „s-a împotmolit", iar la ora 11 30 în aceeași zi, să raporteze personal comandantului Grupului de armate că rezistența este „foarte puternică și că nu se poate pătrunde în oraș".

Eșecurile hitleriștilor se țineau lanț. În după-amiaza zilei de 23 August, ei au atacat prin surprindere și postul de radio-emisie Brașov, dar și acest atac a eșuat în fața rezistenței forțelor insurecționale.

În ziua de 25 august, în jurnalul de operații al aceluiași comandament se nota că „la București nu s-a realizat nici un progres". Statul major al Grupului de armate de sub comanda generalului Friessner aprecia că acțiunile de luptă ale forțelor insurecționale au pus într-o grea situație serviciile spatelui și unitățile germane aflate mai înapoi și nu se poate încă prevedea care din ele vor izbuti să iasă din România.

În ziua de 26 august forțele insurecționale lichidaseră deja rezistențele hitleriste din București. În ceea ce privește împrejurimile, cu toate că trupele germane de la nord de București aveau din această zi la comandă pe generalul Stahel, specializat în Polonia în reprimarea insurecției, și primiseră ca întărire un batalion de parașutiști, ele erau pe punctul de a se retrage. Dar nici aceasta nu îi mai putea salva pe hitleriști. În după-amiaza zilei de 27 august 1944, generalul Stahel comunica prin radio, la ora 17,45 că „din cauza marilor pierderi și a puternicelor forțe blindate românești s-ar putea impune încă din noaptea aceasta (27/28 august — n.a.) renunțarea la lupta pentru București". La ora 23,15, Grupul de armate comunica prin radio Grupului Stahel ordinul de retragere către Ploiești, iar la 28 august 1944, acest grup, constrîns de unitățile Armatei a 4-a române, depunea armele. Zdrobirea acestei grupări hitleriste a asigurat victoria deplină și definitivă a insurecției în București.

Concomitent cu acțiunile din Capitală, forțele insurecționale s-au ridicat la luptă în celelalte regiuni ale țării, eliberînd, între 23 și 31 august 1944, întreaga parte centrală, de sud-est, sud și sud-vest a țării. Ele au provocat inamicului grele pierderi : peste 56 000 de prizonieri, între care 14 generali și 1 421 de ofițeri, 5 000 de morți. Au fost capturate 222 avioane, 438 de nave fluviale și maritime și o mare cantitate de tehnică de luptă și mijloace de transport.

La acțiunile insurecționale au luat parte 460 000 de soldați, subofițeri, ofițeri și generali, dintre care 8 500 de soldați și ofițeri (morți și răniți) și-au vărsat sîngele pentru eliberarea patriei. Un mare număr de jertfe l-au dat, de asemenea, formațiunile patriotice.

Insurecția din august 1944 a constituit o puternică expresie a hotărîrii poporului român de a-și determina singur soarta, unul din acele momente în dezvoltarea unei țări cînd se manifestă deosebit de pregnant rolul maselor populare de făuritoare ale istoriei. Victoria ei ca și desfășurarea cu succes a luptelor de masă din anii următori constituie o puternică mărturie a justeței liniei politice a Partidului Comunist Român, a strategiei și tacticii sale revoluționare, o strălucită dovadă a capacității organizatorice și a forței sale de mobilizare a maselor.

„23 August 1944 — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — va rămîne veșnic în conștiința poporului, amintirea sa transmițîndu-se din generație în generație ca un simbol strălucit al eroismului maselor populare, al spiritului revoluționar al comuniștilor, al tuturor militanților progresiști din țara noastră".

Colonel Dumitru TUȚU
doctor în istorie

* Datele referitoare la mișcările armatei hitleriste sînt culese din jurnalul de operații al Grupului de armate „Ucraina de sud" care se păstrează în orginal în Arhiva militară germană din Freiburg (R F G.).

ROMÂNIA
prezențe • contacte • opinii

AMIR ABBAS HOVEYDA
primul ministru al Iranului

RELAȚIILE ROMÂNO-IRANIENE: UN DIALOG FRUCTUOS

La invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, se află într-o vizită oficială în țara noastră primul ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveyda. Premierul iranian a fost primit de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, căruia i-a transmis un cordial mesaj de prietenie din partea Șahinșahului Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr. În cadrul convorbirii care a avut loc între președintele Consiliului de Stat și șeful guvernului iranian a fost subliniată cu satisfacție evoluția pozitivă a relațiilor bilaterale, relații bazate pe o îndelungată tradiție de prietenie între poporul român și poporul iranian. De asemenea, s-a exprimat hotărîrea comună de a dezvolta în continuare legăturile multilaterale între cele două țări, relevîndu-se posibilitățile largi ce există pentru adîncirea și diversificarea lor.

Pe agenda vizitei primului ministru al Iranului au figurat, de asemenea, convorbiri oficiale cu președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România Ion Gheorghe Maurer, în cadrul cărora cei doi șefi de guverne au făcut un tur de orizont asupra relațiilor româno-iraniene, a posibilităților ce se deschid în vederea adîncirii și extinderii lor, în interesul celor două state și popoare, al păcii și cooperării internaționale. Cei doi șefi de guverne au avut, totodată, un schimb de opinii asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale de interes comun.

La solicitarea revistei „Lumea", primul ministru al Iranului a avut deosebita amabilitate de a acorda un interviu.

— Dialogul între România și Iran este în ultima vreme deosebit de activ. Ce ne puteți spune despre evoluția relațiilor bilaterale ?

— Cred că vizitele reciproce la cel mai înalt nivel, a președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, în Iran și a Majestății sale Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, în România, precum și vizitele șefilor de guverne din cele două țări au contribuit la dezvoltarea relațiilor și a legăturilor dintre statele și popoarele noastre. În cadrul acestor contacte noi am avut posibilitatea să purtăm discuții utile, să facem un tur de orizont asupra problemelor relațiilor bilaterale, a planificării, într-o perspectivă mai largă, a legăturilor noastre economice, în sfîrșit, să analizăm problemele internaționale cele mai importante. În legătură cu aceste contacte directe trebuie să subliniez că Iranul așteaptă cu mult interes vizita domnului Nicolae Ceaușescu, în octombrie anul acesta, cu ocazia aniversării celor 2 500 de ani de la înființarea statului iranian.

— Cum apreciați domnule prim-ministru, semnificația acestei sărbători în evoluția națiunii iraniene ?

— Nu sînt multe state în lume care să poată celebra 25 de secole de la înființarea lor. Cirus cel Mare, întemeietorul statului iranian, autor al unei opere binecunoscute în întreaga lume, este celebru — în același timp — prin principiile umaniste pe care le-a făcut cunoscute în lumea antică, principiile **drepturilor omului.** „Chartele" sale edifică tocmai aceste drepturi remarcabile și a căror viabilitate nu poate fi contestată.

Pentru noi, iranienii, sărbătorirea celor 2 500 de ani de existență a statului este importantă căci conferă posibilitatea unei largi retrospective și, în același timp, a creionării perspectivei dezvoltării noastre. În ultimii 8 ani, programul de reforme inițiat de Șahinșahul Iranului, denumit „Revoluția Albă", marchează tocmai drumul spre această perspectivă : o dezvoltare rapidă, în ritm susținut, a economiei și societății iraniene. Ca și poporul României, poporul Iranului se îndreaptă cu încredere spre un viitor prosper în condițiile păcii.

— Am dori, domnule prim ministru, să vă referiți la direcțiile principale ale dezvoltării actuale, economice și sociale, a Iranului.

— Iranul înregistrează în ultima perioadă o dezvoltare extrem de rapidă. Ritmul anual de creștere a venitului național este de 10 la sută. De asemenea, ritmul investițiilor industriale este de 15 la sută anual. Deși sîntem încă o țară preponderent agricolă, putem afirma că nota dominantă a dezvoltării noastre este reprezentată de expansiunea industriei. Se remarcă, în acest sens, creșterea populației productive din sectoarele tehnice.

În privința politicii generale, pe ansamblul economiei, voi sublinia eforturile care se depun în Iran în vederea unei mai echitabile distribuiri a veniturilor.

Putem spune că, în următorul cincinal, Iranul va depăși, ca urmare a concertării eforturilor noastre, stadiul economic al țărilor în curs de dezvoltare. Aceasta nu numai în domeniul strict economic, dar și în sectoarele sociale. În legătură cu aceasta, noi am extins în ultima perioadă serviciile sociale, am dezvoltat sistemul de asigurări obligatorii, care astăzi includ nu numai populația industrială, ci și pe aceea din zonele rurale.

În domeniul educației, de asemenea, am investit mari energii. De altfel, în cel de-al doilea an al actualului cincinal, perspectivele schițate pentru sfîrșitul său fuseseră deja împlinite. Acest succes ni se pare deosebit de important, căci educația este o „industrie" majoră : ea prepară cadrele de specialiști necesari întregii noastre economii.

— Excelență, vă rugăm să vă referiți în continuare la direcțiile fundamentale urmate de politica externă a statului dv.

— Primul principiu care stă la baza politicii noastre externe este independența națională. Sîntem fermi în respectarea acestui principiu. În al doilea rînd, noi credem că trebuie să avem relații amicale cu toate statele lumii, indiferent de regimul lor social-politic. Nu cred că deosebirile între structurile social-politice trebuie să depărteze statele lumii. Un exemplu elocvent este furnizat tocmai de România și Iran.

Diplomația iraniană activează constant pentru stabilirea unui climat de înțelegere și bună cooperare în lume și militează practic, în cadrul organizațiilor internaționale, în special la O.N.U., pentru ca acest climat să devină un fapt real.

În concepția noastră fiecare stat, mare sau mic, își poate aduce o contribuție reală la întronarea principiilor umaniste ce trebuie să stea la baza legăturilor între state. De aceea, noi practicăm o coexistență activă și luptăm pentru ca O.N.U. să capete, plenar, rolul său universal. Căci fiecare țară este interesată în ce se petrece pe glob, ficare țară, indiferent de mărimea ei, își poate aduce contribuția la găsirea unor soluții pașnice în contextul politic internațional extrem de complex.

Aș afirma, ca o concluzie la principiile enunțate, că politica externă a Iranului se bazează pe respectul mutual între țări și neintervenția în treburile interne.

— Domnule prim ministru, în contextul dorinței reciproce de strîngere a relațiilor dintre statele noastre, ce rol atribuiți vizitelor personalităților din cele două țări ?

— În opinia mea, vizitele reciproce ale personalităților constituie un element deosebit de important. Nu numai în planul dezvoltării relațiilor bilaterale, dar și al îmbunătățirii climatului internațional în general. Pentru a mă referi la contactele româno-iraniene, la nivelul șefilor de state și guverne, pot afirma că ele au reprezentat și reprezintă o efectivă modalitate de apropiere, de comprehensiune reciprocă, de găsire a unor noi căi de colaborare, în beneficiul ambelor popoare. Dincolo de aspectele protocolare, prietenia româno-iraniană se întărește cu fiecare asemenea ocazie, în mod sincer. Aceasta este și important și plăcut.

Radu BUDEANU

Prof. dr. KARL SCHILLER

ministrul economiei și finanțelor al Republicii Federale a Germaniei

SCHIMBURI ÎN CONTINUĂ CREȘTERE

Personalitate de prim plan a vieții internaționale, ministrul economiei și finanțelor al R.F. a Germaniei, prof. dr. Karl Schiller ne-a vizitat timp de o săptămînă țara (4—12 august 1971). Este a doua vizită pe care a efectuat-o în România, prima avînd loc în urmă cu doi ani, la începutul lunii septembrie 1969.

În timpul actualei sale șederi în țară, ministrul vest-german a fost primit de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a avut întrevederi și a purtat discuții cu ministrul comerțului exterior al României. Cu acest prilej, au fost abordate diverse probleme vizînd dezvoltarea relațiilor economice dintre România și R.F.G.

Astfel, în timpul întrevederii dintre președintele Nicolae Ceaușescu și oaspetele vest-german s-a discutat despre stadiul actual și perspectivele promovării schimburilor comerciale și cooperării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări. Convorbirile au evidențiat progresele realizate în ultimii ani, au subliniat interesul comun și dorința de a încuraja, în continuare, dezvoltarea schimburilor în aceste domenii, în interesul ambelor state, al colaborării internaționale.

Înainte de a părăsi Bucureștiul, prof. dr. Karl Schiller a avut amabilitatea să acorde un interviu revistei „Lumea".

„De astă dată — ne-a declarat d-sa — am avut prilejul să cunosc țara dv. mai bine, am reușit să-mi formez o imagine mult mai cuprinzătoare despre România. Am putut să constat investițiile foarte importante pe care le-ați făcut și să remarc numărul mare de obiective industriale repartizate pe întreg teritoriul țării".

Convorbirea s-a axat, apoi, pe probleme privind stadiul și perspectivele de evoluție a colaborării economice româno — vest-germane . *„Am avut ocazia* — ne-a declarat ministrul vest-german — *să discut despre cooperarea economică dintre cele două țări cu dl Burtică, ministrul comerțului exterior al României ; de altfel nu e prima oară. Aceste probleme, am avut deosebita plăcere să le discut și cu dl. președinte Nicolae Ceaușescu pe care îl văd a doua oară — prima dată în vara lui 1969, cînd am vizitat România. Sînt de părere* — a afirmat ministrul vest-german — *că problemele de cooperare sînt rezolvate în mod favorabil. Aș vrea să remarc că, în prezent, există mai multe condiții favorabile dezvoltării, în continuare, a relațiilor economice dintre cele două țări. Între firmele românești și vest germane — se poate spune — există astăzi numeroase forme de cooperare. Domeniile de cooperare economică sînt nenumărate ; nu aș putea exclude pe nici unul ; poate, cu timpul, să se evidențieze, între acestea, cîteva cu o pondere deosebită. În lumina recentelor convorbiri, consider că perspectivele de dezvoltare a relațiilor economice și comerciale dintre cele două țări sînt dintre cele mai favorabile".*

În continuarea discuției avute cu ministrul federal al economiei și finanțelor, au fost abordate o serie de probleme privind situația financiară occidentală și, cu prioritate, a R.F.G. Personalitate cunoscută în materie de economie, autor al mai multor studii de specialitate, iar, în calitate de ministru, inițiator al unor măsuri de rezonanță internațională, prof. dr. Karl Schiller ne-a vorbit și despre unele probleme valutare. Evident, ne-au interesat, mai cu seamă, cauzele care au determinat, în opinia d-lui ministru, hotărîrea guvernului R.F.G. privind cursul flotant al mărcii vest-germane, măsură mult discutată în Occident. *„Ne-am decis* — explica prof. dr. Karl Schiller — *în favoarea cursului flotant al mărcii, la 9 mai 1971, pentru a ne apăra de influențele inflaționiste din afară. Aceste măsuri au fost luate, totodată, în intenția de a stabiliza economia noastră. Cît va dura această perioadă de curs flotant al mărcii n-aș putea preciza. În orice caz* — a ținut să sublinieze interlocutorul nostru — *perioada nu s-a terminat".*

R. P.

DIRECȚII ALE DEZVOLTĂRII ÎN CONTINUARE A COLABORĂRII ȘI COOPERĂRII ECONOMICE ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE DINTRE ȚĂRILE SOCIALISTE MEMBRE ALE C.A.E.R.

Sesiunea a XXV-a a C.A.E.R., care a avut loc recent la București, marchează o etapă însemnată în dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările membre. După cum este cunoscut, la această sesiune a fost adoptat „Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R." Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„adoptarea acestui program va impulsiona dezvoltarea colaborării între țările noastre, va contribui la dezvoltarea economiei socialiste din fiecare țară și, totodată, la creșterea tuturor țărilor membre ale C.A.E.R. și, prin aceasta, la creșterea în general a influenței socialismului în lume".**

După cum a demonstrat întreaga evoluție socială, fundamentul progresului general al societății îl constituie dezvoltarea forțelor productive, a producției materiale. Datorită înfăptuirii consecvente a industrializării socialiste, realizării unor ritmuri înalte de creștere economică, țările socialiste au asigurat într-un termen istoric scurt înnoirea bazei tehnico-materiale a societății, au sporit într-o măsură uriașă potențialul lor industrial. La temelia acestor succese se află eforturile depuse de poporul fiecărei țări pentru avîntul economiei sale naționale, mobilizarea și utilizarea tot mai eficientă a propriilor resurse naturale și de muncă. În același timp, progresul fiecărei țări socialiste este favorizat de lărgirea și consolidarea colaborării multilaterale cu celelalte țări ale sistemului mondial socialist.

Reafirmînd într-o formă clară principiile fundamentale ale colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R., Programul complex prevede principalele direcții și sarcini ale adîncirii și perfecționării colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice, atît în principalele domenii de activitate — planificare, știință și tehnică, comerț exterior, relații valutar-financiare — cît și în ramurile de bază ale producției materiale, respectiv în industrie, agricultură și industria alimentară, transporturi, construcții, economia apelor.

În dezvoltarea relațiilor externe ale țării, partidul și guvernul nostru pornesc de la faptul că participarea largă la circuitul de valori materiale și spirituale constituie în lumea de azi o necesitate imperioasă a progresului social în fiecare țară, o cerință fundamentală a apropierii și înțelegerii între popoare. România acționează cu consecvență pentru dezvoltarea largă a cooperării cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, cu statele în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduirea lor socială.

Ca membru fondator al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, România a militat în permanență, de-a lungul celor peste două decenii de existență a C.A.E.R., pentru perfecționarea continuă a activității în cadrul acestei organizații, care, prin însuși Statutul ei, este chemată să contribuie, pe calea unirii și coordonării eforturilor țărilor membre, la accelerarea progresului economic și tehnic în fiecare din aceste țări, la ridicarea nivelului industrializării, la creșterea continuă a productivității muncii și la ridicarea neîncetată a bunăstării popoarelor tuturor țărilor membre ale Consiliului.

Experiența României — ca, de altfel, și a celorlalte țări socialiste — a dovedit că numai industrializarea socialistă poate asigura progresul rapid al economiei naționale, dezvoltarea tuturor ramurilor producției materiale, ridicarea nivelului de trai al poporului, independența și suveranitatea națională. Continuarea consecventă a industrializării și în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane, se află, de aceea, în centrul politicii economice a partidului și statului nostru.

Trebuie menționat faptul că în Programul complex, țările membre ale C.A.E.R. au convenit că perfecționarea și adîncirea colaborării trebuie să conducă la atingerea celui mai înalt nivel tehnico-științific al producției, la dezvoltarea unei structuri raționale a economiei naționale a țărilor membre, care să favorizeze folosirea complexă a resurselor naturale, elaborarea și asimilarea tehnologiei moderne, introducerea formelor avansate de organizare și conducere a producției și a muncii. Realizarea obiectivelor preconizate în domeniul industriei este chemată să contribuie la formarea complexului economic optim al fiecărei țări, complex care, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, presupune legături economice externe eficiente, dezvoltarea și adîncirea specializării și cooperării internaționale în producție. Totodată, prevederile Programului trebuie să-și aducă contribuția la apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică ale țărilor membre ale C.A.E.R.

Prin măsurile preconizate în Programul complex, țările membre ale C.A.E.R. au în vedere asigurarea, într-o măsură mai deplină, a necesităților crescînde de materii prime, combustibil și energie, problemă de o deosebită importanță pentru dezvoltarea ascendentă a economiilor naționale. Cooperarea țărilor membre ale C.A.E.R. în această privință prevede concentrarea eforturilor pentru asigurarea de rezerve de combustibil și materii prime minerale pe o perspectivă îndelungată, de 10—20 de ani, elaborarea prognozei necesarului de combustibil și energie pentru anul 1990 și pînă în anul 2000 și determinarea concepției structurii balanțelor de combustibil și energie ale țărilor pentru anul 1980.

Pe această linie, se preconizează dezvoltarea extracției și construirea, prin eforturile comune ale țărilor interesate, a unor capacități de producție pe teritoriul Uniunii Sovietice pentru minereuri de fier, cocs metalurgic, feroaliaje, mangan, cupru și nichel. De asemenea, se are în vedere crearea pe teritoriul U.R.S.S. de capacități suplimentare pentru extracția și transportul țițeiului și gazelor din această țară în celelalte țări.

Colaborarea țărilor membre ale C.A.E.R. în domeniul energiei prevede studierea și determinarea principalelor direcții ale folosirii cît mai eficiente, în perspectivă, a cărbunelui în țările membre ale C.A.E.R., examinarea posibilităților de construire, prin eforturi comune, a unor termocentrale, bazate pe utilizarea cărbunelui energetic, construirea prin cooperare a unor hidrocentrale — cum sînt cele ce urmează a fi construite de către România și Bulgaria pe Dunăre și de către România și U.R.S.S. pe Prut — elaborarea de propuneri pentru accelerarea dezvoltării și introducerea eficientă în economia națională a energiei atomice pe scară industrială.

Pornind de la rolul deosebit pe care industria construcțiilor de mașini îl are în perfecționarea continuă a mijloacelor de producție, în creșterea eficienței producției sociale, într-un cuvînt, în modernizarea întregii economii naționale, în Programul complex țările membre ale C.A.E.R. au în vedere abordarea și rezolvarea problemelor esențiale ale producției de mașini pentru toate ramurile, în scopul satisfacerii în mai mare măsură a necesarului țărilor în astfel de produse.

În acest domeniu, Programul pune accentul pe cooperarea și specializarea în producție, ca una din formele și metodele cele mai eficiente, a căror aplicare consecventă poate contribui la soluționarea unor probleme deosebit de importante ale dezvoltării lor economice. Adîncirea și perfecționarea în continuare a colaborării în domeniul construcțiilor de mașini cuprinde elaborarea unor prognoze ale dezvoltării producției de diverse utilaje pe perioada 1976—1980 și, orientativ, pînă în anul 1985, analize comparative cu nivelul atins pe plan mondial în domeniul respectiv, perfecționarea colaborării tehnico-științifice în scopul ridicării performanțelor tehnice ale mașinilor-unelte și ale altor utilaje, crearea de tipuri noi, mai moderne, de mașini și sisteme de mașini.

Pe baza cadrului preconizat în Programul complex țara noastră va participa, împreună cu ceilalți parteneri din C.A.E.R., la examinarea posibilităților de cooperare și specializare, îndeosebi în producția unor tipuri de mașini-unelte speciale și de precizie, în elaborarea unor mașini-unelte cu comandă program numerică, și a altor tipuri de mașini-unelte, în organizarea producției de autocamioane de mare capacitate etc.

În domeniul industriei chimice — ramură dintre cele mai dinamice pe plan mondial, indispensabilă pentru o economie modernă — țările membre ale C.A.E.R. prevăd, prin Programul complex, o largă colaborare economică și tehnico-științifică menită să asigure avîntul și diversificarea acestei ramuri. Îndeosebi, țările membre au în vedere : dezvoltarea producției de mase plastice și fibre chimice, pe calea cooperării și specializării în producție ; coordonarea eforturilor țărilor interesate în construirea unor mari instalații pentru producerea etilenei ; construirea de către țările interesate de capacități pentru producția fosforului galben în U.R.S.S., precum și a altor tipuri de produse cu conținut de fosfor de înaltă capacitate în R. P. Mongolă ; elaborarea de propuneri privind construirea, cu eforturile comune ale țărilor interesate, de capacități pentru fabricarea cauciucului izoprenic și a unei fabrici de celuloză în U.R.S.S. ; coordonarea eforturilor țărilor membre în creșterea producției de îngrășăminte minerale, etc. O atenție deosebită se va acorda elaborării prognozelor dezvoltării diferitelor ramuri furnizoare de materii prime pentru industria chimică, de celuloză și hîrtie. Ca țară cu o industrie chimică în plin avînt, România va contribui în mod substanțial la rezolvarea sarcinilor preconizate în acest domeniu.

În cadrul economiilor naționale ale țărilor membre ale C.A.E.R. un rol important revine agriculturii, ramură furnizoare de produse pentru nevoile populației și de materii prime pentru industrie. Ca direcții ale perfecționării colaborării în acest domeniu sînt avute în vedere : adîncirea coordonării planurilor de perspectivă ale dezvoltării agriculturii și industriei alimentare privind tipurile de produse și ramurile de producție convenite ; specializarea și cooperarea țărilor interesate în producția agricolă și industria alimentară ; studierea posibilităților stimulării în țările membre ale C.A.E.R. a producției și exportului de produse agricole și alimentare cu ajutorul prețurilor și altele.

Prevederile Programului complex în **domeniul dezvoltării transporturilor** se referă la elaborarea de prognoze pentru o perspectivă de 10—20 de ani privind transporturile de călători și de mărfuri în traficul internațional, principalele direcții ale dezvoltării tehnice a mijloacelor și echipamentelor de transport, inclusiv raționalizarea tehnologiilor în transporturi etc.

În domeniul construcțiilor, în Programul complex se prevede colaborarea țărilor membre în producția cimentului, a produselor din asbociment și a elementelor ușoare de construcții ; proiectarea de fabrici pentru producția principalelor materiale de construcții ; coordonarea eforturilor privind satisfacerea necesarului în materii prime și semifabricate.

În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, dezvoltarea economiei depinde într-o măsură tot mai mare de ridicarea potențialului științific și tehnologic, de capacitatea de introducere în practica economică și socială a cuceririlor științei și tehnicii. **Pornind de la aceste considerente, țările membre ale C.A.E.R. au consacrat în Programul complex un loc important colaborării în domeniul științei și tehnicii.** Ca forme concrete de colaborare tehnico-științifică, țările membre ale C.A.E.R. preconizează : cooperarea pe bază de convenții și acorduri între ministere, departamente, institute, întreprinderi și alte organizații ; crearea de către țările interesate, pe bază de convenții, de institute internaționale de cercetări științifice, organizații de proiectare, laboratoare și secții comune, precum și uniuni științifico-productive internaționale cu gestiune economică proprie ; coordonarea cercetărilor științifice și tehnice, care prezintă interes reciproc ; schimbul de rezultate ale cercetărilor tehnico-științifice ; colaborarea în domeniul invențiilor și brevetelor. România, profund interesată în creșterea rolului științei în dezvoltarea producției materiale, va continua să depună și în viitor toate eforturile pentru intensificarea și diversificarea cercetărilor naționale, pentru valorificarea potențialului său științific și tehnic, concomitent cu extinderea colaborării cu celelalte țări membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, precum și cu alte țări ale lumii.

Un loc important este rezervat în Programul complex **perfecționării relațiilor valutar-financiare,** precum și **colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R. în domeniul comerțului exterior.** Acest lucru se justifică dacă se are în vedere concepția — concretizată în Programul complex — în care urmează să se realizeze procesul adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R. După cum se arată în Programul complex acest proces se va înfăptui și în viitor în conformitate cu **principiile internaționalismului socialist, pe baza respectării suveranității de stat, independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne ale țărilor, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.** Programul arată, de asemenea, că integrarea economică socialistă nu este însoțită de crearea de organe supranaționale, nu afectează problemele planificării interne, ale activității financiare și de gestiune economică a organizațiilor naționale.

În ce privește comerțul exterior dintre țările membre ale C.A.E.R., s-a convenit asupra perfecționării și întăririi rolului acordurilor comerciale de lungă durată și al protocoalelor anuale privind schimburile de mărfuri, ca formă verificată a asigurării economiilor naționale ale țărilor membre, pe o bază planică, cu mașini, materii prime, materiale și alte mărfuri necesare, precum și a asigurării desfacerii producției. De asemenea, se preconizează extinderea practicii încheierii de contracte pe termen lung, precum și perfecționarea sistemului prețurilor din comerțul reciproc.

Se cuvine a fi relevat în mod deosebit faptul că fiecare țară membră a C.A.E.R. participă la acțiunile de colaborare în producție, știință și tehnică pe baza liberului ei consimțămînt deplin ; ea poate lua parte, la libera alegere, de la caz la caz, la realizarea măsurilor stabilite în Programul complex pentru care manifestă interes. Prezintă, de asemenea, o importanță aparte prevederea din Programul complex potrivit căreia fiecare țară membră a C.A.E.R. are dreptul, în orice moment, să-și declare interesul de a participa la acea acțiune la care inițial nu a dorit să participe dintr-un motiv sau altul. În Programul complex se subliniază, totodată, că neparticiparea unor țări la anumite acțiuni nu trebuie să influențeze asupra colaborării și cooperării în alte domenii de activitate.

Participînd activ la perfecționarea și adîncirea colaborării în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, România socialistă va dezvolta și în viitor colaborarea cu toate țările socialiste, considerînd că aceasta corespunde atît intereselor poporului nostru, cît și cauzei unității țărilor socialiste. Totodată, țara noastră va dezvolta legăturile economice și tehnico-științifice cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduirea socială, pe baza principiilor egalității în drepturi, avantajului reciproc și respectării suveranității, neamestecului în treburile interne. Aceasta reprezintă o cerință obiectivă a diviziunii internaționale a muncii, fiind în deplină concordanță cu cerințele politicii de coexistență pașnică, cu interesele progresului social și ale păcii.

Gheorghe FLORESCU

ECUAȚIA

MILITARIZARE — CRIZA DOLARULUI

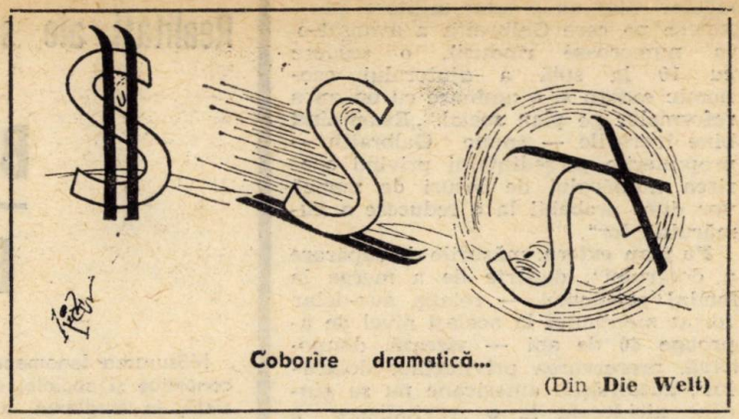

Coborîre dramatică...

(Din **Die Welt**)

Din nou tensiune monetară pe pieţele occidentale. Din nou autorităţile monetare din majoritatea ţărilor occidentale se văd nevoite să recurgă la soluţia extremă a închiderii burselor de valori şi a suspendării tranzacţiilor cu valute. De data aceasta, datorită măsurilor cu caracter excepţional pe care, într-un discurs televizat, preşedintele Nixon le-a anunţat în vederea „contracarării speculaţiilor asupra dolarului pe pieţele monetare occidentale şi combaterii inflaţiei şi şomajului pe plan intern".

Actuala erupţie monetară este doar o ipostază a crizei sistemului valutar capitalist. Pe fondul instabilităţii crescînde a acestui sistem — la rîndu-i oglindă a instabilităţii economiei capitaliste, a inegalităţii dezvoltării ei, a incapacităţii capitalismului de a asigura o dezvoltare echilibrată, a ascuţirii contradicţiilor economice şi politice interoccidentale — actualul puseu febril reflectă, în principal, accentuarea dezechilibrului economic şi monetar, ca urmare a ritmului inflaţionist deosebit de alert din S.U.A. şi a perpetuării şi chiar adîncirii deficitului balanţei de plăţi americane.

În aceste condiţii, autorităţile americane nu mai puteau amîna la nesfîrşit adoptarea unor măsuri concrete. Nu atît din considerente externe — din „grija" de a atenua tensiunile monetare occidentale sau din „dorinţa" de a da curs unor solicitări ale partenerilor occidentali — ci, în primul rînd, din considerente de ordin intern. Tocmai datorită acumulării sale pe perioade îndelungate, fenomenul inflaţionist s-a arătat rezistent chiar şi la o adevărată ofensivă de genul celei pornite împotriva ei în ultimul timp. În schimb, efectele acestei ofensive — şi în primul rînd cele ale restrîngerii creditului — au fost resimţite în activitatea economică. Aceasta a bătut în retragere şi, ca urmare, şomajul a sporit. Masele de oameni ai muncii au fost supuse situaţiei de a suporta ambele consecinţe : diminuarea cîştigurilor datorită inflaţiei şi chiar — în cazul unei importante părţi din forţa de muncă — rămînerea fără slujbă datorită reculului activităţii economice. Totul părea a se înscrie într-un „cerc vicios". Inflaţia continua, măsurile luate împotriva ei nu dădeau rezultate, afectînd în schimb activitatea economică.

De unde, însă, acest cerc vicios ? Preşedintele Nixon vorbea în discursul său despre necesitatea „creării unei noi prosperităţi fără război". O asemenea poziţie plăteşte tribut acelei concepţii care propovăduieşte caracterul stimulator al militarizării economiei, de vreme ce „vechea prosperitate" ar fi fost „de război". Dar, afirmînd că „noua prosperitate fără război" „impune acţiuni pe trei fronturi : trebuie să creăm slujbe mai multe şi mai bune ; trebuie să punem capăt creşterii costului vieţii ; trebuie să apărăm dolarul de atacurile speculanţilor internaţionali", se recunoaşte implicit că, de fapt, cea „veche" este generatoarea şomajului, inflaţiei şi dificultăţilor dolarului.

Militarizarea este într-adevăr stimulatoare, dar numai pentru industriile de război, singurul beneficiar nefiind decît marele capital monopolist, aşanumitul „complex militar-industrial", reunind exponenţii cîtorva concerne legate de producţia de armament şi ai cercurilor militare extremiste. În rest ea este dăunătoare climatului politic internaţional, dezvoltării oricărei economii, oricît de mare şi puternică ar fi aceasta. Militarizarea reprezintă o deturnare de fonduri, de energii creatoare, de la activităţile productive, de la nevoile sociale. Ce poate dovedi mai elocvent acest fapt decît incidenţele produse asupra economiei S.U.A., de cheltuielile militare fabuloase (peste 1 000 miliarde dolari în ultimele două decenii) privind înarmarea internă, întreţinerea de trupe şi baze militare pe teritorii străine, agresiunea militară americană în Indochina ?

Ocupîndu-se de consecinţele războiului din Vietnam asupra economiei americane, un studiu al revistei britanice „The Economist", bazat pe rezultatele cercetărilor întreprinse de profesorul Benjamin Cohen de la Universitatea din Princeton, demitizează caracterul stimulator al militarizării economiei. Constatînd că cheltuielile militare ale S.U.A. au înregistrat din anul 1965 pînă în prezent un spor total de 91 miliarde dolari, studiul arată : „Grosul acestui imens cost al războiului a fost acoperit prin deturnarea resurselor altor sectoare ale economiei. Acest rezultat a fost obţinut prin patru mijloace : inflaţia, creşterea ratei dobînzilor, deteriorarea balanţei de plăţi, accentuarea fiscalităţii". Însuşi preşedintele Nixon recunoaşte în mod deschis : „Una din moştenirile cele mai crude ale prosperităţii artificiale produsă de război este inflaţia. Inflaţia spoliază pe fiecare american. Cei 20 milioane de cetăţeni pensionari care trăiesc din venituri fixe sînt deosebit de greu loviţi. Celor care întemeiază familii le vine mai greu ca oricînd să-şi echilibreze bugetul familial. Iar 80 milioane de salariaţi se află în impas : în patru ani de război între 1965 şi 1969, sporurile lor de salarii au fost complet anihilate de creşterile de preţuri".

Se demonstrează încă o dată, cu argumentul faptelor, că militarizarea economiei naţionale, cursa înarmărilor, promovate de cercurile imperialiste, reacţionare, purtarea de războaie de agresiune împotriva popoarelor au o incidenţă negativă asupra dezvoltării economice, reprezentînd o povară pe care o resimt din greu şi cele mai puternice economii. Politica de înarmare se răsfrînge direct pe plan social ; imobilizînd fonduri imense, ea frînează angajarea unor programe sociale, de construcţie paşnică, afectează nivelul de trai. În acelaşi timp, această politică este de natură să împieteze asupra climatului politic internaţional. Cursa înarmărilor, războaiele imperialiste ce încearcă să împiedice afirmarea liberă şi suverană a popoarelor, manevrele militare, existenţa trupelor şi bazelor militare pe teritoriul altor state, patrularea mărilor şi oceanelor sînt tot atîţia factori de tensiune, de încordare. Se impune cu evidenţă necesitatea întreprinderii unor paşi fermi şi concreţi în direcţia înfăptuirii dezarmării generale şi complete şi, în primul rînd, a celei din domeniul nuclear, în beneficiul dezvoltării şi progresului, al cauzei destinderii, securităţii şi păcii în lume.

Este clar că „cercul vicios" nu va putea fi rupt într-adevăr decît dacă se vor lua măsuri efective pentru încetarea completă a agresiunii în peninsula indochineză, pentru reducerea substanţială a cheltuielilor militare „Numai încetarea războiului din Vietnam care a cauzat în realitate actuala inflaţie — aprecia John Letiche, profesor de economie la Universitatea din California — ar putea reprezenta un stimulent crucial pentru menţinerea unui raport normal între salarii şi creşterea productivităţii".

În ce constă de fapt strategia angajată pe cele „trei fronturi" de care vorbea preşedintele şi despre care comentatorul agenţiei U.P.I. spunea că „reprezintă o răsturnare aproape totală a politicii anterioare a preşedintelui" şi că, oricum „echivalează cu o recunoaştere tacită a eşecului planurilor economice de pînă acum" ?

Pe plan intern, ofensiva pentru combaterea inflaţiei şi pentru reducerea şomajului cuprinde în principal : blocarea pentru 90 de zile a preţurilor şi salariilor, unele reduceri de impozite pe venituri începînd din anul viitor, prevederea unui credit de 10 la sută acordat companiilor pe timp de un an în vederea creării unor noi locuri de muncă. Profesorul J. K. Galbraith, de la Harvard, califică măsurile anunţate drept „un pas înainte şi doi paşi înapoi", făcînd aluzie la faptul că, datorită diminuării încasărilor fiscale precum şi în vederea procurării fondurilor pentru acordarea creditelor menţionate, preşedintele a anunţat o reducere a cheltuielilor federale în actualul exerciţiu

bugetar (dar nu a celor militare, propunere pe care Galbraith a avansat-o în numeroase rînduri), o scădere cu 10 la sută a ajutorului economic extern şi o amînare cu un an a reformelor pe plan social. „Examinînd bine lucrurile — spune Galbraith — propunerile preşedintelui privind sporirea numărului de locuri de muncă vor duce probabil la o reducere a numărului lor".

Pe plan extern, măsurile de „apărare a dolarului", departe de a merge la fondul problemei — relaţia aur-dolar forţat menţinută la acelaşi nivel de aproape 40 de ani — vizează, dimpotrivă, prezervarea privilegiilor dolarului ; autorităţile americane nu se gîndesc nicidecum la o „revitalizare" a aurului. Hotărîrea de a suspenda convertibilitatea în aur a dolarului şi prevederea posibilităţii unui curs „fluctuant" al dolarului pe pieţele externe fac loc constatării că se doreşte, de fapt, a se lăsa în continuare partenerilor occidentali sarcina de a-şi „ajusta" paritatea monedelor lor în funcţie de „etalonul-dolar".

Ceea ce, însă, va avea desigur o incidenţă profundă asupra relaţiilor interoccidentale este măsura cu privire la introducerea cu caracter temporar a unei suprataxe de 10 la sută asupra importurilor americane. În primul rînd exporturile partenerilor occidentali ai S.U.A. — ţările vest-europene, Japonia, Canada etc. — vor fi puternic lezate. Nu sînt excluse în context contramăsuri şi, ca urmare, reiterarea posibilităţii declanşării unui adevărat război comercial, în principal, în „triunghiul" S.U.A.-Piaţa comună-Japonia. Majorarea cu 10 la sută a taxelor de import, aprecia J.K. Galbraith, „ar putea să declanşeze o rundă de măsuri de represalii din partea altor ţări". De altfel, Consiliul ministerial al Pieţei comune se întruneşte astăzi pentru a conveni asupra acţiunilor ce urmează a le întreprinde pe plan comercial şi monetar. Cercurile de afaceri nipone au formulat cereri ca guvernul să ia contramăsurile cele mai severe. Este de prevăzut, în aceste condiţii, o înăsprire a confruntărilor economice şi politice interoccidentale.

Dar o asemenea măsură va fi de natură să afecteze şi exporturile altor ţări de pe diverse continente, introducînd un element discriminatoriu în ansamblul relaţiilor comerciale internaţionale. Ea încearcă să rezolve o situaţie internă — generată în ultimă instanţă de cheltuielile uriaşe pentru înarmare, de agresiunea militară în Vietnam — transferînd o parte din efecte asupra relaţiilor economice internaţionale.

Se relevă, încă o dată, necesitatea imperioasă ca, o dată cu trecerea la acţiuni efective pe linia dezarmării, a destinderii, să se asigure condiţiile ca relaţiilor economice internaţionale să le fie creat un cadru care să excludă definitiv orice tendinţe de dominaţie financiară, economică şi politică, care să se bazeze pe respectarea principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, un cadru larg, eliberat de orice restricţii şi practici discriminatorii, capabil să ofere posibilităţi plenare de participare a fiecărei ţări, pe bază de egalitate şi echitate, la circuitul internaţional de valori materiale şi spirituale, să aducă contribuţia deplină la o mai bună cunoaştere şi înţelegere între popoare, la destindere, securitate şi pace.

Ilie ŞERBANESCU

Realităţi ale societăţii capitaliste

BUGETE MILITARE
BUGETE SOCIALE

Măsurarea fenomenelor şi proceselor economice şi sociale, a efectelor lor, prezintă, în studierea mecanismelor actuale ale capitalismului contemporan, o importanţă deosebită, întrucît astfel se poate întregi, fundamenta cu ajutorul cifrelor sensul de fond al acestor fenomene şi procese. În unele cazuri, prin limbajul lor precis şi riguros, cifrele vorbesc de la sine. Şi poate, în nici un alt caz, decît în acela al profundei înrîuriri negative pe plan economic, politic, social exercitate de alocarea în scopuri militare a unor masive resurse bugetare, cifrele privind continua proliferare a acestor cheltuieli nu reuşesc să fie mai elocvente, mai semnificative, chiar prin ele însele.

După aprecierile Institutului de studii strategice din Londra, în 1970, ţările membre ale N.A.T.O. au cheltuit în scopuri militare mult peste 100 miliarde dolari, din care S.U.A. — 74,4 ; Belgia — 0,7 ; Marea Britanie — 5,7 ; Canada — 1,7 ; Danemarca — 0,4 ; Franţa — 5,9 ; R.F.G. — 6,1 ; Italia — 2,5 ; Olanda — 1,1 ; Norvegia — 0,4 ; Turcia — 0,4 etc. Toate acestea într-un singur an. În două decenii de existenţă a N.A.T.O. s-au cheltuit în scopuri militare peste 1 300 miliarde dolari. O dimensiune şi mai ilustrativă a acestor exorbitante cheltuieli o oferă faptul că ele au ajuns să reprezinte, în 1969, pe locuitor : 393 dolari în S.U.A. ; 67 în Belgia ; 100 în Marea Britanie ; 85 în Canada ; 72 în Danemarca ; 123 în Franţa ; 90 în R.F.G. ; 47 în Grecia ; 44 în Italia ; 80 în Olanda ; 95 în Norvegia ; 35 în Portugalia etc. Şi mai semnificativ : ele constituiau, în acelaşi an, din produsul social al ţărilor respective : 8,6 la sută în S.U.A. ; 3,0 la sută în Belgia ; 5,1 la sută în Marea Britanie ; 2,6 la sută în Danemarca ; 2,5 la sută în Canada ; 4,4 la sută în Franţa ; 3,5 la sută în R.F.G. ; 5,1 la sută în Grecia ; 2,9 la sută în Italia ; 3,7 la sută în Olanda ; 3,8 la sută în Norvegia ; 6,1 la sută în Portugalia etc.

Tot cifrele pun în evidenţă creşterea marcată şi alertă a cheltuielilor militare. Pentru a ne referi numai la Marea Britanie şi S.U.A., potrivit aprecierilor Institutului internaţional de cercetări asupra păcii din Stockholm — cheltuielile militare ale acestor ţări reprezentau, din produsul lor social, 3,0 la sută şi respectiv 1,1 la sută în 1928, pentru ca în perioada postbelică procentele medii să se ridice la 5-6 la sută în cazul Marii Britanii şi la 10 la sută în cazul S.U.A.

Nu sînt greu de sesizat consecinţele deosebit de negative ale unei asemenea stări de fapt — expresie a politicii de militarizare a economiei naţionale, promovată de cercurile imperialiste, reacţionare. Sume de ordinul sutelor de miliarde de dolari sînt scoase astfel din circuitul productiv, singurul beneficiar fiind marele capital monopolist. Dacă mai adăugăm şi faptul că cheltuielile militare ale ţărilor capitaliste sînt, astăzi, aproape echivalente cu întregul venit naţional al ţărilor în curs de dezvoltare din Asia, Africa şi America Latină luate la un loc, ne dăm seama mai mult de modul în care sînt irosite imense resurse în cadrul orînduirii capitaliste, resurse care ar putea fi destinate construcţiei paşnice, dezvoltării şi progresului.

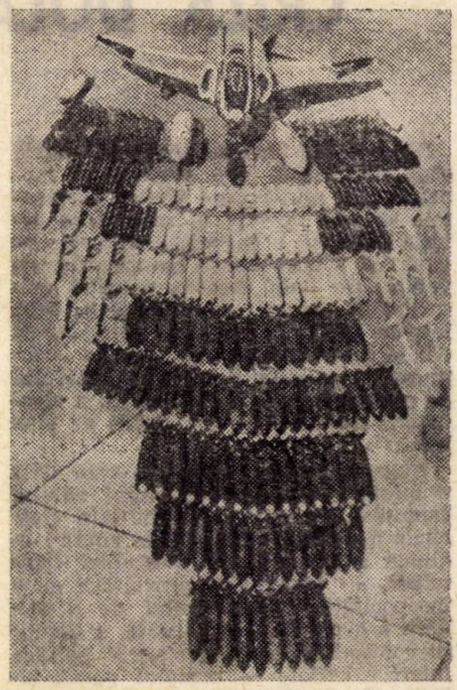

Cheltuielile militare : o imensă deturnare de fonduri şi de energie umană care ar putea servi dezvoltării economice şi progresului social

Pe lîngă pericolul grav pe care-l reprezintă pentru pacea omenirii, pentru viitorul acesteia, cursa înarmărilor este o povară apăsătoare nu numai pentru ţările cu venituri reduse, dar chiar pentru ţări avansate din punct de vedere economic. Politica de înarmare promovată de cercurile imperialiste exercită o influenţă malefică asupra relaţiilor internaţionale, atît pe plan politic cît şi economic. Ea încearcă să împiedice emanciparea noilor state independente, căutînd să le menţină pe acestea în orbita sistemului capitalist prin atragerea lor în grupări militare, prin condiţionarea relaţiilor economice de acceptarea unor programe de „ajutor" militar etc.

Tinzînd, de asemenea, să conserve structuri anacronice în diviziunea mondială a muncii, această politică se dovedeşte a fi de natură să acţioneze în sensul adîncirii decalajelor economice dintre ţările capitaliste dezvoltate şi ţările în curs de dezvoltare. Sub ameninţările imperialiste, aceste ultime ţări se văd obligate, ele însele, să-şi irosească în scopuri militare o importantă parte din modestele resurse financiare de care dispun. Echipamentul militar pe care ţările în curs de dezvoltare îl produc sustrage resurse din cele mai valoroase, necesare pentru investiţii în vederea demarării progresului lor economic. În acelaşi timp, echipamentul militar cumpărat din alte

țări „smulge" o bună parte din fondurile în devize care ar putea servi la modernizarea economică și îmbunătățirea nivelului de trai. Într-un cuvînt, popoarele din țările în curs de dezvoltare sînt nevoite să plătească un tribut greu înarmării. Agenției americane pentru controlul armelor și dezarmare arată că, în ultimii șase ani (1964—1970), cheltuielile militare au crescut mai repede în țările slab dezvoltate decît în cele capitaliste avansate (de aproape două ori mai rapid). Procentul mediu al cheltuielilor militare în produsul național brut a ajuns, astfel, la 3,7 la sută în Africa, la 7 la sută în Asia și la 10,4 la sută în Orientul Mijlociu. „Cursa înarmărilor — se arată într-un studiu al Agenției americane citate («World Military Expenditures, 1970») — a împins toate țările în curs de dezvoltare să cheltuiască în scopuri militare o parte de două ori mai mare din produsul național brut comparativ cu țările dezvoltate, dacă se are în vedere creșterea prețurilor și creșterea populației".

■

Efectele militarizării nu sînt mai puțin negative și pentru țările capitaliste cele mai dezvoltate din punct de vedere economic.

O parte însemnată din „aurul cenușiu" este captată de laboratoarele militare de cercetare și dezvoltare, înzestrate cu cele mai moderne și mai costisitoare instalații și utilaje. Cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare destinate scopurilor militare reprezintă din totalul cheltuielilor destinate cercetării aproape 3/4 în S.U.A.; peste 40 la sută în Franța și Marea Britanie; peste 1/3 în Suedia; peste 1/5 în Italia și peste 1/6 în R.F.G. În bugetul federal al S.U.A. pe 1970 s-au alocat pentru cercetare și dezvoltare 15,9 miliarde dolari — o sumă de 215 ori mai mare decît în 1940 — dar 73 de procente din această sumă sînt destinate scopurilor militare („Counterbudget", a blueprint for changing national priorities, editată de R.S. Benson & H. Wolman, New York). Finanțate în întregime de stat, fondurile alocate cercetării militare reprezintă tot atîtea scăzăminte din nivelul economic de viață. Ele sînt deturnări de talente și energii creatoare de la nevoile curente ale societății. Un număr mare și în creștere din totalul personalului ocupat în producția militară îl constituie ingineri, oameni de știință, tehnicieni, specialiști cu înaltă calificare. În S.U.A., proporția acestora depășește 40 la sută din numărul total al lucrătorilor în cinci ramuri industriale angajate în producția militară, față de 26 la sută, în medie, în industria prelucrătoare.

Cercetarea științifică în scopuri militare este concentrată într-un număr redus de industrii, printre care se numără ramurile cele mai strîns legate de progresul tehnicii și al științei și de care depinde în ultimă instanță creșterea economică. Cel mai mare procent al cheltuielilor pentru cercetare este în industria constructoare de avioane și rachete, în industria electronică, în cea constructoare de mașini și nave etc. Cheltuielile militare sînt importante, îndeosebi, în acele ramuri ca electronica și industria aerospațială, care au realizat cel mai înalt ritm de creștere, care au furnizat principalul cadru pentru cercetare și dezvoltare și care au „livrat" cele mai multe inovații tehnice. Cu toate că este dificilă o generalizare a ordinii exacte a beneficiarilor din fondurile statului, ipoteza că majoritatea fondurilor militare sînt concentrate în domeniile cele mai avansate ale tehnicii moderne pare a corespunde realității. Este adevărat că implicațiile economice ale acestei activități nu se opresc la primii contractanți ci se propagă vertical și orizontal, și alte sectoare putînd, de exemplu, beneficia de unele rezultate ale cercetării din domeniul militar. Dar, politica de militarizare a economiei naționale a impus, în condițiile arătate, un grad ridicat de dependență — în sens negativ — a economiei de activitatea în domeniul militar. Această „defense dependency" determină consecințe negative pe plan general economic, dar mai ales asupra forței de muncă, nevoită, în acest mod, să suporte orice fel de variații conjuncturale ale cheltuielilor militare sau ale deturnării acestora de la un beneficiar de cheltuieli la altul.

Dacă nu va fi oprită, spirala înarmărilor va angaja noi eforturi și rezerve. Un program nuclear, de pildă, cuprinde instalații pentru producție, producția propriu-zisă, transportul, cercetarea, experimentarea etc. O instalație completă pentru fabricarea cîtorva bombe cu hidrogen costă circa 1 miliard de dolari. Bombele nucleare sînt inutile însă fără mijloace de transport la țintă. Costul total pentru construirea unui sistem nuclear se apreciază a fi de circa 8-9 miliarde dolari, sumă comparabilă, de pildă, cu întregul program pentru educație și formare profesională al Statelor Unite, sau cu 60 la sută din întreaga asistență financiară internațională acordată, în prezent, țărilor în curs de dezvoltare.

Cheltuielile militare sustrag, deci, fonduri uriașe investițiilor în domenii de importanță fundamentală, cu efect productiv pe termen mai scurt sau mai lung. La mijlocul deceniului trecut, cheltuielile militare reprezentau față de investițiile totale de capital intern: 46 la sută în S.U.A.; 18 la sută în Suedia; 16 la sută în Canada; 12 la sută în Danemarca; 14 la sută în R.F.G.; 19 la sută în Franța; 15 la sută în Belgia; 31 la sută în Marea Britanie; 36 la sută în Portugalia. În ultimii ani, aceste ponderi nu s-au schimbat prea mult. Agenția americană pentru controlul armelor și dezarmare apreciază într-un raport publicat în 1969 că „banii care se cheltuiesc anual în scopuri militare de către diferitele state reprezintă aproape jumătate din investițiile capitale brute (industriale, drumuri, locuințe etc.)."

În context, este de mirare cum se mai găsesc în lumea occidentală susținători ai tezei potrivit căreia cheltuielile militare ar fi panaceul prosperității bazate pe deplina utilizare a forței de muncă. Nu se poate spune că în alcătuirea bugetelor țărilor capitaliste s-a manifestat zgîrcenie față de rubrica cheltuielilor militare. Cu toate acestea, nu se poate vorbi nici în prezent de o folosire integrală a brațelor de muncă sau de un echilibru constant al economiei. Fără îndoială că sporirea cheltuielilor militare constituie un factor de creștere a industriei de război și a ramurilor legate de ea, în măsura în care acestea au debușeu, ceea ce nu constituie, însă, o dovadă a „prosperității" economice. Dimpotrivă, se poate spune că balanța de plăți deficitară a S.U.A., procesul inflaționist ca și alte tare care se manifestă în economia americană și în cea a altor state capitaliste sînt consecințe directe ale politicii de militarizare a economiei promovată de cercurile reacționare, de concerne monopoliste interesate în producția de armament, de cercurile militare extremiste.

Efectele militarizării economiei sînt resimțite, însă, pe plan social și într-un mod direct, nemijlocit. Faptul că înarmarea a imobilizat fonduri atît de uriașe a făcut ca orice creștere a cheltuielilor publice cu destinație socială — învățămînt, ocrotirea sănătății, construcții de locuințe — să fie întotdeauna supusă unor limite instituționale și organizatorice, dictate de interesele oligarhiei monopolist-statale, de interesele așa-numitului „complex militar industrial". În consecință, aceste ultime cheltuieli sînt ținute sub strict control. F.M. Bator, în studiul său „The Question of Government Spending" face o remarcă semnificativă: „raportul dintre achizițiile de bunuri și servicii nemilitare și produsul național brut nemilitar a rămas în perioada postbelică sub nivelul anilor 1939—1940". Cu alte cuvinte, dacă din cheltuielile statului se scad cele militare, anual în perioada postbelică s-a cheltuit comparativ din venitul național pentru școli, asistență medicală, urbanizare etc., o fracțiune mai mică decît în anii 1939—1940. De altfel, în balanța de plăți a S.U.A., cel mai mare deficit apare la rubrica „cheltuieli militare", unde plățile au crescut de la an la an fără întrerupere. Din 1965 pînă în 1968, deficitul a atins 15 531 milioane dolari, acestor plăți putîndu-li-se imputa întregul sold pasiv al balanței de plăți, care în aceeași perioadă a fost de 7 343 milioane dolari („Economic Report of The President", 1969).

Remarca economistului american dezvăluie una din implicațiile cele mai profunde ale continuării în ritm alert a cheltuielilor militare — o implicație direct socială: sub presiunea cercurilor celor mai reacționare, monopolismul statal a impus limite, a frînat, în folosul său, alocarea unor sume substanțiale în vederea angajării unor programe sociale ferme, de învățămînt, de asistență medicală etc. În ciuda unor creșteri certe a alocațiilor bugetare în aceste ultime scopuri, „partea leului" a fost prezervată, în continuare, cheltuielilor militare. „Actualul raport — recunoaște Agenția americană pentru controlul armelor și dezarmare — nu produce nici o dovadă că s-ar fi trecut pe scară largă de la folosirea resurselor în scopuri militare la folosirea acestora în scopuri civile".

În S.U.A., de exemplu, în cursul ultimului deceniu — potrivit aprecierilor buletinului economic al gigantului bancar „First National City Bank of New York" — cheltuielile federale destinate sănătății și asistenței sociale au crescut de la 5 la 16 miliarde dolari, cele de educație și formare profesională de la 1 la 8 miliarde, iar cele privind amenajarea teritoriului și construcția de locuințe de la 1 la 3 miliarde. Alte programe sociale au cunoscut, la rîndu-le, creșteri. Însumate, însă, toate acestea nu reprezintă decît 3 la sută din produsul național brut american. În schimb, cheltuielile militare au fost în perioada celor 10 ani comparabile, în medie, cu 10 la sută din produsul național brut, constituind în prezent aproape 75 miliarde dolari (de la 47 miliarde în 1960). Este adevărat că în S.U.A., importante fonduri pentru asistență socială, sănătate sau educație sînt cheltuite și de către diferitele state din bugetele lor proprii. Dar adăugate și acestea nu ating totuși cuantumul cheltuielilor militare globale. În același timp, însă, chiar potrivit cifrelor oficiale, în Statele Unite există peste 38 milioane „săraci", inflația — aflată într-un ritm alert — compromite o parte importantă din creșterea alocațiilor bugetare în scopuri

sociale (din 1965, costul îngrijirilor medicale, de pildă, a crescut cu 27 la sută, iar costul spitalizării cu 88 la sută). „S-ar putea estima — remarcă sursa citată anterior — că, în general, numărul «săracilor» a scăzut în cursul ultimilor zece ani. Totuși, creșterea dosarelor de asistență socială într-o perioadă de prosperitate face loc aprecierii că în S.U.A. există încă un drum foarte lung de parcurs înainte de a se putea spune că ar fi fost rupt cercul vicios al dependenței sociale a unui mare număr de indivizi". „Recentele noastre dezbateri în privința bugetului militar și a priorităților economice naționale — spunea senatorul W. Proxmire, în prefața la un studiu întocmit, anul trecut, de 57 de experți și economiști americani — mi-au confirmat, încă o dată, temerile în legătură cu ineficacitatea șocantă a programelor publice... Dacă există un lucru pe care examinarea bugetului îl confirmă, este acela că însuși Congresul nu și-a luat în serios mandatul său constituțional de a gira și repartiza, într-un mod eficace, veniturile statului".

Potrivit calculelor efectuate după date O.N.U., (Yearbook of National Accounts Statistics), între 1950 și 1968 cheltuielile militare au reprezentat, anual, din totalul cheltuielilor de stat : între 33 și 55 la sută în S.U.A. ; între 15 și 19 la sută în Suedia ; între 15 și 37 la sută în Canada ; între 15 și 24 la sută în Australia ; între 11 și 16 la sută în R.F.G. ; între 13 și 26 la sută în Franța ; între 22 și 35 la sută în Marea Britanie ; între 18 și 31 la sută în Grecia ; între 11 și 20 la sută în Belgia ; între 25 și 36 la sută în Portugalia.

Se poate arăta că într-o serie de țări capitaliste dezvoltate alocațiile bugetare în scopuri militare reprezintă față de cele avînd destinație socială, cuantumuri apropiate sau mai mici. În cazul unor principale țări — S.U.A., Marea Britanie — cuantumul cheltuielilor cu destinație socială nici nu-l atinge pe cel al cheltuielilor militare, fiind, într-un șir întreg de ani, mult mai mic decît acesta. Ceea ce se poate observa, de asemenea, este faptul că, în cazul majorității țărilor capitaliste dezvoltate, cheltuielile militare depășesc atît pe cele destinate învățămîntului cît și pe cele destinate programelor de sănătate, luate separat. În țările în curs de dezvoltare situația se prezintă relativ asemănător, dar implicațiile sînt mai profunde, chiar tragice. Se apreciază că sporirea cheltuielilor militare în perioada 1964—1969 a fost echivalentă cu bugetul de învățămînt pe trei ani. În Africa, de exemplu, în scopuri militare se cheltuiesc, în medie, 4 dolari pe locuitor, pentru învățămînt doar cu 2 dolari mai mult, iar pentru sănătate de două ori mai puțin.

Aceasta face ca, pe ansamblu, cheltuielile pentru educație publică să reprezinte pe locuitor 70 la sută din totalul cheltuielilor militare, cele pentru ocrotirea sănătății aproximativ 35 la sută, iar cele pentru asistență financiară acordată de țările capitaliste dezvoltate celor în curs de dezvoltare doar 5 la sută din acestea. În țări ca S.U.A., Marea Britanie, Franța, cheltuielile militare sînt de 20 de ori, de 13 ori și, respectiv, de 6 ori mai mari decît ajutorul acordat țărilor în curs de dezvoltare.

Aceste comparații sînt, prin ele însele, semnificative. Mai important este, însă, ceea ce s-ar putea face cu aceste imense fonduri destinate înarmării ; dacă acestea ar fi introduse în circuitul economic productiv, dacă ar fi îndreptate spre programe de învățămînt și asistență socială și medicală sau dacă ar fi orientate spre a sprijini eforturile țărilor în curs de dezvoltare, de a căror situație de înapoiere economică sînt răspunzătoare, în mare parte, actualele state capitaliste dezvoltate.

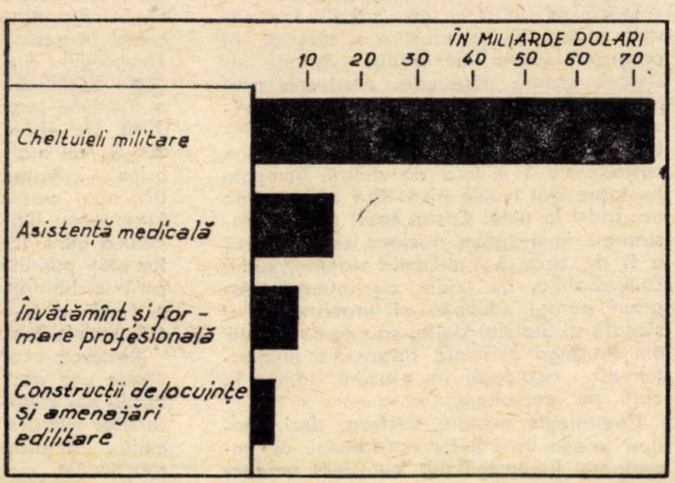

Graficul alăturat, reprodus după ziarul „International Herald Tribune", indică raportul între alocațiile bugetare ale S.U.A. în scopuri militare și alocațiile destinate asistenței medicale, învățămîntului și construcțiilor civile (pentru anul 1971)

Și din aceste puncte de vedere se impune ca o necesitate imperioasă întreprinderea unor pași concreți în direcția dezarmării. „Succesul activităților internaționale — se arată în documentul «Strategia internațională de dezvoltare pentru cel de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare», adoptat de Adunarea Generală a O.N.U. — va depinde în mare măsură de îmbunătățirea ansamblului situației internaționale ; el va depinde, în special, de progresele concrete care vor fi realizate pe calea dezarmării generale și complete, sub un control internațional eficace, a eliminării colonialismului, discriminării rasiale, apartheidului și ocupației teritoriilor oricăror state, ca și de promovarea egalității în drepturi politice, economice, sociale și culturale pentru toți membrii societății. Progresele pe calea dezarmării generale și complete ar urma să elibereze resurse suplimentare importante care ar putea fi consacrate dezvoltării economice și sociale, în special a țărilor în curs de dezvoltare".

Raportul „bugete militare — bugete sociale" pune, încă o dată în evidență esența neschimbată a capitalismului : același fond de exploatare și asuprire, aceeași încercare de a împiedica afirmarea de sine stătătoare și suverană a popoarelor lumii ; aceeași incapacitate de a rezolva problemele sociale, de a asigura tuturor membrilor societății dreptul la un acces egal și echitabil la beneficiile dezvoltării economice, în actualele condiții ale progresului științific-tehnic contemporan.

L. PETRINI

ETIENNE FAJON despre RELAȚIILE DINTRE COMUNIȘTII ȘI SOCIALIȘTII FRANCEZI

Etienne Fajon, membru al Biroului Politic și al Secretariatului C.C. al Partidului Comunist Francez, semnează în ziarul „l'Humanité" un editorial în care, după ce se referă la situația economică și socială a Franței, pe fundalul ultimelor majorări de prețuri și al crizei dolarului, analizează relațiile P.C.F. cu Partidul Socialist. „Sentimentul necesității de a înlocui puterea capitalului prin puterea clasei muncitoare progresează în mod inexorabil în conștiința concetățenilor noștri — scrie autorul. Majoritatea delegaților la recentul Congres al Partidului Socialist au reflectat această idee. Problema principală care se pune este de a face în așa fel, încît aspirația să devină realitate".

Autorul articolului observă apoi că, pentru ca opoziția democratică să provoace în rîndul poporului francez un curent destul de larg și de puternic spre a deveni majoritară, este necesar ca partidele și formațiunile care se consideră părți ale acestei opoziții — în primul rînd partidele comunist și socialist — să încheie între ele alianța care lipsește în prezent. Mai mult decît atît — relevă Etienne Fajon — nu este vorba de o alianță oarecare. Este vorba despre o înțelegere asupra unui program comun, care să ducă la schimbări democratice fundamentale în ordinea politică, economică și socială, schimbări care vor deschide calea spre socialism — subliniază autorul. Din momentul în care înțelegerea între partidele de stînga se va face pe o asemenea bază se va deschide o perspectivă limpede. Abia atunci voința populară în ce privește o schimbare se va putea afirma ca o voință majoritară. Pentru lunile următoare, nu există alte mijloace în vederea atragerii spre forțele de stînga a tuturor celor care, la ora actuală, se îndoiesc, ezită sau stau în expectativă.

Etienne Fajon subliniază apoi că bilanțul unui an de dialog între P.C.F. și P.S.F., mărturie a convergenței celor două partide în numeroase și esențiale probleme, conține liniile de forță ale programului comun, dar și unele divergențe ce nu au fost rezolvate și care vor putea fi soluționate prin continuarea discuțiilor. Fajon apreciază ca regretabil faptul că Direcțiunea Partidului Socialist persistă în ideea de a relua convorbirile abia în anul 1972, în timp ce conjunctura actuală relevă urgența unității forțelor de stînga.

Paul DIACONESCU

Paris, 18 august

DIN SURSE...

Derapaj

Grija numărul unu pentru guvernul francez: creşterea preţurilor. „Experţii — scria „Paris Match" — constată un nou «derapaj». Scumpirea a fost de 3,1 la sută din ianuarie, în timp ce previziunile indicau 3,2 la sută pentru întreg anul. În actualul ritm ele ar putea atinge 6 la sută".

N. A. S. A.

Într-un interviu acordat ziarului hamburghez „Die Welt", dr. Wernher von Braun a declarat că N.A.S.A. pregăteşte o expediţie de amploare pe Lună, care să dureze cel puţin o lună şi să „acopere" o regiune de cîteva mii de kilometri. Un asemenea proiect — ar urma să se realizeze peste zece ani — va costa circa două miliarde dolari, deci de 4—5 ori preţul unei „misiuni Apollo".

Papa

Este puţin probabil ca Papa Paul al VI-lea să sosească anul acesta în Franţa — scrie „Le Figaro". A fost invitat la Paris de către René Maheu pentru a participa la celebrarea unui sfert de veac de la crearea U.N.E.S.C.O. (4 noiembrie). Dacă nu va da curs acestei invitaţii — subliniază cotidianul parizian — Paul al VI-lea „va întrerupe ciclul vizitelor sale la marile organizaţii internaţionale, ciclu inaugurat în 1965 prin voiajul său la Naţiunile Unite, continuat în 1969 la O.I.M. (Geneva) şi anul trecut la F.A.O. (Roma)".

My Lai

Şapte ofiţeri, printre care un general, au fost desemnaţi pentru a face parte din juriul procesului intentat colonelului Oran K. Henderson (50 de ani), acuzat de a fi încercat să ascundă autorităţilor masacrul de la My Lai. Colonelul, care l-a avut sub comanda sa directă pe locotenentul Williams Calley, este pasibil — transmite „Associated Press" — de şase ani şi trei luni muncă forţată. Procesul urmează să se deschidă la 23 august la Fort Meade, în faţa unui tribunal militar.

Inter-parlamentară

700 parlamentari din 67 de ţări se vor întîlni la Paris între 2 şi 10 septembrie, cu ocazia celei de-a 59-a conferinţe a Uniunii interparlamentare. O conferinţă plenară a Uniunii interparlamentare a găzduit Parisul şi în anul 1937.

Remaniere

La 13 august a avut loc o remaniere ministerială în Libia. Noul cabinet — a anunţat postul de radio Cairo — este prezidat în continuare de colonelul Muammar El Kadhafi, care este în acelaşi timp şi preşedinte al Consiliului Revoluţiei, ministru al apărării şi comandant-şef al forţelor armate libiene.

A. U. P. E. L. F.

Congresul mondial al A.U.P.E.L.F. (Asociaţia universităţilor parţial sau în întregime de limbă franceză) urmează a avea loc — anunţă „France Presse" — în noiembrie 1972, în Antile.

Deşi...

...pune accentul pe faptul că nu considerente de ordin politic ci motive strict economice au determinat S.U.A. să sisteze pentru anul 1972 ajutorul economic acordat Republicii Chile, comunicatul dat publicităţii la Washington — subliniază ziarul belgian „Le Soir" — aminteşte că guvernul Allende a restabilit relaţiile diplomatice cu Cuba şi a luat măsuri vizînd naţionalizarea minelor de cupru aparţinînd monopolurilor americane...

Subliniere

Referindu-se la diversele speculaţii care circulă în cercurile politice occidentale privind eventualitatea intrării Spaniei în N.A.T.O., cotidianul madrilen „Nuevo Diario" subliniază că un asemenea pas nu ar coincide „nici cu interesele ţării, nici cu necesităţile internaţionale".

Autograful

La o întîlnire cu vizitatorii bibliotecii „L.B.J." din Austin-Texas, fondatorul acesteia, fostul preşedinte Lyndon B. Johnson, a refuzat — consemnează „Der Spiegel" — să-şi pună autograful pe un exemplar (înmînat de un student) al documentelor secrete ale Pentagonului privind războiul din Vietnam. La urma urmei — comentează revista hamburgheză — de ce să le mai semneze cînd le-a semnat o dată ?

Optimism?

Înainte de a părăsi Roma pentru a pleca în vacanţă, premierul italian Emilio Colombo, prezentînd la posturile de televiziune bilanţul unui an de guvernare, i-a invitat pe italieni să devină mai optimişti. Dar — comentează ziarele milaneze — „pesimismul italienilor n-a căzut din cer, ci s-a format zi cu zi din motive obiective ce nu pot fi înlăturate numai cu cuvinte".

Candidat?

Fostul ministru austriac al afacerilor externe, Kurt Waldheim, reprezentant permanent al ţării sale pe lîngă Naţiunile Unite, a declarat cu prilejul unui interviu acordat ziarului „Kurier" că ar fi dispus să accepte postul de secretar general al O.N.U.

Seiful

Un oarecare Tord Berke, comerciant din Gardemoen (Norvegia), a cumpărat cu cîtăva vreme în urmă, la o licitaţie, un seif pentru care a plătit 32 de coroane. Nu mică i-a fost mirarea descoperind în el un vrăf de documente secrete ale N.A.T.O. (circa 50 kg !). Seiful aparţinuse ministerului norvegian al apărării. Ziarul „Aftenposten" scrie că întîmplarea i-a pus pe gînduri pe norvegieni : dacă secretele N.A.T.O. pot fi cumpărate cu numai 32 de coroane, cheltuielile ţării lor, ca membră a alianţei, sînt într-adevăr exagerate...

Podul

Profitînd de întunericul nopţii, persoane necunoscute au demontat — scrie „Corriere della Sera" — un pod de peste un rîu din nordul Italiei, însuşindu-şi 5 tone de metal. Nimeni n-a aflat încă pînă acum la ce a fost folosit materialul furat.

LINIŞTEA...

...unui vechi cimitir din localitatea britanică Jesmond a fost recent tulburată, iar monumentele funerare au fost mutate de la locul lor pentru a se facilita extinderea unei autostrăzi. Explicată prin „criză de spaţiu", fixarea acestui neobişnuit traseu a stîrnit numeroase proteste

„Anti-Spiegel"

Consemnam în nr. 7/1971 eventualitatea apariţiei unui săptămînal „Anti-Spiegel" care, graţie mijloacelor financiare puse la dispoziţie de mari societăţi vest-germane, să-l concureze pe „prea vorbăreţul «Der Spiegel»". Proiectul însă a eşuat : Klaus Jacoby, fost redactor-şef la „Der Spiegel" şi numit redactor-şef al noii publicaţii, după ce a pregătit cîteva „numere-zero", a ajuns la constatarea că nu găseşte ziarişti de talia celor din redacţia rivală. Dar marii financiari n-au renunţat : au recurs — scrie „Le Nouvel Observateur" — la serviciile binecunoscutului Axel Springer, proprietarul a peste 35 la sută din publicaţiile vest-germane. Pînă la sfîrşitul acestui an — i-a asigurat Springer — marele rival al „Spiegel"-ului va apărea.

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

SURSELE NOILOR TULBURĂRI

„Crumlin Road, la limita dintre cartierele Shankill şi Ardoyne, este o frontieră : trotuarul din stînga aparţine protestanţilor, cel din dreapta catolicilor. De o parte casele sînt împodobite cu culorile Union Jack, de cealaltă pereţii poartă sloganurile insurgenţilor : «I.R.A. rule», «I.R.A. OK». Din cînd în cînd, un copil aruncă o piatră de pavaj în tabăra adversă. Nici un adult nu încearcă să împiedice continuarea acestor jocuri periculoase. De o parte şi de alta a străzii cu un aspect apăsător, oamenii se pîndesc cu o ură seculară. La Faringdon Gardens, un grup de case de cărămidă, riguros identice de-a lungul a mai multor sute de metri, a ars în întregime. În locul fiecăreia, o flacără la capătul unei ţevi de gaz e tot ce a mai rămas dintr-un fost cămin". Rîndurile de mai sus, scrise de trimisul special al ziarului „Le Monde" în Irlanda de Nord, încearcă să schiţeze dezastrul care se dezvăluia privitorului, în puţinele clipe de linişte, în cartierele fierbinţi ale oraşelor nord-irlandeze, după tulburările izbucnite, cu o violenţă rar întîlnită, în noaptea de 9 august. Trei străzi care formau o enclavă protestantă în cartierul catolic Ardoyne din Belfast au rămas ruine fumegînde. Lupte de stradă violente au cuprins cartierele Ballymurphy şi Springfields. Familii întregi îşi părăseau casele, în miezul vacarmului, refugiindu-se în afara oraşului. Unii martori oculari afirmau că înaintea plecării, protestanţii îşi incendiau singuri locuinţele spre a nu fi ocupate de catolici. Pompierii au fost împiedicaţi să intervină de trăgători care, aflaţi pe acoperişurile clădirilor, vizau pe oricine, fără deosebire : bărbaţi, femei, copii. O femeie a fost ucisă în faţa casei sale în flăcări, pe cînd îşi încărca în maşină cîteva lucruri ; un pastor era împuşcat în timpul în care îngrijea de un muribund. Numai ploaia torenţială din seara şi noaptea de marţi 10 august a reuşit să oprească dezlănţuirea flăcărilor, vreme în care, totuşi, împuşcături sporadice se mai auzeau ici şi colo. Tulburări asemănătoare au izbucnit la Londonderry şi în mai multe aşezări mai mici ale Irlandei de Nord : la Newry au fost incendiate magazine şi birouri ; la Armagh schimburile de focuri dintre manifestanţi au rănit mai multe persoane ; la Bambridge, o biserică protestantă a ars complet ; la Strabane, a fost ucis un soldat. Cele mai violente tulburări irlandeze din ultimii cincizeci de ani, întrecîndu-se cu mult numărul victimelor înregistrate cu alte prilejuri. În întreg anul 1970 au murit în ciocnirile dintre comunităţile Irlandei de Nord 15 persoane. Săptămîna trecută, în numai cinci zile, numărul victimelor se ridicase la 24. Şi mulţi, foarte mulţi răniţi şi sute de arestări.

De ce atîta nelinişte, de ce atîta violenţă căreia autorităţile nu reuşesc de cele mai multe ori să-i facă faţă, de ce atît de puţine şi de scurtă durată momente de calm şi relaxare în ultimii trei ani ? Cauzele sînt multiple şi mare parte din ele îşi trimit rădăcinile adînc în istorie. Războiul religios e numai o latură conflictuală sau, mai precis, un acoperămînt pentru nemulţumiri sociale vechi şi profunde care, cu vremea, s-au convertit într-o permanentă duşmănie, în ura cu care se observă locuitorii catolici şi protestanţi ai Ulsterului.

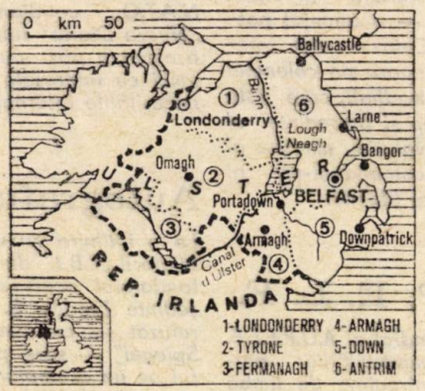

BRIAN FAULKNER
Suspendarea „mandatului de autonomie internă" ?

În timpurile vechi, dinaintea erei noastre, în „insula verde" sălăşluiau celţii organizaţi în regate minuscule numite „tuath". Cîteva secole mai tîrziu, după primele contacte cu lumea exterioară, au fost, în veacul al cincilea, evanghelizaţi. Invaziilor daneze şi norvegiene de la sfîrşitul primului mileniu li s-au pus capăt în anul 1014, cînd Brian Boru obţine o răsunătoare victorie la Clontarf. Dar numai cîteva decenii mai apoi, în 1171, Henric al II-lea al Angliei, în dorinţa extinderii domeniilor sale, organizează prima expediţie militară engleză în Irlanda. (După 800 de ani, la începutul lui 1971, un comentator spera că nimeni nu va încerca, în interesul mai mult decît precarei linişti a oraşelor nord-irlandeze, să organizeze ceremonii aniversare). Irlandezii au fost supuşi extrem de greu, revoltele s-au succedat numeroase şi înăbuşite în valuri de sînge. Asimilarea, însă, a fost imposibilă, deşi, în 1541, Henric al VIII-lea se proclamă şi rege al Irlandei. Antagonismul anglo-irlandez fundamentat, pînă în acel secol, pe diferenţele între etnii, sporeşte cu o latură religioasă prin separarea Angliei de catolicism. Colonizarea Irlandei începe în 1561, dar revoltele continuă. Unii istorici afirmă că intervenţia brutală (care a durat nouă ani) a lui Cromwell în rebeliunea din 1641 a distrus cinci şesimi din populaţie. Irlandezii au fost împinşi spre vest, iar pămînturile împărţite între soldaţii lui Cromwell — englezi şi scoţieni protestanţi. În 1690, Iacob al II-lea Catolicul, alungat de ginerele său Wilhelm de Orania, conducător al protestantismului european, este învins definitiv la Boyne, cu tot sprijinul primit din partea irlandezilor, cărora cinci ani mai tîrziu, coroana engleză le refuză printr-o serie de legi orice drept. Urmează perioade de mari dificultăţi materiale (foametea din 1739-40 ar fi lăsat în urmă patru sute de mii de morţi) şi de frecvente rebeliuni. Dorinţa şi lupta pentru independenţă se accentuează, chiar şi în rîndul minorităţii protestante, nu în întregimea ei de acord cu autorităţile engleze. Avocatul protestant Wolfe Tone preconizează unirea irlandezilor catolici şi protestanţi pentru obţinerea independenţei, iar mai tîrziu, după proclamarea unirii Irlandei cu Anglia (1800), protestantul Parnell începe lupta în parlamentul englez pentru „Home Rule" (autonomie internă). „Home Rule", votată în 1912, trebuia să intre în vigoare după doi ani, dar începutul primului război mondial împiedică aplicarea hotărîrii. Rebeliunile sîngeroase reîncep la Dublin în 1916 şi între trupele engleze şi naţionaliştii irlandezi se angajează un lung război, curmat prin hotărîrea lui Lloyd George, în 1920, de a împărţi insula. Irlanda obţine în 1921 calitatea de membru egal al Commonwealth-ului, în 1937 proclamă o constituţie, în 1949 se retrage din Commonwealth. Nordul insulei a rămas în cadrul Marii Britanii, cu un regim de autonomie internă.

Divizarea insulei nu a soluţionat însă problemele Irlandei, în primul rînd deoarece nu au putut fi separate complet comunităţile religioase. Protestanţii formează acum majoritatea în cele şase comitate ale Irlandei de Nord — Antrim, Down, Derry, Armagh, Fermanagh şi Tyrone — dar locuitorii catolici constituie aproape o treime a populaţiei şi dezideratele de unificare cu Dublinul persistă. De altfel, constituţia Republicii Irlanda consideră încă nordestul insulei ca separat temporar. Majoritatea protestantă din cele şase comitate nord-irlandeze e favorizată nu numai din punct de vedere politic prin orientarea confesională a voturilor, ci şi prin ocuparea principalelor poziţii în economia şi finanţele ţinutului. Discriminările au repercusiuni cu atît mai defavorabile în păturile sărace ale populaţiei dacă se are în vedere faptul că Irlanda de Nord este regiunea cea mai puţin dezvoltată din întreg Regatul Unit şi că prezintă cel mai mare procent al şomajului (de trei ori mai mare decît cel naţional englez). Chiar dacă, în ultimele luni, au fost votate o serie

de măsuri vizînd înlăturarea discriminărilor față de populația catolică, aplicarea lor rămîne încă mult prea limitată, ceea ce constituie un alt izvor de nemulțumire. Patronii și funcționarii oficiilor de angajări (în majoritate protestanți) au latitudinea de a opta între catolici și protestanți, toți solicitanții fiind obligați să-și decline confesiunea. Populația catolică formează prin urmare grosul șomerilor nord-irlandezi. A fost votată o lege privind crearea unei autorități centrale în problema locuințelor pentru a înlătura discriminarea practicată de consiliile locale dar, în fapt, situația prezintă în mare măsură aceleași coordonate. În sfîrșit, universalizarea dreptului de vot (un om, un vot) rămîne încă în planul teoretic, alegerile fiind amînate pentru o dată ce, în condițiile recrudescenței actuale a tulburărilor, nu poate fi prevăzută.

În atari condiții, și-au făcut apariția în 1968, în Irlanda de Nord manifestațiile, la început non violente, pentru drepturile civile ale catolicilor. Protestanții extremiști întîmpină marșurile catolicilor cu agresivitate, căreia, după o vreme, i se răspunde în același mod. Provocările repetate generează ciocniri care se înlănțuie, născîndu-se una din cealaltă. Guvernul unionist moderat condus de Terence O'Neill nu poate face față conflictului și demisionează în aprilie 1969. Succesorul, James Chichester-Clark, în ciuda anunțării, încă de la preluarea puterii, a unui program reformator (dar limitat) nu a reușit să conducă guvernul decît 689 de zile. În această perioadă violența a sporit, tensiunea a cuprins toate sectoarele publice, inclusiv politicienii, iar tulburările din vara anului 1969, cu prilejul unor aniversări protestante (la 12 iulie victoria de pe Boyne ; la 12 august „parada ucenicilor" — retragerea lui Iacob al II-lea după un asediu nereușit al orașului Londonderry) au determinat intervenția directă a armatei britanice. Cu reduse perioade de calm, tulburările din Ulster se prelungesc de-a lungul anului 1970 și în 1971.

Prezența armatei britanice a asigurat o ordine precară și de scurtă durată, iar programul reformator al lui Chichester-Clark a demarat greu. Înlocuitorul său în funcția de premier, Brian Faulkner, personalitate politică mai de dreapta, a ținut să precizeze, încă din primele zile, că în cazul în care ciocnirile sîngeroase vor continua, va suspenda mandatul de autonomie internă din 1920 și va supune direct Ulsterul autorităților centrale londoneze. Deocamdată, la 9 august, a anunțat măsuri excepționale — internarea administrativă fără judecată a tuturor persoanelor suspecte — în speranța înăbușirii rezistenței opuse de extremiștii catolici sau protestanți. Urmarea : un nou val de violență, cel mai intens din ultimele cinci decenii. Principala răspundere a ciocnirilor este dată în general pe seama membrilor I.R.A. („Armata republicană irlandeză", organizație ilegală) care și-au revendicat cea mai mare parte a atacurilor, a incendierilor, a exploziilor, a distrugerilor provocate la Belfast și în alte așezări. (Înființată în 1919 — din rămășițele unei alte fracțiuni naționaliste irlandeze, „Irish Republican Brotherhood", distrusă de englezi în 1916 — I.R.A. a dus o activitate intensă pentru obținerea independenței. Atentatele și sabotajele revendicate după 1921 determină condamnarea ei în Eire. În 1968, o dată cu începutul luptei pentru drepturile civile ale catolicilor, I.R.A. își reia activitatea.)

Numeroși locuitori au părăsit teritoriul Irlandei de Nord, refugiindu-se în Anglia, Scoția și mai ales în Republica Irlanda unde au fost improvizate lagăre de primire la Finner, Kilworth, Gormanstown și Dublin. Exodul — ultimele cifre vorbeau de peste 5 000 de persoane — ridică probleme autorităților de la Dublin, al căror emisar, ministrul de externe Patrick Hillery, sosit de urgență la Londra, a expus într-o întrevedere cu Reginald Maudling, ministrul afacerilor interne britanic, propunerea irlandeză a unei conferințe în care Londra, Belfast și Dublin să examineze o nouă structură a Irlandei de Nord. Propunerea a fost însă respinsă de partea britanică. „Financial Times", respingînd ideea reunificării celor două Irlande, afirma, totuși, că „va trebui ca Londra, Dublin și Belfast să se pună cît mai repede de acord asupra unei soluții politice dacă nu vor ca Ulsterul să izbucnească total într-un război civil mortal". Și cine poate prevede urmările acțiunilor guvernamentale, mai ales în momentele în care membrii I.R.A. mărturisesc deplina lor hotărîre de a lupta, în orice condiții, cu soldații englezi trimiși să asigure ordinea în Ulster ? Conflictul, în primul rînd social, dar împlinit cu o latură etnică și una religioasă cu o suficientă pondere, nu poate fi îndepărtat — sînt unanimi toți comentatorii — decît prin măsuri radicale care să repună cele două comunități într-o egalitate deplină și să incite saltul economic al comitatelor. O dezvoltare care să înlăture mizeria și să curme, ori cel puțin să diminueze, șomajul cronic al Irlandei de Nord. Astfel, violența ce tulbură de trei ani coasta de nord-est a Irlandei ar putea dispare și calmul să se reinstaureze asupra unei activități desfășurate în comun de catolici și protestanți. Nu sînt puține cazurile în care muncitori de ambele confesiuni și-au exprimat, împreună, dezaprobarea față de actele extremiste necugetate — ceea ce constituie un element esențial pentru o viitoare liniște.

Stelian ȚURLEA

TREI ANI DE TENSIUNE

1968

7 OCTOMBRIE — Mișcări la Londonderry, al doilea oraș al Irlandei de Nord ; catolicii protestează împotriva discriminărilor.

23 NOIEMBRIE — Guvernul O'Neill anunță reforme favorabile catolicilor.

1969

IANUARIE — Ciocniri între catolici și protestanți ; ministrul comerțului, Brian Faulkner și ministrul problemelor sociale demisionează.

21 APRILIE — Londra trimite cinci mii de soldați la dispoziția guvernului de la Belfast, după ciocnirile dintre protestanți și catolici, în care s-au înregistrat 260 de răniți (la Londonderry și în alte localități).

12 AUGUST — Puternice manifestații ale protestanților la Londonderry. În ciuda interzicerii tuturor manifestațiilor, ele se transformă la 14 august în ciocniri, cuprinzînd și Belfast. La Londonderry, cartierul catolic Bogside este asediat. Bilanț : 5 morți, 137 răniți.

16—17 AUGUST — Ciocniri sîngeroase în întreaga Irlandă de Nord : 8 morți, 500 de răniți.

29 SEPTEMBRIE — Sînt trimise întăriri britanice în urma gravelor incidente produse la Belfast. Efectivul trupelor staționate în Ulster se ridică la 7 700 oameni.

6 OCTOMBRIE — Ciocniri între protestanți și soldați britanici la Belfast ; 3 morți (între care un polițist) și 70 de răniți. Pentru prima oară, soldații britanici deschid focul asupra manifestanților.

1970

2—3 APRILIE — 25 de soldați răniți în ciocnirile cu catolicii.

28 IUNIE — Bernadette Devlin este încarcerată.

29 IUNIE — Tulburări la Belfast : 6 morți și 350 de răniți.

4—5 IULIE — Cartierul catolic insurgent din Belfast e luat cu asalt de armata britanică : 5 morți, zeci de răniți.

31 IULIE — Un tînăr catolic e ucis de un soldat britanic ; tulburările reîncep. O serie de atentate la începutul lunii august agravează tensiunea.

11 OCTOMBRIE — Ciocniri la Londonderry între catolici și protestanți : 40 de soldați răniți, 7 manifestanți arestați.

19 OCTOMBRIE — Eliberarea anticipată a Bernadettei Devlin, după patru luni de închisoare (fusese condamnată la șase luni închisoare).

1 NOIEMBRIE — La Belfast, armata britanică primește ordinul să deschidă focul asupra manifestanților.

18 DECEMBRIE — Premierul Chichester-Clark supune Stormont-ului (parlamentul nord-irlandez) proiectul de reformă a administrației locale, vizînd să pună capăt discriminării față de minoritatea catolică.

1971

16 IANUARIE — Noi agitații la Belfast, care par întreținute de elementele extremiste ale I.R.A. (Armata Republicană Irlandeză).

27 IANUARIE — Chichester-Clark obține votul de încredere al Stormont-ului în legătură cu politica sa de menținere a ordinii.

6—8 FEBRUARIE — Noi ciocniri la Belfast și Londonderry : 5 morți, între care un soldat britanic.

10 MARTIE — 3 tineri soldați scoțieni sînt asasinați într-un cartier din Belfast. 6 militari au fost uciși într-o lună.

20 MARTIE — Considerînd insuficiente măsurile de securitate luate de Londra, premierul Chichester-Clark își dă demisia.

23 MARTIE — Brian Faulkner succede lui Chichester-Clark în funcția de premier.

13 APRILIE — 14 soldați britanici sînt răniți la Londonderry.

17 APRILIE — Trei membri ai I.R.A. sînt arestați la Belfast ; perchezițiile se înmulțesc în cartierele catolice.

25 IUNIE — Brian Faulkner prezintă un plan de reforme parlamentare destinat minorității catolice. Cere de asemenea concetățenilor să-i denunțe pe membrii I.R.A.

12 IULIE — Un soldat britanic e ucis de un trăgător izolat.

25 IULIE — Ciocniri între manifestanți și poliție, în urma uciderii unui tînăr de către un vehicul al armatei.

7 AUGUST — Un parașutist ucide un șofer la Belfast.

9 AUGUST — Guvernul ia măsuri de internare fără judecată ; tulburările se dezlănțuie în întreaga țară.

Scrisoare din Santiago de Chile

SCINDAREA DEMOCRAȚIEI CREȘTINE

Printr-o telegramă trimisă din Europa unde studiază, fiul lui Gabriel Valdes, fost ministru de externe în guvernul chilian anterior, își anunța retragerea din Partidul democrat-creștin și aderarea la „Mișcarea stîngii creștine". Această formație politică se constituie acum, după părăsirea partidului democrat-creștin de un grup important de militanți care au apreciat că poziția lor a devenit neconciliabilă cu orientarea grupului majoritar din conducerea acestui partid.

Telegrama trimisă de fiul lui Gabriel Valdes reprezintă unul din momentele spectaculoase ale unui serios proces de polarizări din cadrul democrației creștine chiliene. El este evident la toate eșaloanele acestui partid. Reacția în lanț a demisiilor din partid a fost declanșată de scrisoarea trimisă președintelui acestei grupări politice, Narciso Irureta, de către un grup de parlamentari. Printre aceștia figurează unul din teoreticienii de frunte ai democrației creștine, Bosco Parra, și deputatul Luis Maira, cunoscut pentru seriozitatea intervențiilor sale în dezbaterile din Camera inferioară a parlamentului. Cu același prilej, au renunțat la funcțiile lor Luis Badilla, președintele organizației naționale a tineretului democrat-creștin și cei doi vicepreședinți ai acesteia.

În declarațiile conducerii partidului democrat-creștin s-a exprimat nedumerirea și uimirea produse de această dizidență masivă și prestigioasă. Dar, în fond, ele nu sînt surprinzătoare. Afirmarea tendințelor de stînga în partidul democrat-creștin era de mult prezentă atît în viața internă a acestui partid, cît și în evoluția politică generală. Se cunoaște, de pildă, că Luis Badilla și alți militanți cu vederi de stînga au protestat energic împotriva acceptării de către conducerea democrației creștine a sprijinului acordat de către partidele reacționare (național și democrația națională) candidatului propus pentru un post de deputat devenit vacant în provincia Valparaiso. După aceste alegeri (18 iulie), la care candidatul respectiv a recoltat voturile comune ale democrației creștine și ale partidelor de dreapta, finalizarea acestui compromis politic a precipitat ascuțirea conflictului din interiorul fostului partid de guvernămînt.

Recenta convenție națională a partidului democrat-creștin a dus la deznodămîntul cunoscut. Poziția aripii de stînga — expusă de Bosco Parra — revendică o hotărîre împotriva oricărui contact cu dreapta. După o dezbatere de 23 de ore, platforma aripii de stînga a fost respinsă. Aceasta a determinat dizidența aripii de stînga, apreciată de revista „Ahora" ca un „seism de gradul 10" pentru partidul democrat-creștin. Dizidenții apreciază, în scrisoarea lor de retragere din democrația creștină, că orientarea imprimată acesteia de către consiliul național reflectă renunțări tot mai evidente la programul transformărilor revoluționare cu care debutase acest partid. „Pentru noi, arată semnatarii scrisorii, angajarea în activitatea politică era o formă de a sluji poporul și de a munci pentru eliberarea lui. În consecință ne identificăm cu proiectul de a face compatibil creștinismul și valorile sale cu socialismul ca formulă de organizare socială". Subliniind reticențele și „chiar lumina roșie" a stopului pus de democrația creștină în calea avansării mai rapide a unor transformări structurale, semnatarii scrisorii consideră că „deși partidul democrat-creștin integrează sectoare populare și ale clasei medii, el a renunțat să fie instrumentul promovării unei politici creștine de stînga, singura care exprimă voința noastră. Sîntem convinși că unica poziție consecventă în realizarea idealurilor noastre plenare în viață constă în a le sluji în afara partidului și despărțindu-ne de el. Constituind o organizație a stîngii creștine vom ajuta la crearea instrumentului politic pe care țara îl necesită".

Jacques Chonchol

În declarațiile făcute, în diferite forumuri și dezbateri, reprezentanții stîngii creștine își afirmă hotărîrea lor de a sprijini — prin trăsăturile lor definitorii — politica Unității Populare care își propune înlocuirea structurilor bazate pe exploatare și asuprire.

Constituind comitete ale „comunității socialiste", stînga creștină a întreprins acțiunile corespunzătoare înscrierii sale ca partid. Se pare că numărul aderenților este în creștere. Cu privire la tendințele de stînga din democrația creștină sînt interesante opiniile lui Radomiro Tomic, fost candidat la președinție în alegerile din 1970. Deși considera nejustificate motivele invocate de dizidenți, Radomiro Tomic nu a luat o poziție de dezaprobare categorică. Intr-un interviu acordat ziarului mexican „Excelsior", Radomiro Tomic arăta că „nu este alt destin pentru democrația creștină decît cel al stîngii, în strînsă legătură cu realitățile naționale, cu interesele poporului nostru, cu sensibilitatea tineretului chilian". „Dacă așa stau lucrurile — a fost întrebat — atunci de ce nu sînteți și dumneavoastră în stînga creștină, cu cei care au renunțat la partidul democrat-creștin ? Este adevărat că printre ei sînt și trei fii ai dv ?" „Așa este, a răspuns Tomic, trei din cei nouă fii ai mei. De aceea cunosc de aproape înalta motivare morală care i-a determinat să renunțe, dar în același timp și disproporția dintre motivele pe care le aduc și decizia de a pleca". Tomic crede că nu este întemeiată acuzația că democrația creștină ar aluneca spre dreapta. De fapt, după sciziunea produsă, consiliul național al democrației creștine a dat publicității o declarație cu caracter anticapitalist, în care — menținîndu-se poziții contrare ca viziune ideologică față de politica oficială — se reafirmă atitudini constructive față de obiectivele transformărilor structurale. Rămîne de văzut cum se va concretiza această declarație.

Cei care au părăsit democrația creștină își urmează, însă, drumul lor, bucurîndu-se de multă simpatie. In acțiunea de formare a partidului stîngii creștine participă și unii membri marcanți ai M.A.P.U. (Mișcarea pentru acțiunea populară unitară), unul din componentele Unității Populare. M.A.P.U. a luat ființă în 1969, cînd primul eșalon al stîngii democrat-creștine avîndu-l în frunte pe Jacques Chonchol, actualul ministru al agriculturii, a părăsit acest partid, constituindu-se într-o nouă formație care a intrat în Unitatea Populară. În prezent, cînd stînga democrat-creștină devine partid separat, Jacques Chonchol și încă unii militanți ai M.A.P.U. au hotărît să iasă din această mișcare și să se integreze noii formații politice, de unde provin. Nemaifăcînd parte din M.A.P.U., Jacques Chonchol a înaintat președintelui republicii demisia. Ea nu a fost primită și Chonchol a rămas confirmat în funcția lui. (La fel și cei trei miniștri radicali, care — după convenția națională a partidului lor unde s-au ivit divergențe — au adoptat aceeași procedură). Lui M.A.P.U. i-a fost repartizat un nou post ministerial — departamentul sănătății — devenit vacant după demisia fostului titular, reprezentant al partidului social-democrat care, în felul acesta, a înlesnit soluționarea situației create prin apropierea stîngii creștine de Unitatea Populară.

Stînga creștină și-a format o comisie politică provizorie. În fosta revistă a tineretului democrat-creștin, în prezent, organ oficial al stîngii creștine, s-a publicat un document cu caracter programatic în care figurează preceptele proprii noii organizații în construirea socialismului.

Intr-o declarație oficială în care direcția națională a Unității Populare constată cu satisfacție apariția stîngii creștine, se face acesteia invitația de a participa ca partid la Unitatea Populară și la guvern. În această privință va hotărî Adunarea constituantă din septembrie dar, de facto, Chonchol este reprezentantul stîngii creștine în cabinet

Prin formarea stîngii creștine, salutată de partidele Unității Populare se crează perspectiva lărgirii bazei sociale pe care se sprijină politica transformărilor revoluționare care se desfășoară în Chile.

Eugen POP

Santiago de Chile, 17 august

ECONORAMA

Pe calea cuceririi independenței economice

Procesul afirmării de către popoarele de pe cele mai diverse meridiane ale globului a dreptului lor imprescriptibil de a dispune de propriile bogății, de a le folosi în beneficiul național, cunoaște o tot mai mare amploare. Iată cîteva mărturii concrete. **Chile** (1971) — este naționalizată industria cuprului, cel mai important sector al economiei, este preluat controlul asupra minelor de salpetru și fier, asupra principalelor instituții financiare și bancare private ; **Algeria** (1970—1971) — sînt naționalizate parțial sau total societățile petroliere străine (inclusiv cele franceze), dreptul de concesionare este rezervat exclusiv companiei naționale SONATRACH, comerțul exterior este decretat monopol de stat ; **Somalia** (1970) — este preluat controlul asupra majorității companiilor străine ; **Venezuela** (1971) — se decide ca proprietățile companiilor petroliere străine să revină statului, fără nici un fel de despăgubiri, la expirarea actualelor concesiuni ; **Uganda** (1970) — se preia controlul asupra a 80 de societăți străine ; **Zambia** (1970) — este preluat controlul asupra băncilor, societăților de asigurări și unor întreprinderi ; **India** (1969—1970) —sînt naționalizate principalele bănci comerciale private străine ; **Sierra Leone** (1970) — este preluat controlul asupra societăților miniere ; **Libia** (1969—1970) — se preia controlul asupra principalelor bănci străine și societăți de transport petrolier ; **Peru** (1969—1970) — este naționalizată marea societate petrolieră „International Petroleum Company", se preia controlul asupra industriilor de bază ; **Congo Brazzaville** (1970) — este preluat controlul asupra industriei zahărului ; **Bolivia** (1969—1970) — se decide suspendarea plății indemnizațiilor acordate companiei „Gulf Oil", naționalizată anterior, este preluat controlul asupra extracției minereurilor ; **Guyana** (1970) — este preluat controlul asupra companiei „Demerara Bauxite" ; **OPEC** (1970—1971) — cei 10 membri abolesc, în relațiile cu monopolurile petroliere internaționale, principiul „fifty—fifty", fixînd la 55 la sută limita minimă a cotei-părți ce urmează a le reveni din venitul net.

Accent pe latura calitativă

Directivele privind cel de-al V-lea plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale cehoslovace pe perioada 1971—1975 pun accentul pe latura calitativă, pe creșterea intensivă a producției. În perioada menționată, venitul național urmează să sporească cu 28 la sută. Se prevede ca această creștere să fie obținută în proporție de 95 la sută pe seama ridicării productivității muncii sociale. În cincinalul trecut, acest procent a fost de 85 la sută.

În fotoliile managerilor

„Frankfurter Allgemeine Zeitung" a întreprins o anchetă printre conducătorii de întreprinderi, companii și societăți din R.F.G., în scopul obținerii de informații în legătură cu originea lor socială, studiile urmate și cariera profesională. Au fost chestionați peste 2 000 de manageri, directori etc. Conform clasificării sociale alcătuite de revistă, rezultatele anchetei sînt următoarele : peste 1/4 din aceștia provin din rîndurile proprietarilor și conducătorilor de întreprinderi, societăți industriale și comerciale sau ale marilor proprietari funciari, aproape 1/5 din cele ale altor diferiți întreprinzători din sectorul comercial și agricol, 1/3 din rîndurile „funcționarilor publici", 1/6 din cele ale angajaților din sectorul privat și numai puțin peste 1/20 (mai precis 5,8 la sută) din cele ale muncitorilor sau ale familiilor mai modeste, cu numeroși membri.

Pești și devalorizări

În Islanda, unde producția de pește atinge 3 000 kg pe locuitor, pescuitul și industrializarea peștelui participă în proporție de peste 40 la sută la formarea produsului brut național islandez. În asemenea condiții, întreaga economie a țării — însăși existența ei — depind de exportul de pește congelat sau de preparate din pește, care reprezintă peste 90 la sută din exporturile islandeze și care constituie practic singura sursă de venituri în devize a țării. Datorită scăderii din ultimii ani a exporturilor — determinată în special de reducerea cererii externe — veniturile țării s-au diminuat considerabil, guvernul islandez fiind nevoit, pentru a pune în echilibru posibilitățile monetare cu cele reale ale economiei, să devalorizeze în două rînduri moneda.

„Containerizare"

Flota comercială mondială se află într-o perioadă de expansiune. Tonajul total a crescut de la începutul secolului de aproape cinci ori (de două ori numai în ultimii zece ani), depășind în prezent 220 milioane grt (gross registred ton — unitate de volum cu ajutorul căreia se măsoară capacitatea unei nave și care este egală cu 2,8 mc). O adevărată restructurare în cadrul acestei dezvoltări pare să producă introducerea și extinderea „containerizării". Acest sistem se bazează pe transportul de containere cu dimensiuni standartizate, atît navale cît și docurile și antrepozitele, precum și mijloacele de transport feroviare și rutiere fiind prevăzute, în acest scop, cu amenajări speciale. „Containerizarea" permite, printre altele, reducerea masivă a duratei și a costului încărcării și descărcării, acestea executîndu-se automat.

Rubrică realizată de Ilie ȘERBĂNESCU

Rinascita
ROMA

MAREA BRITANIE, C. E. E. ŞI PROBLEMELE SECURITĂŢII EUROPENE

Giorgio Amendola

CARE AR FI consecinţele intrării Marii Britanii în Piaţa comună ? În spatele acestei întrebări se află de fapt problema generală a relaţiilor dintre Anglia şi Statele Unite, dintre Anglia şi Commonwealth şi aceea a funcţionării mondiale a lirei sterline ca monedă de rezervă.

Desigur, Anglia poate intra în Piaţa comună chiar şi într-un moment cînd devin tot mai evidente divergenţele de interese dintre Piaţa comună şi Statele Unite, pentru a reprezenta în interiorul C.E.E. — pe plan politic, economic, militar — poziţiile americane şi pentru a contrabalansa tendinţele care se conturează, chiar dacă în mod timid, în ce priveşte o desprindere treptată de vechea subordonare „atlantică". Faptul că aderarea Angliei este negociată de un guvern conservator întăreşte această ipoteză. Dar există o criză a „societăţii atlantice" care favorizează în mod obiectiv o apropiere a Angliei de continentul european.

Criza politică, economică şi socială, care a explodat în Statele Unite din cauza continuării războiului de agresiune împotriva Vietnamului, şi gravele consecinţe (economice, monetare, de credit), care au rezultat pentru Anglia şi pentru ţările vest-europene, au slăbit de fapt vechile „relaţii speciale" existente între Statele Unite şi Anglia. Criza monetară occidentală, provocată de slăbirea dolarului ca monedă de bază a sistemului monetar capitalist şi de crearea unei mase de 50 miliarde de credite în dolari pe pieţele vest-europene, a slăbit ulterior lira sterlină, care fusese oricum depăşită de marca vest-germană ca monedă forte vest-europeană.

Modificarea vechilor raporturi de forţe internaţionale, prăbuşirea vechiului sistem colonial, fatimentul încercării S.U.A. de a-şi îndeplini rolul de jandarm mondial, afirmarea pe plan economic a unor ţări ca Japonia, Canada, Australia modifică vechiul cadru în care Anglia îşi desfăşura politica imperială şi o determină să-şi caute un nou loc.

Problema este de a determina o transformare a caracterului şi a funcţiei C.E.E. care să înlăture caracterul său iniţial de instrument mînuit de forţe monopoliste supranaţionale, asociate îndeaproape cu grupurile conducătoare din Statele Unite, şi să se adopte o poziţie pozitivă faţă de problemele securităţii şi cooperării europene.

Intrarea Marii Britanii în comunitatea vest-europeană ar putea să întărească pozitiile statelor naţionale şi să facă mai dificilă trecerea la acele organe supranaţionale dorite de cei mai înflăcăraţi adepţi ai ideii „Europei unite". Contradicţia lor este următoarea : vor intrarea Angliei în Piaţa comună dar nu-şi dau seama că prezenţa engleză va reprezenta un obstacol în calea dezvoltării formelor de suveranitate supranaţională.

Problema cea mai vastă pusă de lărgirea Pieţei comune este aceea a căutării de noi raporturi care vor trebui să fie stabilite cu celelalte ţări europene. Acestea se împart în trei grupuri : ţările socialiste membre, pe plan militar, ale Tratatului de la Varşovia şi, pe plan economic, ale C.A.E.R. ; ţările neutre şi neangajate ; ţările asuprite de regimuri fasciste, legate direct sau indirect de N.A.T.O. (Portugalia, Spania).

Prezenţa în Europa a unor ţări asuprite de regimuri fasciste impune necesitatea unei lupte energice pentru eliminarea de pe continent a acestor centre de contaminare şi de subordonare faţă de centralele imperialismului american şi pentru desfiinţarea relaţiilor preferenţiale — politice, militare, economice — existente între S.U.A. şi ţările C.E.E. Pentru a-şi afirma deplina autonomie, comunitatea vest-europeană trebuie să reuşească să rupă cordonul ombilical care o mai leagă de organizaţia atlantică. Este evident că o asemenea reorganizare a sistemului european de schimburi economice şi de cooperare se va putea face numai în cadrul întăririi securităţii europene.

Necesitatea şi posibilităţile existente pentru dezvoltarea acţiunilor în direcţia înfăptuirii securităţii şi cooperării europene au fost reafirmate într-o întîlnire internaţională desfăşurată recent la Bruxelles, cu participarea reprezentanţilor a diferite curente de opinie şi a unor organizaţii provenind din majoritatea ţărilor europene. Această întîlnire a avut loc chiar în zilele cînd se încheia prima fază a negocierilor privind aderarea Marii Britanii la C.E.E. Această coincidenţă nu e întîmplătoare. Este un fapt că problema de a se crea în Europa condiţii mai bune de securitate şi cooperare se pune cu o acuitate sporită. În reuniunea menţionată mai sus s-au subliniat în mod unanim evoluţiile pozitive intervenite în relaţiile dintre statele din Estul şi din Vestul continentului, exprimîndu-se totodată necesitatea unei mai ample şi puternice mişcări de opinie publică în vederea convocării la o dată cît mai apropiată a unei conferinţe general-europene deschisă tuturor statelor.

O linie de coexistenţă paşnică de natură a permite să se ajungă la desfiinţarea simultană a alianţei atlantice şi a Tratatului de la Varşovia, la dizolvarea organizaţiilor militare şi la lichidarea bazelor militare, printr-o reducere comună a forţelor armate, renunţarea la folosirea forţei — toate acestea reprezintă pentru continentul european o perspectivă de pace care trebuie să faciliteze soluţionarea unor probleme dificile şi începutul unei dezarmări generale treptate şi controlate. Este necesar să se ajungă la o reală lichidare a blocurilor şi la crearea de condiţii care să asigure fiecărei ţări europene, pe baza egalităţii în drepturi între toate statele, deplina respectare a propriei autonomii şi independenţe, neintervenţia în treburile ei interne.

Firesţe, pentru a atinge aceste obiective, se impune depăşirea unor obstacole importante. Europa nu poate deveni o oază a păcii într-o lume apăsată de povara cursei înarmărilor, de continuarea războaielor de agresiune ca acela din Indochina, de forme de opresiune colonială ca în Angola şi Mozambic, de continuarea conflictului din Orientul Apropiat. Este însă neîndoielnic că întărirea securităţii pe continentul european poate să faciliteze progresul destinderii în întreaga lume şi să constituie un moment esenţial pentru o politică de coexistenţă paşnică la scară mondială. Vechiul nostru continent, care a fost centrul a două mari şi distrugătoare războaie mondiale, poate să aducă o importantă contribuţie la soluţionarea problemelor privind lumea contemporană. Pentru aceasta este nevoie ca în Europa să se desfăşoare o luptă consecventă împotriva grupurilor care mizează pe agravarea conflictelor internaţionale şi care caută în intervenţia americană un mijloc de apărare a propriilor poziţii privilegiate de clasă. Tocmai împotriva acestor grupuri, care se împotrivesc oricărei măsuri de destindere şi dezarmare, se afirmă o mişcare unitară de forţe democratice care, dincolo de deosebirile politice şi ideologice, caută căile unor acţiuni comune pentru securitate şi cooperare în Europa.

Acesta este contextul european, în plină evoluţie, în care se încadrează problema adeziunii Marii Britanii la Piaţa comună. Trebuie subliniat că, în orice caz, contribuţia poporului englez, fie înăuntrul, fie în afara C.E.E., potrivit propriei sale opţiuni conforme cu exercitarea deplinei lui suveranităţi, are o pondere deloc neglijabilă în ce priveşte garantarea securităţii şi cooperării europene şi transformarea efectivă a Europei într-un continent al păcii.

The New York Times

INTERVIUL PREMIERULUI CIU EN-LAI

Premierul Ciu En-lai a acordat recent comentatorului american James Reston, vicepreşedinte al ziarului „The New York Times", un interviu din care publicăm extrase.

Intervenită la cîteva zile după cunoscuta declaraţie a secretarului de stat William Rogers în care se arăta că S.U.A. vor sprijini admiterea R.P. Chineze în O.N.U. împotrivindu-se în acelaşi timp oricărei acţiuni de excludere a reprezentantului ciankaişist, convorbirea a debutat prin precizarea punctului de vedere al guvernului chinez faţă de această problemă.

— *RESTON : Problema centrală care mă preocupă este dacă dv. consideraţi sau nu că declaraţia făcută de Rogers împiedică într-un fel evoluţia, care eu o consider că are loc, spre normalizarea relaţiilor dintre Statele Unite şi China.*

— *CIU EN-LAI* : În orice caz nu este un pas înainte. Mai mult, ea face ca la Naţiunile Unite şi pe arena internaţională să înceapă o dezbatere confuză, caz în care noi vom fi obligaţi să luăm poziţie.. Punctul central al acestei declaraţii este de a reţine pe reprezentantul ciankaişist în Naţiunile Unite, lucru care înseamnă că ne va fi imposibil să intrăm în O.N.U.

— *Cred foarte sincer că am ajuns la un moment neobişnuit al istoriei mondiale pe care în viaţa dv. sau a mea nu-l vom mai întîlni din nou. De aceea, scopul vizitei mele aici este de a vedea — în decursul acestei lungi perioade de cînd China nu mai participă în mod activ în afacerile Naţiunilor Unite şi ale altor părţi ale lumii, cum vedeţi dv. lumea acestor mari transformări ?*

— Recunoaştem că şi noi vedem unele schimbări. După cum spuneaţi prietenilor noştri, dv. de asemenea vedeţi schimbările care au loc în China. Dar un lucru este clar, acela că noi nu vom abandona principiile. Şi de îndată ce această problemă este ridicată, vor avea loc dispute.

În ce priveşte Taivanul : cine îl ocupă ? Şi dacă într-adevăr vreţi o schimbare, trebuie să acţionaţi potrivit unui proverb chinez şi anume : cel care a făcut nodul trebuie să-l deznoade...

Datorită acestui lucru nu putem face altceva decît să ne precizăm poziţia noastră în mod foare clar. Noi am declarat foarte limpede că în cazul în care se va crea o situaţie în care să apară problema existenţei a două Chine sau a unei Chine şi a unui Taivan la Naţiunile Unite, sau dacă o situaţie absurdă similară se va crea în O.N.U. menită să separe Taivanul de China în scopul de a forma un aşa-zis Taivan independent, noi ne vom opune cu fermitate şi în asemenea circumstanţe, categoric, nu vom intra în Naţiunile Unite.

Este foarte adevărat, desigur, că în lume se petrec schimbări. Dar aceste schimbări nu trebuie să cauzeze noi daune poporului chinez. De 20 de ani şi chiar mai mult, nu noi am cauzat daune altora, ci guvernul Statelor Unite a pricinuit rău altor ţări şi popoare. Noi am aşteptat deja mai bine de 20 de ani şi mai putem aştepta încă un an. Asta nu are importanţă, dar trebuie să se ajungă la o soluţie justă...

...Am spus în multe ocazii că eliberarea Taivanului este o problemă internă a Chinei, care nu tolerează nici un amestec extern. Aceasta este poziţia noastră şi astăzi. În acelaşi timp, am spus că Statele Unite au comis o agresiune împotriva provinciei chineze Taivan, ocupate şi împotriva strîmtorii Taivan, şi că noi dorim să intrăm în negocieri cu guvernul Statelor Unite pentru soluţionarea acestei probleme. Acest lucru a fost subliniat timp de 16 ani, mai întîi la Geneva şi apoi la Varşovia. Mai mult, eu am spus că poporul chinez nutreşte prietenie faţă de poporul american şi că cele două popoare au întreţinut relaţii prieteneşti în trecut, iar în viitor, cu atît mai mult, ele trebuie să trăiască împreună în relaţii prieteneşti.

Aceste lucruri au fost spuse în 1955 la conferinţa de la Bandung, după aceea noi am căutat să primim vizita unor corespondenţi americani în China, dar Departamentul de Stat al lui John Foster Dulles nu a fost de acord cu aceasta. Astfel, întrucît drumul a fost blocat de guvernul Statelor Unite, la rîndul nostru nu am mai dorit nici un fel de asemenea contacte. Am fost astfel izolaţi timp de peste 20 de ani, dar asta nu are importanţă.

Întrucît acum au loc unele schimbări în lume, noi trebuie să avem grijă ca acestea să nu dăuneze nimănui, ca părţii care a greşit să i se arate ceea ce ne-a supărat şi că această parte nu trebuie să continue să greşească. De aceea, problema Taivanului nu este o simplă problemă internă. Dacă ar fi o simplă problemă internă, am putea-o rezolva noi înşine. Soluţionarea acestei probleme interne este împiedicată de aproape 21 de ani şi de aceea au intervenit şi schimbări...

...Dacă Taivanul va fi retrocedat patriei mamă, forţele Statelor Unite trebuie să se retragă, pentru că altfel cum s-ar mai putea retroceda patriei mamă? Şi întrucît Statele Unite şi-ar retrage toate trupele şi instalaţiile militare din Taivan şi zona strîmtorii Taivan, apoi este firesc ca tratatul de apărare mutuală dintre S.U.A. şi Cian Kai-şi, pe care noi l-am considerat dintotdeauna ilegal, să devină caduc.

— *Înţeleg acest lucru. Este clar, cred eu, că din diferenţele în aprecieri asupra conţinutului declaraţiei lui Rogers există o mulţime de lucruri care trebuie clarificate înainte de întîlnirea dv. cu preşedintele Nixon. Mă întreb care este părerea dv. despre faptul dacă ar trebui să aibă loc negocieri tehnice preliminare la un nivel mai mic, locul şi data lor, pînă la sosirea preşedintelui ?*

— Este posibil. Dar dacă aceste probleme trebuie rezolvate, aceasta se poate face numai cînd va veni preşedintele însuşi. El şi-a exprimat dorinţa de a veni şi noi l-am invitat.

— *Pot să vă pun o ultimă întrebare despre Naţiunile Unite şi China ? După părerea dv. există oare vreun conflict între principiul de bază al O.N.U., şi anume că toate disputele dintre naţiuni trebuie rezolvate fără folosirea forţei sau ameninţarea cu forţa, şi principiul revoluţiei şi al sprijinirii mişcărilor de eliberare naţională din lume, expus de guvernul dv. în trecut ? Există un conflict între aceste două principii ?*

— Nu. Cine a comis agresiuni împotriva altor ţări ? Nu China. În decursul celor 22 de ani ai istoriei republicii noastre populare, noi am trecut graniţa numai să ajutăm Coreea, şi aceasta însă în anumite condiţii. Noi am spus foarte clar aşa-numitului comandament al Naţiunilor Unite, compus din 16 ţări, şi condus de Statele Unite, că dacă vor înainta spre fluviul Yalu, noi nu vom sta cu mîinile încrucişate, deşi pe acea vreme Taivanul nostru şi zona strîmtorii Taivan erau deja ocupate de flota a 7-a americană şi de forţe aeriene americane. Statele Unite au fost acelea care au comis o agresiune împotriva Chinei şi nu viceversa. Numai după ce forţele Statelor Unite au ajuns la rîul Yalu, noi ne-am trimis voluntari, pentru a rezista agresiunii şi a ajuta Coreea.

În ceea ce priveşte ajutorul către alte ţări ale lumii, el este acordat cînd acestea sînt supuse agresiunii. Şi chiar după părerea O.N.U., agresiunea este un lucru rău şi trebuie oprit. Astfel, noi nu facem decît să ajutăm pe alţii să reziste agresiunii. După părerea O.N.U., însăşi, acestora trebuie să li se acorde sprijin. Un exemplu izbitor este Vietnamul.

În ceea ce priveşte Vietnamul, noi vom continua să-i dăm ajutor pînă la capăt, pînă la retragerea completă a forţelor Statelor Unite. În prezent, cea mai urgentă problemă continuă să fie Vietnamul. Vă miraţi foarte mult de ce eu am spus comitetului savanţilor americani, preocupaţi de problemele asiatice, că potrivit poziţiei noastre, problema Vietnamului trebuie soluţionată în primul rînd şi nu problema Taivanului sau alte probleme. Aceasta pentru că statu quo-ul Taivanului durează de 21 de ani. Acolo nu are loc nici un război. Acest fapt se datorează reţinerii pe care noi o manifestăm. Nu acelaşi lucru putem spune în cazul Vietnamului. Statele

Unite, nu numai că au trimis trupe pentru a comite o agresiune în Vietnam, dar ele extind acest război. Cînd președintele Nixon a preluat postul de președinte, el a început să retragă trupe din Vietnam, fapt care schimba oarecum situația din trecut. Dar, în martie anul trecut regimul pașnic al lui Norodom Sianuk a fost răsturnat, după care în această țară au intrat trupele americane. Chiar și ziarul dv., „New York Times", a criticat această acțiune... Indochina este un loc atît de mic, cu o populație atît de mică, și totuși s-a cheltuit o imensă sumă de bani. Însuși guvernul american recunoaște că în timp de 10 ani a cheltuit 120 miliarde dolari și a suferit mari pierderi. Poporul american este nemulțumit în legătură cu pierderile americane de vieți omenești. În ce ne privește considerăm că sînt pierderi inutile. Poporul vietnamez a suferit însă pierderi și mai mari.

— *Sînt de acord.*

— Îți poți da seama de acest lucru dintr-o singură privire. Nu trebuie oare să simpatizăm cu ei ?

— *Absolut. Este o tragedie.*

— De ce nu fac și Statele Unite același lucru. Doar este o agresiune... Dv. cei de la „New York Times" ați făcut ceva treabă, publicînd unele din secretele conținute în documentele Pentagonului.

— *Credeți că problema laoțiană și cea cambodgiană pot fi soluționate separat de cea a Vietnamului ?*

— Aceasta este o chestiune de competența suverană a guvernului Republicii Democrate Vietnam, a Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, a guvernului regal de unitate națională al Cambodgiei și a Frontului Patriotic Laoțian. Este dreptul lor suveran de a hotărî dacă problema Indochinei să fie rezolvată împreună sau separat.

Judecînd după situația prezentă, vedem că se duc negocieri numai în problema Vietnamului. Și astfel, probabil că problema Vietnamului va fi soluționată prima. În ce privește Cambodgia, Statele Unite refuză să recunoască guvernul prințului Norodom Sianuk, iar prințul Sianuk a precizat în mod clar poziția sa justă în mesajul nr. 24 adresat compatrioților săi. Nu am auzit pe nimeni să spună ceva în plus față de această problemă. În ce privește Laosul, laoțienii plănuiesc să discute problemele între ei. Între Suvana Fuma și prințul Sufanuvong există un schimb de corespondență, iar Frontul Patriotic Laoțian a avansat o propunere în cinci puncte, unul dintre ele referindu-se la o încetare a focului pe întregul teritoriu al Laosului.

Noi sprijinim propunerea în cinci puncte a Frontului Patriotic Laoțian. În ce privește o conferință la nivel înalt a popoarelor Indochinei, patru părți ale celor trei țări* au publicat un comunicat comun în aprilie, anul trecut, și au formulat o propunere comună. Ele au cerut ca toate trupele aparținînd unor țări neindochineze să se retragă în totalitatea lor și să lase cele trei popoare ale Indochinei să-și rezolve singure problemele. Noi sprijinim acest principiu...

Discuția abordează, în continuare, alte aspecte ale politicii externe a R.P. Chineze.

...Dv. nu ați avut cu noi nici o discuție directă despre politica noastră externă, ați auzit doar unele din lozincile noastre... Statele Unite au beneficiat din ambele războaie mondiale și pentru că pierderile S.U.A. au fost destul de mici. De ce poporul american este acum atît de profund impresionat de actualul război de agresiune al Statelor Unite împotriva Vietnamului ? Pentru că el suferă acum într-adevăr. Și de aceea poporul american cere retragerea trupelor americane. Și nu pentru că poporul american nu-și amintește experiența prin care a trecut. Astfel, nu prea sînt de acord cu părerea dv. că poporul american ar fi uituc. Orice țară își amintește propria sa experiență. Chiar ieri m-am întîlnit cu un prieten, care a venit din Statele Unite acum cîtva timp, și mi-a spus că în rîndurile americanilor au loc unele schimbări față de negri și că acesta este un lucru bun. Acest fapt arăta că mulți albi din Statele Unite s-au trezit la realitate, că nu este drept să se continue cu exploatarea și oprimarea poporului negru, lăsate de istorie.

— *Da.*

— Noi ne opunem reacționarilor japonezi. Nu pentru că am urî poporul japonez. După terminarea războiului din Pacific, noi nu am pus capăt contactelor cu poporul japonez. Noua Chină nu a impus nici o blocadă împotriva japonezilor. Ei au continuat să viziteze China, iar noi dorim să ne ducem la ei. Poporul japonez este un popor harnic, un popor brav și o mare națiune. Guvernul Statelor Unite a fost acela care după război a întărît reacționarii japonezi. Și după cum au evoluat pînă în prezent, ei sînt pe cale de a dezvolta militarismul... Statele Unite au promovat dezvoltarea Japoniei spre militarism prin prelungirea indefinită a tratatului de securitate japono-american...

În Japonia, în Coreea de Sud și apoi cînd s-a reîntors la Washington, Laird a spus că doctrina Nixon are trei piloni. Primul este de a înarma partenerii, între care principalul este Japonia. Al doilea este protecția nucleară și abia al treilea sînt negocierile. Mai mult, el a spus clar că aceste negocieri trebuie purtate de pe o poziție de forță. Și fără primii doi piloni, nu poate exista un al treilea...

După ce abordează și alte aspecte ale politicii internaționale din Asia și Oceanul Pacific, discuția continuă.

— *Pot să vă întreb cum vedeți problema controlului asupra armelor nucleare ? Sînteți acum una dintre puterile nucleare.*

— Nu, noi nu sîntem o putere nucleară. Ne aflăm încă în faza experimentală. Mai mult, în această situație ne aflăm încă din 1964 și pînă acum au trecut deja 7 ani. Noi nu facem experiențe cînd nu avem nevoie. Știm că este costisitor și constituie o risipă. Și nu folosește îmbunătățirii condițiilor de viață ale poporului... Scopul nostru este interzicerea completă și distrugerea totală a armelor nucleare. De fiecare dată, cînd facem o experiență, noi declarăm că nici o dată nu vom fi primii care să folosim armele nucleare. Vă veți convinge că ceea ce spunem se înfăptuiește.

— *Ați dori să vedeți întrunită o conferință mondială în această problemă ?*

— Noi ne pronunțăm pentru convocarea unei conferințe a tuturor țărilor lumii, mari și mici — întrucît toate țările lumii, indiferent de mărimea lor, trebuie să fie egale — în scopul ajungerii la un acord asupra interzicerii complete și distrugerii totale a armelor nucleare, și ca un prim pas în direcția lichidării armelor nucleare. De îndată ce toți vom fi de acord asupra necesității lichidării armelor nucleare, atunci de ce va mai fi necesară producția de arme nucleare ?

— *Există o contradicție între așanumita doctrină Nixon sau doctrina de la Guam și eforturile noastre de a ajunge la o reglementare cu China ?*

— China este o țară pe care Statele Unite au supus-o blocadei timp de peste 20 de ani. Acum, întrucît există dorința de a veni și a vedea China este bine. Și, întrucît există dorința de a discuta, noi sîntem, de asemenea, gata să discutăm. Desigur, se înțelege de la sine că poziția părților noastre este complet diferită. Sînt o mulțime de divergențe între punctele noastre de vedere. Pentru a se realiza destinderea, trebuie să existe o dorință comună, astfel ca diverse probleme să fie studiate și ca toate aceste probleme să poată fi puse pe masă pentru a fi dezbătute. Noi nu ne așteptăm ca toate problemele să le rezolvăm dintr-o lovitură. Acest lucru nu este posibil. Nu ar fi nici practic. Dar prin contacte, s-ar putea să vedem de unde să începem să rezolvăm aceste probleme...

Noi sperăm ca problema Indochinei să fie cu prioritate soluționată, întrucît acolo războiul continuă încă...

Dacă se dorește într-adevăr realizarea unei destinderi în toată lumea și nu o agravare a încordării atunci toate trupele aparținînd tuturor țărilor străine, nu numai trupele Statelor Unite, trebuie retrase de pe teritoriile țărilor pe care le ocupă și să lase popoarele din diferite state să-și rezolve singure problemele. Aceasta este o chestiune de principiu. Dar în ce privește cînd și unde trebuie retrase în primul rînd trupele, și cum să se discute realizarea acordului cu guvernele interesate, acestea sînt chestiuni concrete...

În continuare, premierul Ciu En-lai s-a referit la problema coreeană.

— După cît știți, încă mai există un acord de armistițiu în Coreea și nu există tratat de pace. În acest sens trebuie să ne reîntoarcem la John Foster Dulles.

La conferința de la Geneva, prima etapă a fost dedicată problemei coreene. În ce privește armistițiul, el a fost, din partea dv., rezultatul hotărîrii luate de președintele Eisenhower. Unul din

* Este vorba de reprezentanții R.D. Vietnam, ai F.N.E. din Vietnamul de Sud, ai Frontului Patriotic Laoțian și ai guvernului regal al Cambodgiei (n. red.).

generalii dv. a recunoscut faptul că războiul coreean a fost un război greşit, angajat într-un moment greşit şi într-un loc greşit.

— *Generalul Omar Bradley.*

— La conferinţa de la Geneva din anul 1954 ar fi trebuit să se dea un rezultat problemei coreene, sau cel puţin ar fi trebuit să se ia o hotărîre de a se continua conferinţa în viitor. Dar chiar şi acest lucru a întîmpinat obstrucţia lui John Foster Dulles. Şi astfel şi acum mai există o zonă demilitarizată, o comisie militară de armistiţiu care se întîlneşte la Panmunjon o dată sau de două ori pe săptămînă. Şi astfel, situaţia rămîne încordată. Şi această chestiune trebuie discutată.

— *Da. Dacă dv. aţi putea să-mi vorbiţi despre punctele dv. de vedere privind această problemă, aş fi bucuros să le public.*

— Voluntarii poporului chinez au fost retraşi încă în 1958. Şi trupele altor ţări de sub aşa-numitul comandament al Naţiunilor Unite au fost, de asemenea, retrase. Numai trupele americane rămîn acolo. Din cei 60 000 de militari, sau mai mulţi, cîţi erau în Coreea pe acea vreme, 20 000 au fost retraşi şi 40 000 au rămas. Şi trupele americane trebuie retrase toate.

Pentru a rezolva problema coreeană, trebuie găsită o cale în vederea reconcilierii între cele două părţi ale Coreei şi pentru evoluarea spre unificarea paşnică a Coreei. Aceasta necesită, desigur, timp. Dar această cerere este rezonabilă.

Acum în cadrul Naţiunilor Unite mai există o aşa-numită comisie pentru unificarea şi refacerea Coreei, care este absolut unilaterală, compusă din acele ţări ale aşa-numitului comandament al Naţiunilor Unite care au participat la războiul coreean, şi nu este o comisie în care să fie reprezentate ambele părţi.

— *Este extrem de folositor de a avea această apreciere a dv. pentru că se spune că noi nu am fost în stare să definim problemele, dintre care presupun că aceasta este una din ele, care trebuie într-adevăr să figureze pe agendă cînd preşedintele va veni aici.*

— Problema coreeană implică totodată chestiunea prevenirii evoluţiei militarismului japonez. Dacă militarismul japonez s-ar extinde dintr-o dată, va ţinti în primul rînd aceste două aripi, Taivanul şi cealaltă aripă. Pe mine mă preocupă Taivanul. Asta este ceea ce am avut de adăugat.

— *Domnule prim-ministru, vă mulţumesc foarte mult pentru amabilitatea dv.*

INTERNATIONAL Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

NECAZURI ECONOMICE

CA MULŢI oameni, preşedintele Nixon are tendinţa ca, atunci cînd lucrurile merg prost, să dea vina pe alţii. De curînd, această tendinţă s-a manifestat vizibil în domeniul politicii economice.

În urma unui val de ştiri proaste, Casa Albă a lansat un atac camuflat asupra lui Arthur Burns, preşedintele Departamentului Federal de Rezervă. Această manifestare de nemulţumire pare să arate că preşedintele se cramponează cu încăpăţînare de politica economică pe care a ales-o. Cel puţin pentru moment.

Ştirea cea mai proastă a ajuns la cunoştinţa opiniei publice o dată cu publicarea ultimilor indicatori principali cu ajutorul cărora Ministerul Comerţului face prognoza viitoarei activităţi economice. S-a anunţat că în iunie, 6 din cei 8 indicatori au înregistrat o scădere. Suma celor 8 indicatori a scăzut cu 0,5 la sută — prima scădere înregistrată începînd din octombrie

O a doua lovitură a fost ştirea că deficitul bugetului federal pe anul fiscal care s-a încheiat la 30 iunie s-a ridicat la 23 miliarde dolari. Exceptînd suma de 25 miliarde dolari în 1968, cînd războiul din Vietnam a atins punctul culminant, acesta este cel mai mare deficit după cel de-al doilea război mondial. Pentru anul viitor se întrezăreşte unul asemănător.

Un alt indiciu al dificultăţilor s-a produs în domeniul comerţului exterior. În trimestrul care s-a încheiat la 30 iunie, Statele Unite au înregistrat un deficit de peste 800 milioane dolari — cel mai mare începînd din anul 1946, cînd Ministerul Comerţului a început să ţină statistici care iau în considerare ajustările activităţii în funcţie de factori sezonieri. Potrivit ministrului comerţului Maurice Stans, s-ar putea ca anul acesta să nu se înregistreze nici un surplus comercial, „pentru prima oară începînd din 1893".

În plus, ultimele ştiri nu fac decît să exprime o situaţie de inflaţie (în prezent ritmul ei este de 6 la sută anual) şi de creştere economică lentă (procentul şomajului este de aproape 6 la sută). Această combinaţie este nouă în experienţa Statelor Unite şi nimeni nu ştie prea bine ce măsuri sînt necesare pentru a îmbunătăţi situaţia economică.

Unii politicieni democraţi, printre care Wilbur Mills, preşedintele Comitetului pentru căi şi mijloace al Camerei Reprezentanţilor, sînt în favoarea unei reduceri a impozitului pe venit ca măsură stimulativă. Multe alte oficialităţi, printre care Burns, preşedintele Departamentului Federal de Rezervă, preconizează un control mai strîns asupra preţurilor şi salariilor, fie şi numai pentru faptul că această măsură nu a fost încă încercată.

Preşedintele nu a reacţionat cu amabilitate la aceste propuneri. Recent, Casa Albă l-a criticat brusc pe Mills pentru vina — neînsemnată — de a-şi fi însuşit meritul unei hotărîri a Italiei de a limita exporturile de încălţăminte în Statele Unite.

După cîteva zile, Burns a avut aceeaşi soartă. Un funcţionar al Casei Albe a declarat unui reporter al Agenţiei „United Press International" că preşedintele este „furios" pe Burns, deoarece susţine o politică mai severă în materie de salarii şi preţuri şi pentru că se îndoieşte că s-a realizat vreun progres în lupta împotriva inflaţiei.

Această stare de spirit nu poate dura la infinit. Deşi şi-a mizat prestigiul pe refuzul unei schimbări de politică economică, Nixon va fi supus unor presiuni politice crescînde pentru a lua măsuri — orice măsuri — în vederea îmbunătăţirii situaţiei. Dacă pînă la toamnă economia nu se îndreaptă de la sine, va fi foarte greu să se opună rezistenţă cel puţin experimentării unor măsuri mai active pe plan economic.

Joseph KRAFT

Dificilul turnir

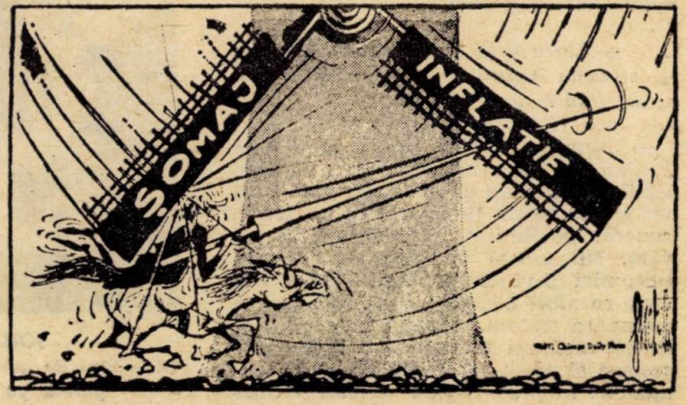

(Din **International Herald Tribune**)

REMARQUES AFRICAINES

FAPTE CARE ACUZĂ

Africa de Sud rămîne înscrisă pe agenda actualităţii deoarece acolo există probleme imposibil de clasat atît timp cît vom avea o conştiinţă care ne va împiedica să ignorăm nedreptăţile flagrante, strigătele de spaimă sau de durere din închisorile supraaglomerate, dezgustătoarea discriminare între albi şi negri, brutalitatea arogantă manifestată de o minoritate faţă de o majoritate asuprită, batjocorită, exploatată.

Nu trebuie să ne facem iluzii. Lupta împotriva rasiştilor de la Johannesburg şi Pretoria va fi îndelungată şi grea. Oficial, ei au fost puşi la stîlpul infamiei de către întreaga omenire, dar majoritatea ţărilor occidentale continuă să facă comerţ cu ei, să le livreze arme care le permit să-şi asigure puterea nedreaptă, să investească în minele şi în întreprinderile lor industriale unde mîna de lucru de culoare e exploatată în condiţii revoltătoare.

În cursul unei recente reuniuni internaţionale, intervenţia unui delegat necunoscut a făcut senzaţie prin simplicitatea sa, prin convingerea adîncă pe care o degajă, precum şi prin patetismul ei. Şi atunci cînd CLIVE NETTLETON, un alb de 23 de ani, vicepreşedinte al Uniunii Naţionale a studenţilor din Republica Sud-Africană a coborît de la tribună, el a fost salutat printr-o îndelungată ovaţie. Am pus mai multe întrebări acestui om care nu s-a temut să-şi asume răspunderi şi care dă dovadă de un autentic spirit de rezistenţă, cu riscul de a-şi compromite viitorul sau de a fi persecutat de către o societate pe care o stigmatizează în faţa opiniei internaţionale.

— Care este în momentul de faţă situaţia tinerilor negri din Africa de Sud ?

— Situaţia tinerilor negri, ca şi a adulţilor de rasă neagră, este aservirea totală. Ca să dau un exemplu precis, vă voi spune că un tînăr african nu are în general posibilităţi normale de a învăţa. Nu există nici învăţămînt gratuit, nici învăţămînt obligatoriu, în timp ce albii beneficiază, firește, de un asemenea sistem. Aceasta înseamnă că tinerii africani trebuie să achite taxe şcolare şi să-şi plătească singuri manualele. În plus, copilul african se zbate în mijlocul tuturor fenomenelor caracteristice pentru starea de neagră mizerie în care trăieşte populaţia neagră : boli, subalimentaţie etc. În anumite regiuni, procentul mortalităţii infantile este înspăimîntător : 50 la sută din copii mor înainte de a fi împlinit 5 ani. E vorba deci de dificultăţi numeroase şi care încep foarte devreme. Apoi, cînd tînărul are 16 ani, este obligat să poarte în permanenţă asupra lui un act de identitate care arată că este de rasă neagră, i se impun restricţii aspre în libertatea lui de mişcare şi nu poate obţine anumite slujbe.

— În cursul cuvîntării dv. aţi dat şi alte precizări. Aţi arătat că, încă de la vîrsta de opt ani, majoritatea copiilor negri muncesc, că, în medie, merg la şcoală numai şase luni pe an (şi numai cîţiva ani) ; că procentul ridicat al mortalităţii infantile se datorează lipsei elementare de asistenţă medicală şi subalimentaţiei ; că există numeroase cazuri de tuberculoză, boală al cărei procentaj devine îngrijorător ; că albii refuză cu încăpăţînare negrilor orice mijloc de ascensiune socială sau de perfecţionare profesională, considerîndu-i pe negri doar drept „maşini de producţie". Doriţi să comentaţi aceste declaraţii ?

— Am vorbit într-adevăr despre munca prestată de copii, şi precizez că acest lucru se întîmplă în regiunile agricole, ceea ce, desigur, îi împiedică aproape în întregime să meargă la şcoală. Am vorbit şi despre muncitorii adulţi care, în aceleaşi regiuni, sînt supuşi unor condiţii foarte grele. Salariile lor sînt extrem de scăzute. Cît despre tuberculoză, procentajul exact al acestei boli este de 8,6 la sută, ceea ce reprezintă un indice foarte ridicat. Dar cred că lucrul cel mai grav îl constituie starea cronică de subalimentaţie.

În ce priveşte sistemul de învăţămînt sud-african, afirm că se încearcă să se împiedice pătrunderea copiilor negri în şcoli. Aci cifrele vorbesc de la sine : cheltuielile făcute de autorităţi pentru învăţămînt se cifrează la 144 ranzi anual de fiecare copil alb şi la numai 12 ranzi de fiecare copil negru. În plus, se ştie că, începînd din 1954, cheltuielile pentru învăţămîntul public destinat negrilor au rămas neschimbate, în ciuda exploziei demografice.

Trebuie să vorbesc de asemenea despre sistemul de migraţie a forţei de muncă. Această mişcare migratorie este organizată în aşa fel încît muncitorii să vină în centrele urbane, unde există de lucru fără să li se permită însă să fie însoţiţi de familiile lor. La oraşe, ei muncesc pentru salarii ridicol de scăzute şi, atunci cînd nu mai e nevoie de ei, sînt trimişi înapoi în satele lor de origine. De altfel, întreaga concepţie a dezvoltării separate a comunităţilor rasiale, care constă în a grupa pe negri în anumite zone, constituie în realitate un mijloc de a crea rezerve de mînă de lucru ieftină.

— Ce părere aveţi despre politica externă a Africii de Sud ?

— Sfidînd legile democraţiei pe plan intern, guvernul Africii de Sud îşi bate joc de demersurile făcute pe lîngă el pe plan extern, nu ţine seama de nici o observaţie, sfidează sancţiunile care îi sînt chipurile impuse. În plus, oriunde are posibilitatea, Africa de Sud susţine cauza colonialismului, încurajînd Portugalia să masacreze pe locuitorii Angolei şi Mozambicului, sprijinind regimul rhodesian al lui Ian Smith.

— Ţinînd seama de cele ce se petrec în momentul de faţă în Africa de Sud şi de legislaţia din această ţară, daţi dovadă de un curaj indiscutabil. Ce riscaţi dv. personal în urma poziţiei pe care aţi adoptat-o şi ce credeţi că vor face autorităţile din Africa de Sud pentru a contracara acţiunea dv. ?

— Nu-mi dau seama ce măsuri ar putea să ia guvernul împotriva mea, de fapt în declaraţiile mele nu fac decît să citez fapte incontestabile care cu greu ar putea fi negate de autorităţile sud-africane. Dar, evident, ele se pot adăposti totdeauna în spatele dispoziţiilor legislative care există şi care sînt destul de suple pentru a le permite să adopte măsuri punitive împotriva unor oameni ca mine.

— Ţinînd seama de situaţia din ţara dv., care sînt speranţele dv. de viitor ? Scontaţi oare să obţineţi rezultate concrete ? Care este perspectiva bătăliei dv. ?

— Desigur, speranţa noastră este că albii şi negrii vor putea să trăiască într-o zi în condiţii de egalitate, asigurînd astfel comunităţii noastre naţionale o coexistenţă reală. Fapt este însă că, de ani şi ani de zile nu s-a produs — şi este un lucru groaznic de mărturisit — o evoluţie în situaţia populaţiei de culoare. Apartheidul reprezintă o politică datorită căreia populaţia neagră este lipsită în mod intenţionat de drepturile ei fundamentale. Şi mă gîndesc că în cele din urmă, această politică de violenţă nu poate decît să declanşeze reacţia pe care o merită din partea populaţiei negre.

JOHANNESBURG
Muncitori de culoare : o mină de lucru plătită cu salarii de mizerie

POȘTA REDACȚIEI

SUCCESORII LUI U THANT

Dumitru Paștină, Suceava. 1. Recenta condamnare a Portugaliei în Consiliul de Securitate este urmarea plîngerii adresate de Senegal, potrivit căreia Portugalia e autorul unor acte de violență declanșate la frontiera dintre Senegal și colonia Guineea—Bissau. Acuzația a fost prezentată de către ministrul senegalez al afacerilor externe, Amadou Karin Gaye. Rezoluția Consiliului de Securitate a condamnat Portugalia pentru actele întreprinse și a hotărît trimiterea unei misiuni de anchetă în zona respectivă (misiunea și-a început activitatea). 2. În ce privește viitorul succesor al lui U Thant în funcția de secretar general al O.N.U., pînă în prezent nu există decît trei candidați oficiali — Jakobson (Finlanda), Makonnen (Etiopia) și Amerasingue (Ceylon). Potrivit observatorilor, nici unul nu pare să aibă șanse de a întruni majoritatea necesară pentru a putea fi ales. Alți doi posibili succesori ai lui U Thant, deocamdată candidați neoficiali, sînt ambasadorul Austriei la Națiunile Unite și în S.U.A., Kurt Waldheim, fost ministru de externe al țării sale, și înaltul comisar al Națiunilor Unite pentru refugiați, prințul Sadrudin Aga Khan.

HIROHITO ÎN EUROPA

Constantin Onea, Ploiești. Împăratul Hirohito al Japoniei, împreună cu împărăteasa Nagako, vor vizita, în timpul călătoriei pe care o vor întreprinde în toamna acestui an în Europa, Danemarca, Belgia, Franța, Marea Britanie, Olanda, Elveția și R.F. a Germaniei. Programul anunțat prevede întîlniri ale oaspeților niponi cu șefi de state și personalități politice din țările respective, precum și o vizită la sediul Comitetului Internațional al Crucii Roșii de la Geneva. Împăratul Hirohito are 70 de ani, a urcat pe tron în 1926. La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, după capitularea Japoniei, Hirohito a renunțat la prerogativele sale divine (era considerat descendent direct din zeița soarelui, Amaterasu) și a consimțit ca Japonia să devină o monarhie constituțională.

Dan Stănescu, Constanța. 1. „Mișcarea poporului împotriva alegerilor frauduloase", a fost creată de curînd de douăzeci de organizații de masă. din Vietnamul de sud. Denumirea ei este elocventă pentru misiunea pe care și-a asumat-o. După cum știți, în luna octombrie vor avea loc în Vietnamul de sud alegeri. Împotriva modului de desfășurare a campaniei electorale și a procedeelor antidemocratice, s-au pronunțat încă din primăvară, nu numai Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, ci toate forțele progresiste — politice, religioase, culturale. 2. Într-adevăr, în ultimele săptămîni au avut loc mai multe cutremure în Italia dar, dat fiind gradul lor redus de intensitate, nu s-au semnalat pagube notabile. 3. Viitoarea sesiune a Adunării Generale a O.N.U. va începe la 21 septembrie. 4. William Vacanarat Shadrach Tubman, fostul președinte al Liberiei, decedat de curînd la Londra, s-a aflat la conducerea statului din anul 1944. Se născuse în anul 1895 la Harper (orășel în sudul țării). Noul președinte liberian, William Richard Tolbert, născut în 1913, doctor în drept și pastor, era vicepreședinte al statului din 1951. 5. Călătoria ministrului de externe francez Maurice Schumann în țările nordice a durat șase zile.

Radu Stroie, Craiova. 1. Campania de recoltare a trestiei de zahăr, denumită „zafra", începe în Cuba în fiecare noiembrie și se termină în iulie următor. În „zafra" acestui an (noiembrie 1970—20 iulie 1971) au fost obținute 5 924 385 tone zahăr. 2. Într-adevăr, procesul membrilor „familiei" Manson nu s-a încheiat cu condamnarea la moarte a lui Charles Manson și a celor trei acuzate. Recent a început la Los Angeles procesul unui alt fost membru al „familiei", Steve Grogan, acuzat de a fi ucis în 1969 un tînăr de culoare. 3. Avionul de pasageri „Boeing-747" (așa-numitul „Jumbo-jet") nu este cel mai mare aparat de zbor. Recent firma „Boeing" a anunțat că se lucrează la proiectul unui avion de transport subsonic, cu o capacitate de 1 000 de locuri. („Jumbo-Jet" are 490 de locuri). 4. Glenn Seaborg nu mai este președintele Comisiei pentru energia atomică a S.U.A. Printr-o recentă hotărîre a președintelui Nixon, în această funcție a fost numit James Schlesinger, pînă atunci consilier pentru problemele bugetare.

ALEGERILE DIN INDONEZIA

Dan Lucian Picu, Brașov. 1. Potrivit informațiilor pe care le posedăm, personalitățile politice indoneziene la care vă referiți nu au fost executate. În alegerile parlamentare desfășurate în Indonezia la 3 iulie (primele alegeri generale din ultimii 16 ani ; au participat 54 de milioane de locuitori din cei 120 de milioane), trebuiau desemnați 360 de membri din totalul de 460 ai parlamentului indonezian, precum și membrii consiliilor provinciale și districtuale. În afara partidului Sekber Golkar, de guvernămînt, alte nouă grupări politice au prezentat candidați. Partidul de guvernămînt a obținut majoritatea mandatelor — 227. Amintim că, potrivit unui decret special al președintelui țării, generalul Suharto, din 460 de locuri ale parlamentului, 100 sînt rezervate militarilor, care nu participă la alegeri. Dintre celelalte nouă partide participante la scrutinul de la 3 iulie, partidul Nahdatul Ulama a obținut 58 de locuri, partidul musulman Parmusi 24 de locuri, iar partidul național 20 de locuri. Rezultatele, anunțate în primele zile ale lunii august, nu sînt definitive, deoarece nu există încă informații în legătură cu scrutinul din Irianul de vest, provincie extrem de izolată a Indoneziei. 2. Procesul șeicului Mujibur Rahman, care este judecat de un tribunal militar pakistanez, a început la 11 august.

ZIDUL DIN BAHAMAS

Traian Anghel, București. 1. În nr. 4 (1971) revista noastră a semnalat la rubrica „În lumea științei" un articol apărut în revista „Science et vie" în legătură cu descoperirile din largul Insulelor Bahamas : un zid uriaș care părea să fie relicva unei vechi civilizații, probabil atlantidiană. Cercetările au continuat de atunci, dar fără a se fi ajuns la vreo concluzie definitivă cu privire la ipotezele emise. Recent, revista britanică „Nature" susține într-un articol semnat de geologul W. Harrison că zidul descoperit în Bahamas e de origine naturală, și deci nu are legătură cu vreo civilizație străveche. „Dalele" sînt de fapt părțile unui bloc unic, compus din calcit și resturi de scoici, și datînd dintr-o perioadă foarte veche a istoriei Pămîntului. Fenomenul — se susține — este obișnuit în geologie. Referitor la cilindrii de marmură și ciment găsiți în aceeași zonă, revista este de părere că datează din secolul trecut, fiind urmarea unui naufragiu, deoarece materialele respective nu există în regiunea Bahamas. 2. Imaginea alăturată reprezintă fotografia aeriană (pe care o solicitați) a fortăreței construită de vikingi între anii 1000-1300 în Dakota de Sud, despre care am scris în nr. 23 din acest an. Mai multe date converg spre teoria că vikingii au fost într-adevăr primii care au pătruns în miezul continentului nord-american. Menționăm că tipul de fortăreață fotografiat în Dakota de Sud era specific vikingilor și, în jurul anului 1000, în foarte multe zone ale Europei au fost construite asemenea întărituri. Se consideră că indienii din America de Nord ignorau cu desăvîrșire asemenea construcții. Etnologii sînt de părere că, puțin după anul 1000, o parte din triburile indiene au făcut un însemnat salt calitativ în cultură, meșteșuguri etc., ceea ce coincide cu sosirea vikingilor, a căror civilizație era superioară. Pe de altă parte, potrivit unei cronici din aceeași perioadă, mai multe sute de vikingi ar

fi dispărut către vest, din Groenlanda, într-o vreme în care Europa era bîntuită de ciumă. Posibilitățile de a atinge coasta nord-americană și de a pătrunde în interiorul continentului erau multiple : în lungul fluviului St. Laurent pînă la Marile Lacuri sau de-a lungul numeroaselor rîuri și fluvii ale continentului. Se știe că în acea perioadă tehnica navigației era foarte dezvoltată la vikingi.

Avel I. Aștileanu, str. Horia nr. 44, Beiuș, jud. Bihor dorește să cumpere nr. 3 din 1971.

POȘTA REDACȚIEI

IMPLICAREA S.U.A. ÎN LAOS

Gh. Cristea, Brașov. Folosind informațiile obținute din indiscrețiile unor actuale sau foste oficialități americane și din comunicatele militare saigoneze, agenția „Associated Press" a publicat la sfîrșitul lunii trecute un comentar despre implicarea Statelor Unite în războiul din Laos.

— „Există trupe tailandeze cu un efectiv de 4 800 de oameni, conduse de un general tailandez, dar întreținute în întregime pe cheltuiala S.U.A., care luptă în Laos în ciuda existenței unui act al Congresului ce interzice sprijinirea mercenarilor în Laos.

— Soldați ai lui Lon Nol, instruiți de Agenția Centrală de Investigații a S.U.A. (C.I.A.) participă la luptele din Laos. 40 dintre ei au fost uciși recent în luptele grele desfășurate în zona platoului Boloven.

— Surse ale Congresului apreciază că 2 miliarde de dolari sînt cheltuite anual pentru raidurile de bombardament asupra drumurilor de importanță strategică din Laos.

— Din anul 1964, Statele Unite au efectuat și alte bombardamente în Laos. Deși numărul de raiduri este ținut secret, senatorul Stewart Symington a declarat că, de la un număr relativ mic în 1964, ele au ajuns la mii în 1965 și ulterior.

— La 27 ianuarie 1971, în Laos se aflau, potrivit Departamentului de Stat, 1 034 cetățeni ai S.U.A., între care figurau 395 de angajați ai Agenției Internaționale pentru Dezvoltare, 244 de atașați ai Oficiului militar, 300 de angajați ai companiilor aeriene «America» și «Continental Air Services International», ambele finanțate de C.I.A.

— Din anul 1961, C.I.A. are în Laos un număr secret de agenți care colaborează în special cu tribul Meo, aflat în Laosul de Nord și, în ultima vreme, cu forțele tailandeze".

CONSERVAREA TURNULUI EIFFEL

Adrian Iancu, București. Bineînțeles că vizitatorii Turnului Eiffel nu au de ce să se teamă : turnul nu se va prăbuși. Unii experți afirmau că rugina macină încetul cu încetul fierul din care este construit turnul (vezi nr. 33), dar că, datorită revopsirii și îngrijirii permanente, nu există nici un pericol, cel puțin încă cincizeci de ani. Pe de altă parte, într-o declarație recentă, Jean Diény, inginerul-șef al societății gestionare care veghează asupra monumentului, a afirmat că turnul va mai „dura" cel puțin un secol de acum încolo. „Noi tehnici de conservare și de construcție își vor face, fără îndoială, apariția. Bineînțeles, cu trecerea timpului, toate materialele se degradează mai mult sau mai puțin repede, dar o echipă de ingineri verifică zilnic «sănătatea» superstructurilor, a celor două milioane cincisute de mii de nituri ale ansamblului". Numărul de vizitatori anual al Turnului Eiffel e în permanentă creștere : 2 400 000 în 1967, 2 500 000 în 1969, 2 757 768 în 1970. În acest an se estimează că numărul lor va atinge cifra de 2 800 000.

ESPERANTO

Șerban Gheorghiu, Constanța. 1. Limba esperanto este vorbită și folosită pe plan internațional, dar răspîndirea ei nu este prea mare (aproximativ o sută de mii de vorbitori). A fost lansată în anul 1887 de Lejzer Zamenhof. Alfabetul esperanto cuprinde 28 de litere : 5 vocale, o semivocală și 21 de consoane. Părțile de vorbire se disting prin vocala finală : substantivul se termină în **o**, adjectivul în **a**, adverbul în **e**. Există o singură conjugare și un singur verb auxiliar. Nu există și o literatură în esperanto, ci numai traduceri. Cel de-al 56-lea Congres internațional de esperanto s-a desfășurat recent la Londra ; au participat peste 2 000 de specialiști în esperanto din 42 de țări. 2. Așteptăm articolele dv.

FAR CU LASER

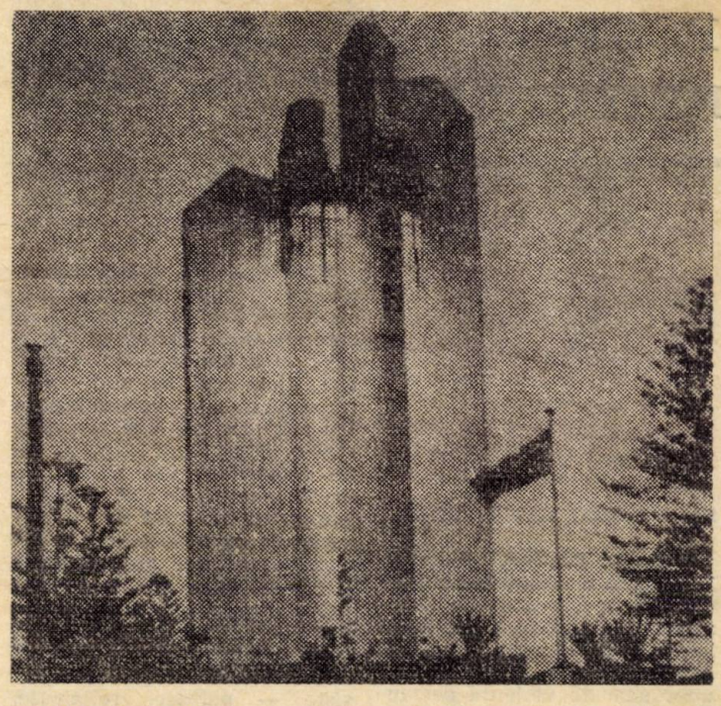

I. Popescu, Pitești. Iată amănuntele solicitate privind primul far cu laser din lume (în fotografie), construit în Australia, despre care au relatat în urmă cu cîtva timp ziarele. Farul este instalat la Point Danger, pe coasta răsăriteană a continentului, în vîrful unui monument de 18 m, construit în memoria faimosului navigator Cook. Nu există decît o singură lumină roșie dar puterea ei depășește 35 km în orice condiții atmosferice. Potrivit informațiilor publicate de ziarele australiene, farul posedă un emițător care funcționează cu heliu-neon și consumă mai puțină energie decît un aparat de radio. Costul acestui nou tip de far, în întregime realizat în Australia, nu se ridică decît la a zecea parte din costul unui far de tip clasic.

Dan Niculescu-Călărași, Fieni, jud. Dîmbovița 1. Actualul secretar de stat al trezoreriei din S.U.A., John Connally, a fost într-adevăr guvernator al statului Texas în 1963, în timpul asasinării președintelui John Fitzgerald Kennedy. 2. Sirhan B. Sirhan, condamnat la moarte pentru asasinarea lui Robert Kennedy, se află în închisoare.

Gheorghe N. Luxandra, com. Stîlpeni, jud. Argeș. 1. Nu se știe deocamdată dacă regele Constantin se va mai întoarce în Grecia. 2. Nu a fost descoperită pînă în prezent nici o altă persoană suspectă de a-l fi ucis pe Martin Luther King. J. E. Ray, care a fost judecat și condamnat pentru asasinarea lui King, se află în închisoare. Dubii asupra vinovăției sale persistă, mai ales după tentativa sa nereușită de evadare, cînd s-a emis ipoteza că ar fi intenționat să facă dezvăluiri de natură să infirme concluziile procesului.

I. Grigorescu, Tușnad. Vă sugerăm consultarea articolelor publicate de revista noastră în legătură cu problemele Pieței comune și ale aderării Marii Britanii. **N. Alecu, Craiova.** 1. Despre ministatele din Asia am scris în mai multe rînduri la această rubrică. 2. Nu există încă rezultate legate de aducerea la suprafață a epavei vasului transoceanic „Titanic". 3. Articolele publicate în cîteva numere ale revistei noastre, pe marginea documentelor Pentagonului, privind implicarea Statelor Unite în războiul din Indochina au utilizat majoritatea datelor esențiale apărute în presa americană.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 13 52 63 și 13 51 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225
C.P.C.S